

భూమి లోపలి రహస్యాలు (వ్యాసం)
డా॥ ఎస్. భగవంతం 35-4

ఆంధ్ర
పత్రిక
సం
పుస్తక

7-1959
మూలములు

ANDHRA PATRIKA

ILLUSTRATED WEEKLY

“అలంకరణ నే చిలుకా!”

కత్తిరింపులశ్రీధరం : ఓ. వి. నరసింహులుగూర్త (మదనపల్లె)

నేడే
చూడండి

శ్రీ కృష్ణ.సాయి ఫిలింస్ వారు సమర్పించు

ప్రభాత్ వారి

గాంధారిగర్వబంగం

పూర్ణానంద

మూవీలు.హాటలు.....శ్రీ శ్రీ

తెలుగు

RAMDAS

FLOODLIGHT

నిర్మాత...యర్రా ఆప్టారావు * సంగీతం...పామర్తి

ఆంధ్ర సచిత్రవారపత్రిక

సంవత్సర చందా
రూ. 18—0—0
విడివారిక 25 న.నె

Founder: K. NAGESWARA RAO

వికారి వైశాఖ బహుళ ఏకాదశి బు వారం

సంపుటము 53
సంచిక 39
1 7-59

వి ప యా సు క్ర మ ణీ క

ముఖచిత్రం :

శ్రీ కృష్ణసాయి ఫీలింస్ వారి 'గాంధారి గర్వభంగం' చిత్రంలో

సు లో చ న.

కథానికథ—	—	6
గమ్యస్థానం—గంటి సూర్యప్రకాశరావు	—	7
స్వాధీనీ లేఖ—శ్రీ కృష్ణ	—	10
అత్త కోడళ్ళ పోరు—సాంబశివరావు బాబ్జీ	—	13
విరోధకారి—“నత్యశ్రీ”	—	14
సంపూర్ణం కాని సంబరం—నీలం రామారావు	—	18
భూమిలో పలి రహస్యాలు—డా॥ ఎన్. భగవంతుం	—	20
అవ్యవధి—పోతుకూచి సాంబశివరావు	—	23
దిరస్మృతి—“విశాఖ”	—	28
నక్షత్ర ఫలితాలు—బి. నరసింహరావు	—	33
వనితాలోకం—సంధ్యాపియ	—	36
వనితావాణి—	—	40
విమానం కథ (నీరియల్) పి. దక్షిణామూర్తి	—	45
బాలనంధుం—	—	47
‘అవంతి’ హాస్యాలు—శ్రీ ఆచార్య	—	48
సినిమా—	—	49
అరుద గల్గి నుడికట్టు—	—	55
పుస్తకసమీక్ష—	—	56

వచ్చే సంచికలో కొత్త ఆకర్షణ.

రాజధాని కబుర్లు

ప్రవక్త

అంబేద్కర్

క్రూర చేపనట్టి, సాహితీ షేక్స్పియర్ వ్యవసాయం సాగించి, రాజకీయ షేక్స్పియర్ దున్నని పంటని అనుభవించే పెద్దలుకొందగు. శాసన సరి వత్తుల్లో సభ్యత్వంకోసం 'కేన్వాసు' చేసుకు కప్రామ్యే పెద్దలు మరి కొందగు. రాజకీయాలలో ఉండి రసికగానిపించుకోడం కోసం కవిత్వం ప్రారంభించే పెద్దలు ఇంకొందగు. ఎందరో ఘనానుభావులు. వారందరి విజయాలు సాధనలు ఇంకనములు.

మొరటితీగవో పెద్దనుగుమ్మలకు తమ పని
అమోదగలనుగు కాగం రాజశేఖర మున్నెలపె
ండగు. 'నాకు మాటాడవలసింది ఏమీ
లేదు; ఎవడో మాటాడెనువా, గు య ను క
టాస్తే' అంటూ ప్రాగంభిస్తూ వీగు
నవ్వొపాలు. విరివల వీరీకేగాని దేశాని
కాగం లేదు. దేశానికి అప్రకాగంకుడా
యంగా చేశలేని పెద్దలు కను.

రెండవ తరహా పాఠశాలను వలకూడా
రానికి వస్తుంటేగుచ్చేడు గాసిందో ఫలూ
ది బాపిందని ఫలూవావాడు గావాడు;
పాపకూడా ఎంగుకు రాదుకూడదు? అని
గుత్తుంకు శేఖరు వాడుకుంటాను కను.

గారు గాని నువ్వు పగ చాగా నువానం
 చూచేవావా? కావాంటే, దుబ్బు
 చేస్తాను అని నురికొందరికి (వాసుడు)
 ఫలితం? పులికిలో వ్యాసమంపర;
 వాలో పూర్ణ పరంపర; పనిమతులో
 పరంపర.

దూరముననున్న మనుష్యులవలన కూడా
 నిజమని అధికించుకొనిన సందేహము
 కలుగలే, సదవలంకరించి (పాముఖ్యత
 నొందించుకొని, నామీ నీ తే. శ్రమలో
 నుండి లేచి జనునపు చెయి
 జూపుతాను. నీనామో గంధారు కొన్ని
 కుద్రులైనాయి. న చ యిత అధికారంలో
 ఉండవలసి — భరిభరి నీరాతి బ్రహ్మక
 నను తరమణి అంటూ విమగ్నములు సామంతు
 నండు పనా జూలు చేసాను.

“అబ్బంటి లేండ్ లార్డ్స్ జమ్ చట్టం అంగీ
కరించను. సా హి తీ క్షేత్రంలో ఈతరం
సా లేదు అంగీకరించినా, ముందుతరాలవారు
అంగీకరించగల అంగువు మీదల కూడా

శకానికి తీనిననుంగేగు. వాగు నాహి
తాన్ని విడిచి. భావ పెపడితును అభిప్రాయా
లను వెలివిచ్చి, దట్టాలు చేసి న ప్ప జే
ప్రమాదం.

అయిన ఈ విషయాలన్నీ ఎంగుకు రాని
వచ్చు? పోలికలే! ఉబుసుబాక. ఈ విష
యాల ఇక్కడే వదిలేసి మరచిపోదాం.

గొప్పాల్ రెడ్డి ఉవాచ

కెందముత్రిశ్రీగోపాలరెడ్డిని గురించి
చిలినేకులకు అనేకాభిప్రాయాలుండవచ్చు. రిసెజ్ఞుడని కొందరనవచ్చు. నుషూల ముత్రి అని అభిశేషించవచ్చు. రవిగాంచని కన్నులను కూడా ఈ 'కవి' కాంచగలడని వీరననవచ్చు.

నన్ను డిగ్రీ డా. గోపాలరెడ్డిలో ప్రధాన
లక్షణం చూపవలసింది. విజయాలను పరా
జయాలను వచ్చుముఖంతో స్వీకరించగల
వ్యక్తి ఈయన. కోపం ఎరుగనివాడు అంటే
అతిశయోక్తి కీటకుంది. కోపం లేకుండా
రాజకీయాల్లో సాగుచురావడం కష్టం. కాని
శ్రీ గోపాలరెడ్డిని కోపం ప్రదర్శించి ని
వ్వకీగా వర్ణించవచ్చు.

గోదామీద పిల్లి ఎటు ఉరుకుతుందో
మందల చెప్పగలిగిన మామవుడు ౧ జోయి
వేతికొగలడు, కన్ను మూయకుండా అబద్ధం
చెప్పగలవాడు మంత్రి కొగలడు. ఈ నాడు
ఇక్కడ ఈ ఉపవాసం ఇచ్చిన రాజయి.

వాది, అది అవాంఛనీయ పరిణామాలను దారి
తీసే, ఆమూల సేను అపలేదు; పృథివి
వాని తప్పు రాకనున్నా గురించి కష్టపాలు
పేస్తాడు. ఏమో కావాలనుకుంటారు ఏమీ
ఎరగని! పజలు.

ఆ విధంగా జీవితంలో ఎప్పుడూ
ఒకప్పుడు అవకాశం అనని రాజకీయ జీవితం
కఠిలో చాలా తక్కువ. నాకు తెలిసినంత
వరకు ఆ కొద్దియందలో డా. గోపాలగడ్డ
ఒక గొప్పవాడే నా పొరపాటున అగ్రాధిపతి
వీధి నా ఆస్తి, అలా అనలేదని ఎన్నడూ
అయిన అవకాశం.

రాజధానినగరంలో ఒక వారి ఆయన ప్రసంగిస్తూ “నలభై ఏళ్ళు దాటిన తర్వాత మన కవులంతా తమ పూర్వ ప్రతిష్ఠ నిలబడి సరాన్న భుక్తులూ చేరుకున్నాం” అన్నారు ఒహా : ఆయన ఉపన్యసించిన సందర్భాన్ని బట్టి ఆయన పూర్వూ సత్య లేకం లేకపోలేదు కానీ ‘అంగరేవు’లో ఈ వారి నేరంలో అలబడి చేతుకొనినది. ఈ అభిప్రాయాన్ని విండిస్తూ వ్యాసాలు, లేకుం ప్రచురించబడ్డాయి డా. గోపాలరెడ్డి చెరిగినలేకు. పాదరత్నానుగాని సాహితీ బంగు వాక్యాన డా. గోపాలరెడ్డి ఆ విధంగా అనలేదన్నాడు. అనలేదని డా. గోపాలరెడ్డి మాత్రం అనలేకు.

* * *

ఈవారం గోపాలరెడ్డి గారు రాజధాని

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ప్రేమార్

కుటుంబానికంతా

ఉపయోగపడు దగ్గు నివారిణి

అన్ని పాపాలలోనూ దొరకును

భాషాసమితి ప్రచురించు 'విజ్ఞాన సర్వస్వం'లో వ్యతిరేకపంపుటి "తెలుగు సంస్కృతి" ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నందికరెడ్డి 16 వ లేదీస పాదరాబాదులో ఆవిష్కరణోత్సవం జరిపారు. కేంద్రమంత్రి శ్రీ గోపాలరెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు.

★ రాజధాని కమిషన్ ★

వారం విచ్చేరు. తెలుగు భాషా సమితి అధ్యక్షులుగా ఆయన సమితి ప్రచురించిన 'విజ్ఞాన సర్వస్వం' మాడక సంపుటి ఆవిష్కరణ సభలో పాల్గొన్నారు. పాపీర్యులకడమి అధ్యక్షులుగో, ఉర్దూ కవయితలకు బహుమతి ప్రదానం చేసిన సందర్భంగా జరిగిన సభలో పాల్గొన్నారు.

ఈ సందర్భ సభలో వా. గోపాలరెడ్డి వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు రెండు గమనింప వచ్చు. అసానియేట్ న్యూస్ కథనం ప్రకారం "ఈ రాష్ట్రంలో తెలుగు 'ముఖ్యమైన భాష'గా ఒకటి" అని పాదరాబాదు ప్రేమలు గురించా" అని వా. గోపాలరెడ్డి అన్నారు. కేంద్రీకర అసభీకర ప్రయోజనాల కొరకు ఉర్దూ తెలిసిన వ్యక్తులు తెలుగు నేర్వడానికి యత్నించాలి." అని నలుకా.

రెండవది; అదే కథనం ప్రకారం: "ఉర్దూ ఈనాడెక్కడైనా సరిగ్గా వాడబడుతోందీ అంటే - అది ఢిల్లీ లో కంటే, లఖ్నో లోకంటే, పాదరాబాదులోనే. పాదరాబాదులో ఉర్దూ త్వరితగతినీ అభివృద్ధి చెందడానికి కొరతాలువు. ఖు. క. నిజాం, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం అని

వా అభిప్రాయం."

పాఠశాలల సవరింపులు

ఈ వారం రాజధాని వగళం లోని పాఠశాలలు తెరువబడ్డాయి. వ్యత్యాసాలైన విద్యార్థులు ఉత్సాహంతో పాఠశాలలకు చేరుకుంటున్నారు. తెలుగులెల్ల సెలవులరద్దార ఉపాధ్యాయులు ఒడ్డునిరుచుకొని - ఒడ్డునంచి వనిచేయడానికి పాఠశాలలకు వస్తున్నారు.

ఈ సందర్భంలో గమనించవలసిన విషయాలు రెండున్నాయి.

భార్యం నీలవసీలోను, విద్యాప్రమాణాలలోను కడకులలోను మార్పులు చేసే ముందు గీసిన మాడు సంకల్పాలు గోటిను ఇచ్చేది విద్యార్థులు. పాఠశాలత్రం వచ్చినరద్దార ఆలోచనా విరహిత విధానాలు తొందరపడి అసమర్థంగా అమలు జరపడం ఆచారమైపోయింది విద్యార్థులు. 'కేబుల బెంకటాపురం సంకలి' ఇదివరలో

విడుదలచేసారు. పి. సి. వి. కాలేజి 'పాదరాబాదు ప్రభుత్వం' అని నాన చాకునది మొన్న మొన్నటివరకు వదిలని విడుదలచేసారు. ఇప్పుడు ఇది విడుదలమొన్న మొన్నటివరకు పా. వి. ఎస్. కాలేజి వదిలవరకంటే అనేక పాదరాబాదులో. వాన్ని కడక చేసింది ప్రభుత్వం. ప్రయోజనకరములు పాఠశాలలో చేకవడి

వచ్చిందన కలగలి ఒకటి బయటకు ఈ రెండు కలగలులకు పాఠం చెప్ప ప్రయోజనముల గ్రామ్యులును పనికిరావట. ఎం. సి. ఆ కాలేజి చింది ప్రభుత్వం. ఈ నిబంధనల వివరాలు ఉద్ఘానించాయి. పా. క. ప్రధానోపాధ్యాయుడు పి. ఇ. సి. మాత్రం విలే, అతడు ఉన్నత కరగలులకు పాఠం చెప్పడానికి అడ్డుదుకాడు. కాని ఉన్నత కలగలులకు పాఠం చెప్పేవారిని అణచాయి. చెయ్యడానికి అడ్డులే. ఇది ఇలా ఉండనీ, ఉన్నత కలగలులకి పాఠం చెప్పగలవారే ప్రధానోపాధ్యాయులు కావాలని అంటే, దాఖల సరియైనకల ఉపాధ్యాయులు కొత్తగా వచ్చిన వారి క్రింద వనిచేయవలసి

ఉంటుంది.

పదవకొండకు తిరిగి ఇంతవరకు పాతం చెప్పిన ఉపాధ్యాయులను క్రింది తరగతులకు పంపిస్తున్నారు. ఆ క్రింది తరగతుల వారు ఇంకో క్రిందికి పోతున్నారు. ప్రైమరీ పెళ్ళి నుంచి పాతం చెప్పే ఉపాధ్యాయుల ఉద్యోగాలకు ముప్పు వస్తుంది.

* * *

పాఠశాలలో పనిచేసే ఉపాధ్యాయులకు ఇచ్చే కొద్ది జీతాలతో రాజధాని నగరంలో జీవించింకవమే. తమ జీతానికి మించి అంతో ఇంతో సంపాదించాలని వారు యత్నించడం సహజమే. కాని వారి యత్నాలు విద్యార్థులను వారి తల్లి తండ్రులను బాధ పెట్టటం ఉంటుంది.

తాను, తమ మిత్రులు రచించిన కొన్ని గ్రంథాలను విద్యార్థుల చేత బలవంతంగా కొనిపించాలనే యత్నం కొందరు ఉపాధ్యాయులు చేస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది. ఈ వాక్యాలు నేను రాస్తున్నప్పుడు నా బల మీద అట్టి ఉపాధ్యాయుల పేర్లు, వారు పనిచేసే స్కూలు పేర్లు ఉన్నాయి. అవి ప్రచురించి వారికి హాని కలుగజేయడం నా ఉద్దేశ్యం కాదు. కాని బలవంతంగా విద్యార్థులచేత ప్రకటనలు అనసరం లేక పోయినా కొనిపించే యత్నం ఉపాధ్యాయులు మానుకోవాలి.

నవ్యసాహితీ సమితి

గత అదివారం నేమనాంధ్ర భాషా నిలయంలో జరిగిన వార్షిక సమావేశంలో నవ్యసాహితీ సమితి కొత్త కార్యనర్గాన్ని ఎన్నుకొంది.

గత మూడేండ్లుగా అధ్యక్ష పదవి నిర్వహించిన శ్రీ కురుగంటి సీతారామయ్య పదవి విరమణ చేశారు. వారి స్థానంలో శ్రీ బోయి మన్న ఎన్నుకోబడ్డారు.

ఈ సంవత్సరం ఎన్నుకోబడ్డవారు : అధ్యక్షులు సోమంచి యజ్ఞన్నా శ్రీనివాస్ (ఉపాధ్యక్షులు), శ్రీ బొమ్మకూచి సాంబశివరావు (ప్రధాన కార్యదర్శి), శ్రీ టి. వి. భద్రరాజు (కార్యదర్శి), శ్రీ వి. ఎస్. హరి (కోశాధికారి) శ్రీ అక్కిరాజు జనార్దనరావు (సంచిక సంపాదకులు), శ్రీ పొరంకి దక్షిణామూర్తి (కార్యాలయ కార్యదర్శి).

శ్రీయుతులు భాస్కరంబట్ల కృష్ణారావు, హెచ్. పి. కుందర్, వి. నరసింహారావు పాపీర్య, ఆర్థిక, నాటక ఉపసంఘాలకు అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకోబడ్డారు. సాహితీ

త్రోవ సంఘంలో సభ్యులు శ్రీమతి గులకరదాదేవి, శ్రీయుతులు నంగరాజు లింగమూర్తి, 'లనూనా', 'మంజుశ్రీ'. నాటకోపసంఘంలో సభ్యులు : శ్రీమతి వి. రత్నప్రసాదే, శ్రీయుతులు ఎ. రామమోహనరావు, జోగారావు, వేదాంతం, సంబూరి శ్రీనివాసరావు, కె. వీరాజు, డి. రాజేశ్వరరావు. ఈ ఉపసంఘానికి కార్యదర్శి శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసరావు. ఆర్థికోపసంఘంలో సభ్యులుగా శ్రీమతి సుధీదాదేవి, శ్రీయుతులు ఎమ్. రఘురామ్మరావు, ఎమ్. శ్రీనివాసరావు, వి. కామేశ్వరరావు ఉన్నారు.

ఈ సమితి గత సంవత్సరంలో మూడు పథకాలు తీలపెట్టి, దాదాపుగా అమలు జరిపింది. విభిన్న దృక్పథాలకు చెందిన సభ్యుల రచనలను కూర్చి కవితా సంకలనం ప్రకటించింది. కొందరు సభ్యుల కథానికలను ఆంగ్లంలోకి అనువదించి చేసి ప్రచురిస్తోంది. గత సంవత్సరంలో (ఏప్రిల్, 1958-మార్చి 1959) ముద్రా పదహారు పత్రికల్లో ప్రచురితమైన కథల్లో ఉత్తమమైన దానికి రూ. 116 న బహుమానం ప్రకటించింది.

సమితి కార్యక్రమంలో ఈ మూడు మెచ్చుకోదగిన అంశాలు.

కుంభార్జును పునర్జన్మ : (5)

'ఇంటింటి ఆనంద దీపావళి - మా ఇంటి శోకాంధ తిమిరావళి' అని పాడేరు సినిమా గాయక గాయనీమణులు. ఈ పాట 1957 దీపావళికి నల్లకుంటలో నివసించే ఒక కుటుంబంపట్ల దారుణంగా నిజమైంది. దీపావళి అలంకరణలను చూడ్డానికి అలంకరించుకు పోయిన ఒక బాలిక ఆనాటిరాత్రి నల్లకుంట చీకటి అడివిలో అమానుషంగా హత్య చేయబడింది.

ఈ విషయం క్రిందటివారం 'రాజధాని కబుర్లు'లో ప్రస్తావించాను. ఇదే విషయం గత జనవరిలో శ్రీ కవిమవరే ముందు శ్రీ మేయర్ ముందు ప్రస్తావించబడింది. కాని ఫలితం కూర్వం. అనుశీలన తర్వాత ఈ నాటికీ దీపాలు వెలుగుతున్నాయి చీకడవలె నుంచి నల్లకుంట బాడే ప్రాంతంలో. ఆ ప్రాంతానికి ప్రాతినిధ్యం వహించే నగరపాలక సంఘ సభ్యుడు అక్కడ నివసించడు. అదికూడా ఒక కారణమేమో మరి?

దీపాలార్పణం అలవాటైన తదుపరి, ఆర్య

కథకానికథ

రచనకు నిబంధనలు

ఈ కిక్కిరింపు ప్రచురణార్థం పంపే రచనలు సాధ్యమైనంతవరకు పంపించాలి. సంఘటనలు యథార్థంగా జరిగినవే అయ్యివుండాలి. ఎవరినీ నొప్పించేవిగా, అవమానించేవిగా ఉండకూడదు. ఈ తమ రచనకు పది రూపాయలు బహుమతి. రెండవ బహుమతికి (తగిన రచన వచ్చినప్పుడు మాత్రమే) అయిన రూపాయలు పారితోషికం. బహుమతుల విషయంలో సంపాదకునికే తుది నిర్ణయం. ప్రచురణకు స్వీకరించని రచనలను తిప్పింపటం గానీ, రచయితలతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు గానీ జరగవు. కనుక రచనల్లో పాటు సాంఘిక పంచరాదని మనవి. రచనపంపే కవకులై 'కథకానికథ' కిక్కిరింపు అని రాయాలి. అలా రాయనివి పోటీకి స్వీకరించబడవు. ఈ కిక్కిరింపు వారంవీడించి వారం ప్రచురిస్తాము.

కుండా ఉండడం కష్టం. కాని నా దాని లెక్క సేవన నుండి చాడర్ ఫూట్ కంకెన పైకి పోయే బాటలపై నగరా శ్రులు పడకొండువాటిలే దీపాలు ఉండవు. అదికూడా అవాస్యికలకు దూరంగా ఉంటే నిర్లక్ష ప్రాంతం.

కాని మనం ఇప్పుడక్కడకు పోవడం లేదు. నల్లకుంట కంకెనపై చీకట్లో నిలిచి ఉన్నాం. కొరికంకెనకాదు; పాత కంకెన. దీని ఎడమచేతి పక్కన 'మురికినీరు పారని' చెగులు ఉండి చూడరా? కాని కలువైతే 'ప్రభుత్వ జ్వర చికిత్సాలయం' ఉంది. ఎంత చక్కటి కేసు! ఈ మురికి నీటిపై ఎగిరే పురుగులు జ్వర చికిత్సాలయంలో చేరుకున్నాయో, అక్కడి అంటు వ్యాధుల క్రిములు వచ్చి, ఈ మురికినీటిలో ఉలికిన బట్టలపై వారి నగరంతా సంచారం చేస్తున్నాయో తెలియదు.

ఈ మురికినీటి కాలువకి చరిత్ర ఉంది. అది మరోసారి ప్రస్తావిస్తాను. నేను ప్రస్తావించకపోయినా - సమర్థుడని ఎంచి ప్రభుత్వం నియమించిన శ్రీ కవిమవరే క్వి అనుభవజ్ఞుడని భావించి ప్రజలు ఎన్నుకున్న శ్రీ మేయరుకి అచరిత్ర తెలుసు. కాని నాకు మాత్రం ఏం చేయగలదు? కుంభార్జును గాథంగా నిద్ర పోతున్నాడు.

కథ కాని కథ

స్థాన 2 అమల
[మొదటి బహుమతి]

మా పూజో (చిన్న బాదాము) ఒక్కయన ఉన్నాడు. నిజంగా చాలా మంచివాడు. కాని, అతన్ని కరెన్సా మోసగించాలనుకుంటే, సమయం న్యూర్తిగా వాళ్ళ నే బోలెచేసే రకం. గెండు నెల క్రితం ఏదో పనిమీద “నర్సన్న పేట” వెళ్ళాడు. పనున్న చూసుకునే సరికి ఆఖరు బస్సు కూడా వెళ్ళి పోయింది. చీటికూడ పడింది. ‘రాజుల’ హోటల్లో భోంచేసి, ఏదైనా లారీ వేసి దాంట్లో నే బొకచునుకుని “వెట్రో ర బంకు” దగ్గర కాచు క్కుచున్నాడు. మరో 10 నిమిషాల్లో ఓ లారీ వచ్చింది. “ఏమండోయ్, డ్రైవరు గారూ! కాస్త ‘చిన్న బాదాము’ వరకు తీసుకుపోతారా” అన్నాడు. “ఆ! త్వరగా ఎక్కు” అన్నాడు తలపులిస్తూ డ్రైవరు.

లారీ మూడు, నాలుగు మెక్కు దాటుంటుంటే మో. “ఏమండీ! ఆ వెనాలు ఇచ్చేసారా” అన్నాడు డ్రైవరు. పెద్దమనిషి కేబుల్ నుంచి 1.8-0 తీసి ఇవ్వబోయాడు. “మరో 1.8-0 ఇవ్వండి,” అన్నాడు డ్రైవరు. “చివర బాదామునుండి నర్సన్న పేటకు బస్సు ఛాన్సీ రూపాయిన్న రేనండి. లారీ లక్ష కూడా నేనాతే ఇస్తుంటాను” అన్నాడు పెద్దమనిషి. “ఇన్నే 8-0-0 ఇవ్వండి. లేకపోతే దిగిపొండి.” అన్నాడు డ్రైవరు “ఇక్కడా!” అన్నాడాయన. ఆ దరిదాపులో ఏ ఊరూ లేదు. ఏమనుకున్నాడోగాని మూడు రూపాయలు డ్రైవరుచేతిలో పెట్టాడాయన.

సరిగ్గా రాత్రి ఒంటిగంటకు చిన్న బాదాము మైక్కులు దగ్గరలో లారీ ఆగింది. గాదాంకొరముగా ఉంది. పెద్దమనిషి రీనుండి గభాలన దిగు తూసి, “ఏమండోయ్! నా పెన్ను పోబోయింది. ‘టార్ప్’ ఉంటే 2 మారి సారా!” అన్నాడు. క్షీవరిచ్చిన ‘టార్ప్’ని పట్టుకుంటూనే మైక్కులు గాండా ఎక్కాడు. “ఏయ్! టార్ప్ లా నేనోయ్? అంటూ దిగాడు డ్రైవరు.

“డ్రైవర్! కాస్త బాగైతగా మాటలు రానియ్! ఇది మా పూజోని తెలిస్తూ? 8-0-0 యిచ్చేసి టార్ప్ తీసుకుపో!” అన్నాడాయన. “ఏమిటి! నానబలము చూపిస్తున్నావా?” అంటూ దిగాడు క్షీవరు. “మరి మీరంచేతాడు బుడర్?” అన్నాడాయన. చేసేదిలేక, కిక్కు మొగమేసి, డ్రైవరు 8-0-0 చెల్లించి, టార్ప్ తీసుకున్నాడు.

డి.వి నారాయణ, చిన్న బాదాము
(శ్రీ కాకుళం జిల్లా)

తెల్ల చేసిన పొరపేటు
(రెండవ బహుమతి)

మూది ఏ లారీకి దూరంగావున్న నన్న పల్లెటూరు అప్పటికి మూడు సంవత్సరాలనుంచి ఏలూరులో వదువుకొంటున్నాను. హోటల్లో భోజనం, హాస్టల్ లో మకాం.

యూనివర్సిటీ పరీక్షలు దగ్గర కావడంవల్ల క్రమంగా పాఠాలు వదువుకొంటున్నాను. ఇంజిలో మా మేనమామ కూతురు పెండ్లి నిశ్చయమై ఏలూరులో చేయడానికి ఏర్పాటు చేసుకొని మా వాళ్ళంతా విచ్చేసి సత్రిపులో విడిది దిగాడు. పెండ్లికొడుకుడి ఏలూరే.

ఆ రోజు రాత్రి రెండుగంటల ఎన్ని నిమిషాలో పెండ్లి. నేనున్నదికి మా మేనమామ వచ్చి మరీ మరీ చెప్పి పోయాడు. కంటి గంటన్నరవరకూ వదువుకొని ముస్తాతై పెండ్లి కల్లాను, పెండ్లితిరిగం పూర్తి అయింది. మా మేనమామ నన్ను పెండ్లికొడుక్కి, అతిని తిండికి పరిచయంచేశాడు. వాళ్ళ దగ్గర కలవుపుచ్చుకొని వచ్చి వేస్తూ పుండగా పెండ్లికొడుకు తిండిగారు నన్ను పిలిచి మధ్యాహ్నం భోజనానికి నన్ను మరీ మరీ రావలసిందిగా కోరాడు. ‘సరే’నని చెప్పివచ్చేశా.

ఆ రోజు మధ్యాహ్నం మళ్ళీ నాకు కబురు పంపాడు మా మామ. అందులో మా పెండ్లిభోజనం జారీ విడువకూడదని బయలుదేరాను నైకిలమీద.

పెండ్లికొడుక్కి వెళ్తుంటే చచ్చామని ఒక పెద్ద ‘ఫేన్స్’ మిత్రుడు నెయిన్ రెవ్ పీల్ నాండ్లి

నీట్ చేసింది కొని ‘ఫేన్’ నెయిన్ చి పట్టుకల్లాను. పెండ్లి కొడుకు తిండి చెప్పిన బాడ్ ప్రకారం తూర్పు దిక్కి కొచ్చి పెండ్లి యింటి కోసం వాకబు చేయగా ఆ సంగతులు తెలుపు ఇలే నని ఎవరో చెప్పారు. అటు వెళ్ళాను. అప్పుడే మొదటి బంతి భోజనం ముగించి తంబూలం నములుకూ వేంచేస్తున్నాడు. నా కసలు ఎవరింటికి నన్ను వెళ్ళవలసిందే చాలా సిగ్గు. తప్పుని సరిగ్గా అని వచ్చాను. పండ్లి ట్రో రండ్లో పండ్లి జనం కూర్చున్నాడు. నన్ను చూసి ఎవరో యిద్దరు లోపలికి ఆహ్వానించి కుర్చీలో కూర్చోవెట్టారు.

అక్కడ నాకు తెలిసిన వారు ఒక్కరూ లేరు. వడ్డనకి ఇంకా ఆలస్యముందిగా వా, యీ లోపున పెండ్లి కొడుకు దగ్గరకెళ్ళి యీ ప్రశ్నంటు ఇచ్చేద్దామని లేచి, అక్కడ వున్న ఒక కుర్రవాని సహాయంతో పెండ్లి కొడుకు గదిలో కల్లాను, అక్కడ మా ముగిల వుంటుంది గదా అన్న డ్రైవర్ గతో. తీరా అక్కడ కెళ్ళి చూస్తున్నా వా అతిగా నేను అనుకోన్న పెండ్లి కొడుకు కొడు. అతన్ని చూసి నేను, నన్ను చూసి అతను నిరాంతరబోయాము. నా చేతిలో వస్తువు అతిని చేతిలో పెట్టి ఇది మా పెండ్లి బహుమతి అని చెప్పి వెనక్కు తిరిగి వచ్చి పందిల్లో ఆగాను ఇది ఎవరిలో నాకు తెలియదు. పొర పొటున పెండ్లి పందిరి కనిపించగానే మా మేనమామ కూతురు నిచ్చిన వాళ్ళ యిలు ఇదే నేనా అనుకొని వచ్చేశాను. తెచ్చిన బహుమతి మక్కు ముఖం ఎరగని ఒక అపరిచిత క్యక్కి బహూక రించాను. ఇక ఇప్పుడు భోజనం చేయవలసేది పెద్ద సమస్యగా వుంది. ఏదో వంకని బయటికిపోయి తిన్నగా మైకెల్ క్కి ఉదాయద్దామంటే ఆ పెండ్లి పెద్దలు కడ్డన అయిందని ‘కొక్కు’ కడ్డకొక్కుమని తొందరచేసి లాక్కు పోయి వడించారు. మనసు మనసులో లేదు భోజనం చేసినంత సేపూ..... బహూక ఆ పెండ్లి కొడుక్కి ఆ బహుమతి ఎవరిచ్చాకో ఇప్పటికీ తెలియక పోవచ్చు.

ఎస్. ఎల్. (దుమ్మగూడెం)

గమ్యస్తానం

రాజమండ్రి సేషనులో కలకత్తామెయిలు కచ్చి ఆగింది. పాట్ ఫార్ం అంతా దిగేవారితోను, ఎక్కేవారితోనూ చాలా కోలాహలంగా ఉంది. నెండ్రికూడ కంపార్టుమెంటులాంచి దిగి, విశ్వనాథం ఒకచెట్లో సంచీ ఫర్ముకొని, సేషనుబయటికి వచ్చాడు. ఎండ బాగా మాజ్చేస్తోంది. ఒకసారి వాచి కేసీ చూసుకున్నాడు. పన్నెండుగంటలు కానోంది. ఒకపైకిలి రిక్టా ఎక్కి పడవలరేల్చి వోయ్యన్నాడు.

లాంచి అప్పజే రేవు దాటి జల్లి పోయింది. ఇంకా రెండుగంటలు గడవాలి కదా అని వరదారావు హోటల్ కినిల్లి కొంచెం ఫలహారం చేసి, ఒకసిగరెట్లు పాకెట్టు కొనుక్కుని రేవునికివచ్చి వచ్చాడు. అక్కడి ఒక రావిచెట్టుక్రింద నిశ్చాంతి తీసుకుందామని, సంచీ ప్రక్కన పెట్టుకుని కూర్చున్నాడు. సాఫీగా ఒకసిగరెట్లు వెలిగించి తానీగా ఆలోచించసాగాడు.

విశ్వనాథం అమలాపురం. వయస్సు నూమూడు ముప్పయిరెండు ఉంటుంది. తిండి బాగా ఉన్నవాడే. రెండువందల ఎకరాల మాగాణీ ఉంది. పదిహేనునిల్ల క్రితం తన స్వగ్రామం వదిలి మద్రాసు వచ్చేశాడు. ఇప్పుడు ఒక కంపెనీలో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. తనపైన ముగ్గురు అన్నలు, ఇద్దలు

అక్కయ్యలు ఉన్నారు. అన్నలెవ్వరూ కాలేజీ చదువులు చదివలేదు. తిండి తోవాటు సేద్యం చేస్తున్నాడు. అక్కయ్య రిద్దరికీ తన చిన్న ప్లజే పెల్లి అయి పోయింది.

విశ్వనాథం మద్రాసులో బియ్యం ఫస్టు ఇయర్ చదువుతుండగా తనపెళ్లి నిశ్చయమైంది. అది తనఇద్దరికీ వ్యతిరేకంగా. మద్రాసులో కొంచెం పలుకుబడి ఉన్న తనమట్టం ఒకాయన కూతురి మీద తనకు మనసుకలిగింది. తను ప్రయ

గంటి సూర్యప్రకాశరావు

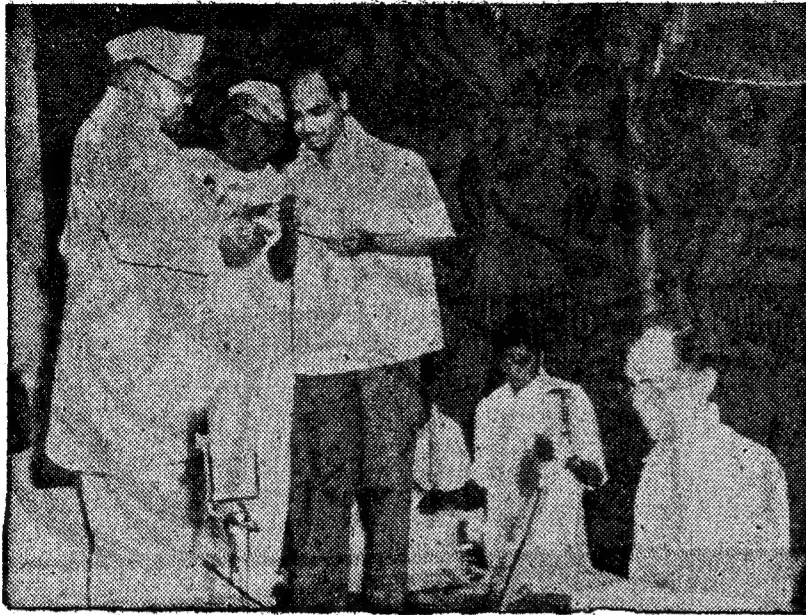
త్తిస్తే ఆ మెతో వివాహంఅయ్యేదేమో. కానీ తిండికి ఎరుగుచెప్పటానికి వానాసించ లేకపోయాడు.

రేవుదగ్గరికి లాంచి పెద్దరొదతోవచ్చి ఆగింది. దాంతో విశ్వనాథం ఆలోచనలకి ప్రేరపడింది. కాబినీకిటికెలు తీసుకొన్నా, లాంచిలో తలుపుదగ్గరకు మ్మంపెనే కూర్చున్నాడు. కొంచెంసేపయినతిర్వాతి లాంచికదిలింది. మామూడింకానే రేవు బాగా మారమైంది.

విశ్వనాథం ఒకసారి గోదావరివైపు

చూశాడు. నీళ్లు పోతిపోసిన బంగారంలా మెరసిపోతున్నాయి. అక్కడక్కడ చెపలు కుప్పిగంతులువేస్తున్నాయి. విశ్వనాథం ఆలోచనలు ముడిపండాలవలె తిరుగుతున్నాయి. ఒకదానికి, ఒకదానికి సంబంధం లేదు. ఒకవైపు, ఇచ్చేళ్ళితిర్వాతి తన వాళ్ళను కలుసుకోవోతున్నాంగదా అని ఒక వింతసంతోషం. రెండోప్రక్క మేలు కున్న గతస్మృతులుపెటే కలవరం.

విశ్వనాథం తనపెళ్లినిరూర్చి ఆలోచించ సాగాడు. ఆ పెళ్లిజరిగిన వారంరోజులలో తనపడతనసమయం తానే ఆశ్చర్యపడుతున్నాడు ఇప్పుడు. కౌని ఆనాడు తన సన్నిహితులను కున్నవారంతా కత్తికట్టినట్టు వ్యవహరించారు. ఆనాటిపరిస్థితులకు తాను లోబడినందుకు, తనజీవితంఎలామారిపోయిందో తలుచుకుంటే, ఆవేదనఇంకా ఎక్కువ అవసాగింది. తిండి అధికారం,తిల్లి కన్నీళ్లు అక్కయ్యల అర్ధంలేని ఉపశమనాలతో, తన పెళ్లి ముక్కొమల కాపురములు, నూరన్న గారి కుమార్తె, శాంతిగో పెద్దల సమక్షం వైభవంగా జరిగింది. అందులో తాను ఒకనిమిత్త మాత్రమే అన్నట్లుగా సంచరించాడు. కానీ తను పడిన ఆవేదన, తాను ఆశించిన అమ్మాయి తనకు కావాలంటే అన్నీ కలిసి తన్ని బాగా కృంగడికొయి.

తెలుగుభాషా సమితి సభలలో పాల్గొని బహుమతి పొందిన "ఆన్వేషణ" నవల రచయిత శ్రీ పోతుకూచి పాంబికరావు సమితి ఆధ్వర్యంగా గతిమాసం విజయవాడలో జరిగిన ఉత్సవంలో లోక సభిష్టికరు శ్రీ ఎమ్. అనంతకృష్ణమూర్తిగారి నుంచి బహుమతి స్వీకరిస్తున్న దృశ్యం.

★ గ మ్య స్థా నం ★

కోదండపు గదిలో జాలిగొలిపే మాపులు ప్రసరిస్తున్న కంఠ; కాటుక పెట్టుకున్న గోమా, మరీ ఆకర్షణీయంగా కనిపించే శీతాలు, తేలి సేపురు నాకు మాతృసమాను రాలవు. నన్ను పిరికినానికంటే జమకట్టినా నరే, నీకూ నాకూ ఎటువంటి సంబంధమూ ఉండబోదు! అని తను కఠినంగా పలికిన పలుకులు, ఆమర్శా జే ఎవ్వరికీ చెప్పకుండా తను మద్రాసుకి వచ్చేనువం, అంతా ఒక సినిమాదీటులా విశ్వనాథం మొదలూ మొగింది. మద్రాసులో హోటలు భోజనం, ఆఫీసుకి దగ్గరలోనే కుదుర్చుకున్న తనరూము... ఏదో ఇన్నేక్సు ఒంటరిగానే కాలం గడి పోతు. మొదట్లో తను ఎప్పటికైనా నిర్ణయం తీసుకుంటాడేమో అని తన తండ్రి. మామ నాకు ఉత్తరాలు వాసేవారు. కాని వాటి కన్నీటికి ఒక తే సమాధానం—మానం. వానికి విముగ బింశమా—కొన్నేళ్లయిన తర్వాత, ఆ ఉత్తరాలు వ్రాయడం కూడా మానేశాను.

బొబ్బర్లంక రేవును లాంచి సమీపించింది. ప్రయాణికులు బస్సు ఎక్కడ ఖాళీలో అన్నట్లు కంకారుగా సామానుల సగంతుని ఎప్పుడు గట్టు చేరుతామా అన్న భయం నిల్చుని చూడసాగాడు. ఆ కోలాహలంలో గతంలో విహరిస్తున్న విశ్వనాథం బాహ్య ప్రపంచంలోకి దూరపడ్డాడు. ప్రయాణికుల తోటి ఆ గోదరకు నిలబడి

విశ్వనాథం మెరిగా బస్సు స్టాండుకి చేరుకున్నాడు. మొదట రెండు బస్సులలో ఖాళీలేను. మూడో బస్సు అప్పడే వచ్చింది కాబోలు, అందులో ద్రౌపది ప్రక్కన ఫ్రెంట్ సీటులో కూర్చున్నాడు. కంపకరు రాగానే, అమలా పురానికి టికెట్లు పుచ్చుకొన్నాడు. కొంత సేపటికి బస్సుకూడా కదిలింది. విశ్వనాథం గొడ్డువెపు చూశాడు. తారుగొడ్డు నిలంగా మెలిసిపోతింది.

విశ్వనాథం ఆలోచన తన స్వగృహం మీదికి మళ్ళింది. తన తల్లిని, తండ్రిని చూసి చాలా ఎళ్ళయింది. తను మద్రాసు వచ్చేసిన తర్వాత, ఉత్తరాలతోనే, వాళ్ళి తేమసమాచారాలు తెలుస్తూ ఉండేవి. 'ఇప్పుడు బాగా ముసలివాణ్ణి పోయంటారు,' అనుకున్నాడు.

బస్సు డోబలకదగిల అగింది. ప్రయాణికులంతా కాఫీ ఫలహారాలు చేయడానికి దిగుతున్నారు. విశ్వనాథం తన సీటులోనే కూర్చుని సిగరెట్లు వెలిగించి ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. ఇంతలో ఎవ్వరో ఇద్దరు బస్సు దగ్గరికి రావడం చూశాడు. భార్యభర్తలు కొబ్బరి, ఆ అమ్మాయిని కొంచెం పరికిరించి చూశాడు. వెంటనే ముఖం అవతల వైపుకి తిప్పి ఆలోచించ సాగాడు. ఆ అమ్మాయిని చూడగానే, విశ్వనాథానికి తన మనసుగొన్న మద్రాసు అమ్మాయిలా కని

పించింది. ఇదే ఇవివరయితే తను ఎంతో ఆనందం, ఆందోళన కనపర్చి ఉండేవాడు. ఇప్పుడు ఆ తలపు వచ్చినా, కూర్చుంటే ఆలోచిస్తున్నట్లే ఉంది.

ఆ పెద్దమనిషి విశ్వనాథం ప్రక్కనే కూర్చున్నాడు. ఆయనే పల్లెరిద్దామా, వద్దా అని ముందు కొంచెం కింకించినా, చివరికి "ఏ ఊరు వెళున్నారండీ" అని మాటవరసకి అడిగాడు. విశ్వనాథం అప్రయత్నిం గా "ముక్కామల" అని చెప్పాడు. కాని వెంటనే నాటిక కంఠం వచ్చింది. తను అలా ఎందుకు చెప్పాడు? తను వచ్చినా అక్కడకు వెళ్ళి దుగడా! దాని అన్యాయం వినాడో పూరితయి పోయింది. అని సగంతుని "ఓమిందండీ. అమలాపురం మే వెళున్నాను" అని ఆ పెద్దమనిషి కేసి తన లోటుబాటు ఏమైనా గమనించాడా అని చూశాడు. పొరబాటు ఎవ్వరికైనా సమాజంలే అన్నట్లు ఆయన ఓ ప్రతీక తీసి చిరువుకుంటూ ఉన్నాడు.

ప్రయాణికులంతా తిరిగి ఎక్కింతర్వాత బస్సు బయలుదేరింది. విశ్వనాథం ఎంతో వద్దమకున్నా అతని ఆలోచన ముక్కామల మీదికి మళ్ళింది. తన మామగారిలు... ఇంటిలోపల పెద్దమండువా ఆమండువా ఒక్కటే తనకుబోగా గురుకు వస్తోంది. మిగతా పరిసరప్రాంతం తనకు అంతగా గురుకురావటంలేను. ఇప్పుడు ఆ ప్రాంతం అంతా ఎలా పుంటుందో కొంచెం ఊహించుకోసాగాడు. కాంత పెద్దకళ్ళు కాటుక పెట్టుకొంటే మరీ పెద్దకాకనిపిస్తాయి. అది తనకు గురుకువచ్చేసి. 'ఇంతకన్నా ఎక్కువ ఆలోచించకూడదు' అన్నట్లుగా విశ్వనాథం ఒక్కనిట్టూర్పు వదిలాడు.

బస్సు కొత్త పేటదాటి పలివెల వంతెన దగ్గర ములుపు తిరిగింది. విశ్వనాథం కాలన అవతలిగట్టువెపు చూడసాగాడు. అప్పటికి బాగా చలబడినా, సూర్యుని కిరణాలు కొబ్బరి ఆకులచాటునుంచి దోబూచులాడు తున్నాయి. ఇంతలో అవతలిగట్టున ఒక పలకే ఎదురయింది. కొత్త పెళ్ళికొడుకు కొబ్బరి చాలా ఉత్సాహంగా కూర్చున్నాడు. విశ్వనాథం అదృశ్యం చూసేచూడ నట్టు కాలవవైపు చూడసాగాడు.

బస్సు ముక్కామల సమీపిస్తోంది. విశ్వనాథం సందేలు వేగంగా కొట్టుకో సాగాయి. బస్సు ముక్కామలదగ్గర అగింది. విశ్వనాథానికిబాగా దాహం వేసినట్లయింది. ఒకపోడా త్రాగుదామని దిగి కిటికొట్టు దగ్గరికి వెళ్ళాడు. పోడా త్రాగినతర్వాత తన సీటుదగ్గరకవచ్చి సంచీ తీసుకొన్నాడు. ప్రక్కసీటులోని పెద్దమనిషి ఏదో అడుగు తున్నా వినిపించుకోకుండా వంతెన వైపు దారిదీశాడు. వీడి వెలిగించి తాగిబస్సు లోకి ఎక్కుతున్న కంపకరు 'ఇదేమిటి తేయన ఇక్కడే దిగిపోయాడే, అనిపిస్తు పోయి చూశాడు.

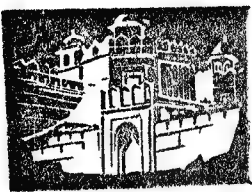
**రెక్సోనా
సబు**
మంచర్లమునకు
అతిసాందర్యమునిచ్చును

రెక్సోనాలో మీ ముఖము కరుగుకొనే ప్రతి
కూటా... మీ చర్మము అతి సుమధుగాను, అతి
కృదువుగాను వుండును; ఎందుచేతనగా రెక్సోనాలో
కేడిల్ గలదు—మీ చర్మమును పోషించునట్టిది.
చర్మసాందర్యము గలిగించునట్టిది మూలము
శుభ్రత్యేక మిశ్రమము, రెక్సోనా యొక్క మీగడ
దంటి మరగను మీ చర్మములోకి దాని చుట్టి
స్నానముచేసి, అది దివదినానికి ఎంత అతి
సాందర్యముగా నుండునో చూడండి,
మీ సాందర్యం కోసం... రెక్సోనా

Rexona
BLENDED WITH GADYL

*****

REF ID: A66238

న్యూఢిల్లీ లేఖ

శివశక్తి

'ముక్కా లి పీట' పై నిలబడ్డ కాంగ్రెస్

దొంగల వారల్లో ప్రముఖంగా కనిపించే వారు సెక్యులర్, ఢిల్లీ మునిసిపల్ కాన్సిలరులు. అధికారం చేజిక్కించుకోవాలనే ఇద్దరి తో ప్రతిఘటించాడు. సెక్యులర్ గురువారాలను, కాన్సిలరు మేయరు పదవిని చేజిక్కించుకోవాలని ఊహలు పడుతున్నాయి. సెక్యులర్ మాస్టర్ తారాసింగ్ పార్టీ జేతె చెయ్యగా ఉంది. ఢిల్లీ గురువారాల పేరే పార్టీ అధికారం సంపాదించుకుంది. ఇప్పుడు సెక్యులర్ అంతఃకలహాలు ఆపే కానరావటం లేదు. పార్టీ మధ్య స్పర్ధలు సోగి బోయి, ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య స్పర్ధ మాత్రం తగ్గిపోయింది. ఒకాయన మాజీ రక్షణమంత్రి బలిదేవ్ సింగ్, రెండో ఆయన గురుముఖ్ సింగ్ ముసాఫీర్. రెండో ఆయన ఇప్పుడు డిప్యూటీ లో వివరం చేస్తున్నారు.

మాస్టర్ తారాసింగ్ కూడా ఉత్తర ప్రదేశ్ లో వ్యవస్థాపక ముఖ్యమంత్రి అయిన బెనుకున్ బడంబడిక ప్రకారం నలుగురు సభ్యులతో ఒక కమిటీ నియమించాల్సివుంది. పంజాబ్ ప్రభుత్వం తన కోటగా ఇద్దరు సభ్యులను నామినేట్ చేసింది. మాస్టర్ ఇంకా ఎవరినీ నామినేట్ చేయలేదు. చూడాలి నుండి నరేంద్ర

దా కాదా అని మళ్ళీ ఆలోచన మొదలైంది. ఆయన మనుషులు ఇద్దరూ తేలితే గాని కమిటీపని ప్రారంభించటానికి వీలులేదు. 'అనుమానంగా ఉంటే తరువు ఆడే సైయ్' అని బ్రిడి ఆటలో మూలనాట్రం. అలాగే మాస్టర్ మళ్ళీ పంజాబీ సుభా అంటూ తరువుకున్నాడు.

పాధారణంగా ప్రభుత్వాల్ని నడిపేది లాయరు. లాయరు వృత్తిలో బాగా పేరు మోసినవాడుగాని, దెబ్బతిన్న వాడుగాని సమానంగా రాజకీయ పేరి ఆవుతాడు. కాని ఢిల్లీలో చిక్కె విటంపే ఢిల్లీ రాజకీయాలపై ముకు నేటంత క్రిడలాయర్ కు లేదు. రాజకీయాలు వ్యాపారముల చేతుల్లో పడాయి. వీరు తమ వ్యాపారమే కాకుండా, ఢిల్లీ మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషన్ వ్యాపారం కూడా చేస్తున్నారు. కార్పొరేషన్ లోని కాంగ్రెస్ పార్టీలో ఎక్కువగా వ్యాపారస్తులే. చేపల బజారు వద్దలిలో నడిపిస్తున్నారు కార్పొరేషన్. అంతకు అంత వాసన కొడుకుంది కార్పొరేషన్.

* * *

ఊటిలో జరిగిన సెమినార్ పాదాగా అయిపోయింది. అనుకున్నంత అలబడి కలిగిందేదు.

గిందలేదు.

మొదటి ప్రజాధిక భారీ గాజే కాదు. రెండో ప్రజాధిక ఇంకా భారీగానే వారు. మూడో ప్రజాధిక మరి భారీగా వుండే అంది. మన దేశంలో ఎన్నికలు, ప్రజాధిక ఒకే సారి కనాయిగనక, ప్రజాధిక అంటే కాంగ్రెస్ ఎన్నికల ప్రజాధిక అనే అర్థం ఏర్పడింది. గాజే ఎన్నికలలో కాంగ్రెస్ 'ముక్కా లి పీట' మీద నిలబడి గెలుస్తామని ఆలోచిస్తోంది. ఆ పీటకు ఒక కాలు భూతపరికి పగిలితే, రెండోది సహకార పద్ధతి, మూడోది ఉద్యోగావకాశాలను భారీ ఎత్తున పెంచటం.

ప్రజాస్వామిక దేశాల్లో అధికారంలో ఉన్న పార్టీ ఎన్నికల్లో మళ్ళీ గెలువాలంటే తమ చేసిన ఘనకార్యాలను ఏ కరువుపెట్టి సమర్థించుకోవాలంటే అవసరం. రెండో ప్రజాధిక పేరికి కలిగిన ఫలితాలేమిటి? ప్రజాధిక ఖర్చు రూ. 4800 కోట్లు అని అంత నావేళాదు. ఇది చాలా తక్కువ అంచనా నుమా అని ఊహించారు. కాని కొందరు ఇవి తలకు మించిన బరువు అని విమర్శించారు. నివాదాలతోను, విడివాదాలతోనూ ఈ విమర్శకులలో తనోక్కాదు. ఈ విమర్శకులు చేసిన విమర్శ అంత 'చూసుకోవాలి' అయినప్పటికీ ప్రజాధిక లోని కొన్ని భాగాలు ఎందుకు కత్తిరించాడు? ఇవి మాత్రమే ముఖ్యమైన భాగాలు అని కొన్నిటిని ఎందుకు తేల్చేస్తాడు?

ప్రజాధికా సంఘంలో దిగతా సభ్యులతో ఏకీభవించని శ్రీ క. సి. నియోగి సమాధానంగా ప్రజాధికా నిపుణుడు శ్రీ వి. టి. కృష్ణమూర్తికి మెరుపులుంటే ఆలోచన తప్పేంది. వ్యవసాయాత్మక లక్ష్యాలను నాటికి ఇరవై వంతుల చొప్పున పెంచితే, అంతకంత సరలు తగ్గి బోయి ప్రజాధిక అమోఘంగా విజయవంతం అవుతుందని ఆయన ప్రకటించారు. ఈ సంతకం ఆమోదించబడింది. దీనిపై ముస్సోరీలో పెద్ద సమావేశం కూడా జరిగింది. నా సందేశం ఏమిటంటే—రెండో ప్రజాధిక అంతా తయారై దానిమీద సంతకాలు కూడా పెట్టి తరవాతి వ్యవసాయాత్మక ని ఇలా పెంచా

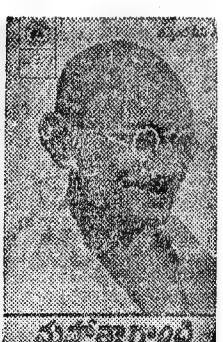
అమూల్య గ్రంథాలు!

మనకు కల్యాణానికై ఆహ్వానితమూ ఆశాటపద్ధ మహామహాపురుషులు

నేడే ఒక పుస్తకం కొనండి

అద్భుత వలలు!

మనకు కల్యాణానికై ఆహ్వానితమూ ఆశాటపద్ధ మహామహాపురుషులు

మహావ్యూహాంధి

నట్టిమూలూ చేత లతోనే (విటిమ) సామ్రాజావాన్ని ప్రపంచాన్ని ఉగ్రూరలుగించి న ఉతిమ పురుషుని ఉజ్వల చరిత్ర. లేట రెలుగు నియ్యని రచన. (అంగ్ల మూలం) రు. 2-75

విడిసెయిన్

అపారాధం భావ నలు కలిగి సాధారణ జీవనమే గమ్యము, కష్టంలో ఉన్న మానవ జాతికి అనుకంప తో పరికిన బెజ్జానిక మారి నిత్య జీవిత విశేషాలు (అంగ్ల మూలం) రు. 2-00

చదవండి: చదివించండి

దక్షిణభాషాపుస్తకసంస్థ ఆదరంతో ప్రకటించినది.

మీ మామూలు బుక్ షాపులో కొనండి. లేదా మాకు వ్రాయండి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ బుక్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్. రాష్ట్రపతిరోడ్: సికిందరాబాదు.

బోనసు ప్రకటన

జీవిత భీమా కార్పొరేషనువారు ప్రథమతః తమ అప్పాను, అందుకు సంబంధించిన ఆస్తులను 1957 డిశంబరు 31 వ తేదీకి మదింపుచేసిరి. ఈ మదింపులో భీమా కార్పొరేషనువారు జారీ చేసిన లాభాలతోగల పట్టాలేగాక, కార్పొరేషను స్వాధీనపర్చుకున్న భీమాకంపెనీల లాభాలతోగల పట్టాలుగూడ చేర్చబడినది. ఇందుకు 1472,81,31,684 భీమా మొత్తములుగల 56,83,414 లాభాలతోగల పట్టాలు, రు 72,80,120 లవాదీకము కొనగే 11,539 ఏనుగుటీలు చేర్చబడినవి. ఈ మదింపువల్ల తేలిన మొత్తము లాభము (Gross) రు 33.04 కోట్లు.

జీవిత భీమా కార్పొరేషను చట్టము ప్రకారము తమకున్న హక్కును పురస్కరించుకొని తరగతి వారీ బోనసును ప్రకటించుటకై లాభాలతోగల భీమాపట్టాలను 7 తరగతులుగా విభజించి, అట్టి తరగతి వారీ బోనసుకు తాత్కాలిక పథకమునొకదానిని కార్పొరేషనువారు తయారుచేసిరి.

బోనసు చెల్లింపు : ఇట్టి తరగతివారీ బోనసు పథకముపై తుది నిర్ణయము చేసేలోగా-మదింపు తేదీలగాయతు తుదినిర్ణయపు తేదీవరకు గల మధ్యకాలములో-మరణమువల్లగాని పట్టా గడువుతీరుటవల్లగాని చెల్లింపుకు వచ్చేలాభాలతోగల పట్టాలపై యీ దిగువ రేట్లుప్రకారము బోనసు చెల్లించబడును. ఈ తరగతి వారీ బోనసు పథకమును ప్రభుత్వానుమతికి త్వరలో పంపనున్నది. ప్రభుత్వానుమతి పొందిన వెంటనే ఆ పథకము ప్రకారము లాభాలతోగల పట్టాలపై బోనసు పట్టాలకు చేర్చబడును. నిర్ణీతమైన తరగతివారీ బోనసు రేట్లకు, యీ తాత్కాలికపు రేట్లకు వ్యత్యాసముండదని భావించబడుచున్నది.

నివిధ తరగతులకు అనువర్తించే బోనసు రేట్లు ఈ క్రింది పట్టిలో చూపబడినవి.

తరగతి	బియ్యము, ల భీమా మొత్తముకు సంబంధించిన బోనసు రేట్లు	
	హార్డ్ లెఫ్ట్	సాఫ్ట్ పెంటు
	రూ.	రు.
1. ప్రత్యేక తరగతి	21.00	16.80
2. తరగతి I	17.50	14.00
3. తరగతి II	14.00	11.20
4. తరగతి III	10.50	8.40
5. తరగతి IV	7.00	5.60
6. తరగతి V	లేదు	లేదు

ఇవిగాక, ఇతర తరగతి పట్టాలుగూడ కలుపు. పూర్వపు భీమా కంపెనీలు లాభాలను పంచిపెట్టుటలో విభిన్న పద్ధతులను అనుసరించుటవల్ల ఈ తరగతి పట్టాలను ప్రత్యేక పద్ధతిలో తీర్మానించబడును.

ఒక్కొక్క తరగతిలో చేర్చబడిన భీమా కంపెనీల పేర్లనుగురించిన పూర్తి వివరములు 20, 21, 22, 23 నేదీల ప్రముఖ దినపత్రికలలో ప్రకటించబడినవి.

లైఫ్ ఇన్సూరన్స్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా

లనే ఆలోచన ఎందుకు వచ్చిందా అని. ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు క్రిటిట్. కృష్ణమూచారి ప్రణాళిక తయారు చేసేటప్పుడు రేరా? మరి ఉన్నట్లుండి ఆయనకు వ్యవసాయాత్మక లక్ష్యాలను పెంచాలని ఎందుకొచ్చినవచ్చింది?

ఇదంతా గత జల సేతుబంధన మే కాని కోండి. అయినా కృష్ణమూచారిగారిని అడిగితే ఏమంటారంటే, వ్యవసాయాత్మక నూటికి ఇరవై వంతుల వ్యాప్తిని పెరగక పోవటం వల్లే ప్రణాళిక విఫలమైందని అంటారు. ఇది నిజమేకాని, ప్రణాళికా సంఘం మూడో సంవత్సరానికి నిర్మయించిన మొదటి అంచనాల్లోనా సెవేరాయా అని ప్రశ్న.

ఇది గత జల సేతుబంధన మే కాని, ఎందుకు చెప్పాల్సి వచ్చిందంటే, చరిత్ర పునరావృత్తమయ్యే భారతీ కనిపిస్తోంది. రెండో ప్రణాళిక కే బ్రిటిష్ వాగా అటేపెట్టిన మైంగ్ నిలవటం వల్లే. ఇప్పుడీ నిలవటం కర్మంలా వారిచివరయ్యాయి. అదిగాక, ప్రణాళికా సంఘానికి పన్నులు వేసి ఎలాగో అలాగ ధనం సేకరించారు. కాని ప్రణాళికా పేజీ చెప్పి అదనపు పన్నుల ద్వారా సేకరించిన అదనపు ధనం కానీ, ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతాల పెంపు వల్లకొండే ఖర్చయిపోయిందని క్రి ఫీల్డ్ గాంధీ నిరూపించారు. అందుచేత రెండో ప్రణాళికంటే మూడో ప్రణాళికను వేసినా, దానికి పెట్టు చాలేము లేదు.

ఇది అసలు పరిస్థితి. కాని ప్రభుత్వమూ, కాంగ్రెసువారిలో ఒక వ్యత్యాసం అంటున్న దెమిటి? పదివేలకొట్ట పెట్టుబడితో భారత దేశాభివృద్ధి సాధించగలమనీ, ఇంత ధనాన్ని ఆహారధాన్యాల వ్యాపారం వాణిజ్యం చేయటం వల్లను, పెట్రోలియం వ్యాపారం, విద్యుత్ వ్యాపారం వల్లను సేకరించవచ్చుననీ అంటున్నారు.

ఇప్పుడున్న ఉద్యోగాల పరిమితిని అలాగే ఉంచాలని కాంగ్రెసు పట్టుదలగా వుంది.

ఈ విధానం అనుసరించే, పని వారిని రీటైన్ చేయకూడదని నిబంధన చేశారు. లాభిపాటిగా నడవని పారిశ్రామిక సంస్థలను స్వాధీనపరచుకోవాలని ప్రయత్నం కూడా జరుగుతున్నాయి. ఉదాహరణకి ఏదైనా పెద్ద నడి లోయ ప్రాంతాన్ని పూర్తియైందన కోండి. అక్కడ పనిచేసే వారికి వేరేదోట పనిచూపించాలనే ప్రయత్నం జరుగుతుంది. ఇదిలా ఉండగా నిరుద్యోగాన్ని నివారించటానికిగాని, ఉద్యోగాల రెక్కుత చెయటానికి గాని, దీనికేలేనో, ఖాదీ

చేసేత పరిశ్రమల మీద, సమాజ వికాస పథకాలమీద కోట్లకొలది ధనం ఖర్చు పెడుతున్నారు.

పరిశ్రమలను వాణిజ్యం చేయటం వలన భారతదేశంలో ఉద్యోగాలకు సమమూ జరగలేదు. జరగకపోగా, ఎయిర్ లైన్స్, కార్పొరేషన్, రైల్వే ఇన్స్ట్రక్షన్స్, కార్పొరేషన్, స్టేట్ బ్యాంక్, ఆఫీస్ డిల్లీట్రాన్స్ వారు సంస్థలో పనిచేసే కార్యకుల పరిస్థితులు పూర్వంకంటే బాగుపడ్డాయి.

మరి ఆహారధాన్యాల వ్యాపారాన్ని వాణిజ్యం చేయటం వలన, సహకార సేద్యం వలన కూడా ఇదే మదిరిగా జీవనాధారమైన వృత్తి ఉద్యోగాలకు హానికలగకుండా ఉంటుందా అని ప్రశ్న. వంశపారంపర్యంగా కనీసం వంద ఎళ్ళు నుంచి కొన్ని కొన్ని వృత్తి వ్యాపారాల్లో ఉంటున్న కొన్ని లక్షలమందికి బిటివలన జీవనాధారం పోదా అని ప్రశ్న. పాపం ఏమి చేసిన తప్పుల్లా సంఘటితులే ఉండక పోవటమే. ఈ వృత్తి వ్యాపారాలను వాణిజ్యం చేయటం వలన జరిగే మేలుకంటే అపకారమే ఎక్కువ.

దేశంలో ఎవరెవరుకుంటున్నదీ సాధారణంగా న్యూడ్లీ దాకా రాదు. కాంగ్రెసు మొదట జమీందారీలను రద్దుచేసింది గనుక ఇక మిగిలినల్లా భూస్వామిక విధానాన్ని సంస్కరించటమేననీ, ఒక పరిమితికి పెబడిన భూమిని లాగివేసుకుంటే అది కూడా తీరి పోతుందనీ కాంగ్రెసువాదులు చెబుతున్నారు. భూవసతిని తగ్గించేపని ఒక పదేళ్ళ తరవాత తలపెడితే ఏం పోయింది? ఇప్పుడు స్వాధీనంచేసుకునే భూములను భూములు లేనివారికి ఇవ్వాలంటే అది లేదు. అనన్నీ సహకార సంఘాలకి వారు. ఈ విధానం వలన అసలు సొంత ఆస్తి అనే వ్యవస్థకీ హాని జరుగబోతోంది.

ఆహారధాన్యాల వ్యాపారంలో ఇదివరకు నుంచి ఉంటున్న వ్యాపారులను సానంలో మూడవతరగతి సమానాలను ప్రవేశపెట్టడం, ప్రభుత్వానికి విధేయులుగా ఉండే భూస్వాములను క్రతువులుగా చేసుకుని అటు భూములు లేని వాళ్ళకు కూడా ఆసంతృప్తి కలిగించటం—ఇదంతా కమ్యూనిజంకు దారి తీసేపద్ధతి.

పోషలిస్టు పార్టీని రద్దు చేయమని కాంగ్రెసు మూడోసారికిందల పోషలిస్టులను కోరింది. ఈ కోరిక కాంగ్రెసువారి సోషలిజం వలన కాక, పోషలిస్టు పార్టీ బలహీనత వలన సెలవేరింది.

కమ్యూనిస్టు పార్టీని కూడా ఇదివరంగా

‘హిందూ’ పత్రికాధిపతి, సంపాదకులు క్రికమూరి క్రినివాసన్ గారు జూన్ 22 ఉదయం 8 గంటలకు స్వర్ణములయ్యారు. 1984 ఫిబ్రవరిలో వీరు ‘హిందూ’ పత్రిక సంపాదకత్వం స్వీకరించారు. నాటినుండి దేశంలో పత్రికా వ్యవస్థ ప్రగతికి కృషి చేస్తూ వచ్చారు. కర్ణాటక శాస్త్రీయ సంగీతంపట్ల వీరికి విశేషాభిమానం ఉండేది. మైద్రాసు సంగీతపరిషత్ నిర్వహణలో ప్రయత్న పాత్ర నిర్వహించారు. శ్రీ క్రినివాసన్ వయసు 72 సంవత్సరాలు. భార్య, ఇద్దరు కుమారులు, ఒక కుమార్తె ఉన్నారు.

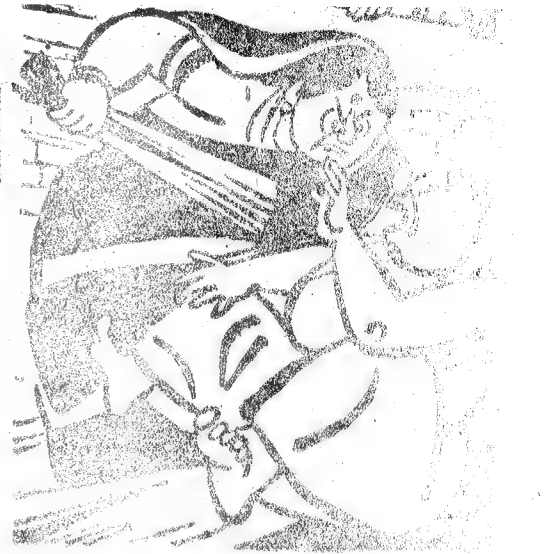
నాశనం చేయాలని కాంగ్రెసు సంకల్పిస్తోంది. చైనాలో ‘కమ్యూనిస్టు’ ఉంటే భారతదేశానికి సహకార సేద్య సంఘాలుంటాయి. చైనాలో భూమిని లాక్కుని, కమ్యూనిస్టులకీ, ఈ దేశంలో భూవసతికి పరిమితి పెట్టి, తీసుకున్న భూములను సహకార సంఘాలకిస్తారు. చైనాలో గ్రామీణ వ్యాపారులను రద్దు చేశారు. ఇక్కడా అదేచెయ్యాలని చూస్తున్నారు. ఇంతచేసినా, కమ్యూనిజంకు కాంగ్రెసు సరైన సమాధానం చెప్పగలదా అని. చైనాలో కమ్యూనిస్టులు పనిచేసే పద్ధతిలోచేస్తే కాంగ్రెసుకు విజయం లభిస్తుంది. కొవలసింది సహకార సంఘాలు కాదు, కష్టపడి పనిచెయ్యడం. నినాదాలు, సిద్ధాంతాల్తో పనిజరగను. పనికెగిన ప్రతి ఫలం లభిస్తేనే పనిజరుగుతుంది. సహకార సంఘాలవలన సామాన్య మానవుడికి లభించే దేమిలేదు. ఈ సంగతి కాంగ్రెసువారి చాలామంది చెబుతున్నారు. అయితే జమీరంగంగా కాంగ్రెసు విధానాలను వ్యతిరేకించరాదనీ, చాలుగా వ్యతిరేకించే బగులు సంస్థనుంచే తప్పుకోమనీ, నాయకులు అనుచరులను ఒత్తిడి చేస్తున్నారు. ★

చరిత్ర చెప్పిన కథలు

తెలిసింపు - సాంబశివరావ్ బంజ్జీ

అత్తాకోడల్ కళ్ళపాగు

సామ్రాజ్యంలో జరిగిన సంగతిది. ప్రతి రోజులాగే వతనగా కరెట్ కాలు ఆకలి పొయింకాలంకూడా అలా పిడుగుకని వెళ్ళా వాళ్ళక్కయ్యగారింటికి చేరుకున్నాడు. ఆయన బోచ్చాడంటే కమ్మకమ్మని కథ తెన్నెన్నో చెప్తాడని ఆ చుట్టుపక్కల వాళ్ళిందరికీ ఒక మాంచిన ముక్కం. ఈ అన్నే కోడల్ ముఖ్యంగా ఆ గిరిలో వుంటే అడం నులు చాలామంది కాస్త పెండ్లాళ్ల అనిలా చేసిగా రింటికొచ్చి మామన్నారు. అలా వచ్చినవారల్లో కన్యలూ-శిశువులూ-ముసలి-ముతకా అందరూవున్నారు. యవనీ ముఖం లంఠా పివారను మామన్నారు. మరో వేపు కాస్త పెద్దకాలంపాటు చరిత్రలపడాడు. ఆ అడవలలో అత్తలు కొందరూ-కోడలు కొందరూ-తల్లులు కొందరూ-నీలలు కొందరూ వున్నారు. ఒకారో, ఇద్దరో మగ రాయుళ్ళుకూడా మారంగా పి మూల మామ న్నారు.

అంతలో, కోడల్ గొప్ప చదువుకున్న కోడలమ్మ ఏదో చిన్న పుస్తకాసం రాసు కొచ్చి గలుక్కునలేచి 'ఎక్కిమే సవాల్' అన్నట్లుగా అందరి మధ్యా చేచి చక్కా మామది.

'అదేంటి? అంటే కరెట్ కాలుకో విజ్ఞాపన 'అడవాళ్ళ పెద్దదక్కనే అనేక సమస్యల నుంచి మీ రివనల్లో యెంతో పానుభూతితో-తప్పిదీలుగా తరన భరన అయితే చేశారుగాని, రోజూ ఆ కేలు పెట్టి అనల్పతో అంతులేని అనస్థల పాలవుతున్న అన్నెం-పున్నెం యెరగని అమామకురెన కోడల్ ప్రహవనమాత్రం ఆవగింజంత యివా జేంట్లూ యెక్కుకోలేదు. ఇలాటి అరక్కు-పొరక్కు ప్రత్యేకంగా తెంకారి వాళ్ళ యిల్లో తిరును జరుగుతూంటాయి. ఆ అడవూతుళ్ళ వజే అవనన అంతా ఇంతా అనుకున్నారా ?-అంత నిర్దిష్టంగా వాడిలి పారెయ్యల్సిన విషయమా యిది ?-

అంకుని దీన్ని మరిచే మీ రివే మాటా దాటి- ఇదీ ఆ విజ్ఞాపన కా యా మే సారాంశం.

ఇదంతా అలంకించినమీదట కరెట్ లిను డన్నాడుగదా, -"అవును నిజమే- ఇలాటి కయ్యోమారి అరిలు చాలామంది నా దృష్టిలోకి రాకపోలేదు. నరే, అలానే కానివ్వండి. వేరే మీకో గయ్యాలిగంప కథ చెబుతా వినండి." -

ఈమాట కాస్తా విశేషటికి, కుడిమీద బొమ్మలకే ఆ మాటలలో మామన్న అత్త గారందరికీ తలకొట్టేసి, ప్రాణం గక్కుకు మని, గుండె వోట్ల కొచ్చినంత భవయింది. అయినా యేం చేస్తారు ? కిక్కురుమన కండా వెలంకొట్టిన వాళ్ళలా వెనక్కుండా మామండిపోయాడు. ఇవా అక్కడున్న కోడల్ గండా కోడె కామలా అత్తగారవేపు కొరకొలా మాటలం మొదలెట్టారు. వాళ్ళ కరికరిమంట నెత్తికెక్కి తేనెపల్లుల్లాగ రేసిపోయాడు.

"అయినా యిదేదో కట్టుకథనుకు నెన నునుండి-అక్కే-కళ్ళమందర భచ్చితంగా జరి గిన కథ" అంటూ కరెట్ కాలు ఆ కథనిలా ఆరంభించాడు.

"ఆ రోజు లో నేను శివపురంలో వుంటూండేవాణ్ణి. నేవున్న యింటిమట్టా పెద్ద ప్రహారీగోడ వుండేది. అది మనిషేత్తు గోడ- ఆ గోడ కవతల మరో యిలుంది. ఆ యిల్లోనే ఒక అత్తగా ఉన్నాడు. అవిడకినా పొద్దుటని లేకు. నా యం త్రమని లేకు. మువ్వెద్దలా ఒకటే పాట!-కోడల్ని కొరుక్కుంటింటూ మాచోడం;- వోట్ల కొర తల్లి జనం- (బచ్చాడే వు దామవారలి వారికి మిరపకాయలురాడో యేచిటో మరి, యెరనె నాలు గం బ యా యేదో ఒకటి కోడలికైని గొలుగుతూ, సలుగు తూనే వుండేది.

పొద్దుట వక్కుమించి ఆపీతుమని లేచి

వేవంట రి గుం, ఆ వేపునుంచి తిలువాణాలు రయ్యాయి. అయ్యో. అబ్బో నీలాడు లేగా- విండగలేయ్య- నీ కేం పొయ్యేకాలమే- వుండు నీపొగరలుసా- నీకమ్మవాగా రాను. నీ కడుపుమాడా. నీగుక్కుమాడ- నీ పళ్ళు పీక- నీకమ్మపేల- నీగోళ్ళురాల- కొండ ముచ్చా- కొరిమందా-నిన్ను పారెయ్యో- నిన్ను పారెయ్యో- ఛీ, ఛీ- నిన్నలేం దానా ?" - ఇలా ఒకటికొకను. వందలూ, వేలా తిట్లు భావ్యం మరలో వూక రారి పొయ్యేట్లు ఆ అత్తగారి నోటివెంట అమాం తంగా, ఆకుకవిత్వంలాగ, గుక్కు తిప్పకో పుండా వొచ్చేస్తూంటాయి. తిట్లుతిట్టడం ఆ విడకి చిన్నప్పట్టుంచి మహానార్యేసులా వుంది. అయినా గమ్మతేచిటంటే, అత్త గారు లేకపోతే వేడలా మహా మహా గుమ్మకునే యిలాటి మాటపోటీ మాటలంటూ- తీగ లాటి తిమ్మితిదూ యెంతలా అరుస్తున్నా- పొతం ఆకోడె లేంత పెరివాలవడిగాని ఒక్క పారంటే ఒక్క పారయినా పరెత్తు మాటలనడం యెన్నడూ యెరగనుగదా ?

ఒక్కొక్కడు నాలా నేనే సుంజాటన వడిపోతూ అనుకునేవాణ్ణి:-" అయ్యో పొతం. గంగిగోవులాంటి ఆ మహా యిలాల్నా ఆ గయ్యాలిగంప యిన్ని ఆరకు నెడొంది! ఎదర తేం, చాటునెలేనేం, ఏ మాట కా మాటే వెప్పుకోవాలి. పొతం ఆ కోడె లేయింటిఅడవూతుకోగాని యీ బ్రహ్మ రాక్షసి వంజాలో యిరుక్కుంది. అయినా యేదో అనుకుంటూందిగాని ఆ అత్త కయ్యేళ్ళు తల్లికిండులా బాటనవేలివాడ త వ ను చే నే మా త్రం దొరుకుతుందా యిలాంటి చేలిని బంగారంలాటి కోడలు!- సాక్షాత్తు ఆ సాన్నితీకవేగదా!-ఆ మహా లక్ష్మిని చూస్తే వేరే అన్నం, నీళ్ళూ కావాలా!-అంత వుత్తమరాలు. అయినా ఆమెమెను తేంమొకడంటాడు! చచ్చు

(43 వ పేజీ చూడండి)

పరిశోధన

సత్యం

(గతవారం తరువాయి)

కేమడి ప్రకటనకు ఆశ్చర్యపోయాడు బాబాయి.

“యిదింట్రా...! యిప్పుడేగా కస్తా! అప్పుడే బర్తేం ఏంటి... రెండురోజులండి వెళుతువు గాని...” అన్నాడు బాబాయి.

“అదికాదుమాకయ్యా...!” అని ఏంటో చెప్పబోతోంటే బాబాయి మధ్యలో అందుకున్నాడు.

“ఏదికాదు... నీసుఖం...! యిప్పుడు నువ్వు యింటికెళ్లి మాత్రం వెళుకోట్టే రావకార్యాలు ఏమున్నాయని...? వుండు. రెండురోజులు. నేనీలోపులో...? అంటూండగా, మధ్యద బయటకొచ్చింది తలచువుకుంటూ.

“చూచావే...” ఏడప్పుడే యింటికెళ్లకాడట...!” అన్నాడు బాబాయి మధ్యద కేసి చూస్తూ. మధ్యద దిగులంత పోయి నట్టుంది, ముఖం ప్రకాంతుంగానే వుంది.

మధ్యద నవ్వింది... కేమడికేసి చూచి మళ్ళా నవ్వింది...! ఆ ముందహాసంలో ఎన్నో ఎన్నో కంపులు, రత్నాలు చప్పుడు చెయ్యకుండా కేమడి వడిలో రాలినట్టుయింది కేమడికి..!

“అప్పుడే...! ఎలానూ కచ్చావుగా కేమడి...! రెండురోజులుండకూడదా? అండి మధ్యద నవ్వుతూ. “హావం!” అని పించింది. కేమడిని చూస్తూనే మధ్యదకు!

“అవునురా...! వుండు! నేనివ్వకొకం. బస్లో కామరావుదగ్గరకు వెళ్లి వాణ్ణి, ఆ వుంకరాలు జాతుపట్టుకు

లాక్కొస్తా...! ఉప్పుమాచి చాలారోజు రెండిగా వాణ్ణి... మీరు ముగ్గురు చిన్నప్పడు కలిసి ఆడుకునే వాళ్ళిగా...!” అన్నాడు బాబాయి.

కేమడి ముక్కుమీద ఎవో ఎవో గత చరిత్రలు గిరిగిరా తిరిగాయి. “అవును. అడుగునేవారే...!” తనలో తనే గొలుక్కున్నాడు.

అయితే యిప్పుడు యింటికే బయలుదేరాలో, బాబాయి కొరిసప్రకారంగా, ముఖ్యంగా మధ్యద అడిగిన ప్రకారం వుండిపోవాలో అర్థంగాక. సందిగావ్లో పడ్డాడు కేమడి.

“యింటికెళ్లకపోతే ఎలా...?” అనిపించింది.

“వుండకుండా వెళిపోతే మాత్రం ఎలా?” అనిచూడా అనిపించింది! తను మూర్ఖంగా వెళిపోతే ఏమనుకుంటాడు... బాబోయి! ముఖ్యంగా మధ్యద- (తన) మధ్యద... నోరారా పిలిచి వుండమన్నప్పడు మాట త్రోసి వెళిపోతే ఏమనుకుంటుంది...? తిక్కరాయుడు క్రింద కట్టదూ...!

మధ్యదగా యోచించి, వర్షించిన మీదట రెండురోజులుంటానీ కేనివ్వించుకున్నాడు కేమడి.

“యింతలో ఏం కొంపమనుకుంది? రపులేదు ఎటువేగా వెళ్లిపోయేది.” అనుకున్నాడు కేమడి.

చేతులోసంచి క్రింద పెట్టి కుప్పలో జూన్చుండిపోయాడు నవ్వుతూ.

“సరే...ఎటువేగా వెళిపోతే మామయ్యా!” అన్నాడు కేమడి.

బాబాయి రృప్తిగా నవ్వాడు. మధ్యద చూడా నవ్వింది. ఆ ముగ్గుమాన దరహా సంతోషపులరించాడు కేమడి.

—“చాలు...కనీసం ఆ ముందహాసం కొంపమేనా తను రెండురోజులు వుండొచ్చు. ఎవో ఎవో గతచరిత్రలు స్మరించుకుంటూ, మధురస్మృతుల్ని తిలుచుకుంటూ, తియ్యని కాధను అనుభవించడంలో ఆనందంలేదా?” అనుకున్నాడు కేమడి.

మధ్యాహ్నం రెండుగంటలకుబాబాయివో బస్ వరకు వెళ్లి పాగనపేటచూడు.

బాబాయి వెళ్ళేటప్పుడుకూడా వెళ్ళి పోవడని మరచిపెళ్ళాడు, రేపు సాయంత్రానికి వస్తామంటూ.

కేమడి యింటికొచ్చేసరికి టి, టిఫిను తయారుగాపెట్టి వుంచింది మధ్యద. “నైకా తనకిష్టమైన వడివేడి పకోడీలు.”

“తీస్తా కేమడి...!” అంది మధ్యద నవ్వుతూ.

కేమడి టిఫిన్ చేసిన తరువాత టి తాగుతోంటే మధ్యద ప్రశ్నించింది:

“నువిప్పుడేం చేస్తూన్నావు కేమడి...! నిన్ను చూసి చాలా రోజులెండి కదూ...?” మరే ప్రశ్నలంటి కళ్ళలో ఎవో చిలిపి తనం కనిపించింది!

కేమడి గుటకలేకాడు.

“ఏం చేస్తూన్నాడు...? నిరుద్యోగం! అనుకుని పెళ్లి, ప్రయత్నిస్తూన్నా...! మొన్న వైజాగ్ నుంచి యింటర్వ్యూకచ్చింది అన్నాడు తలవంచుకునే.

“అర్హత కులాసాగా వుందా...?” మరో గుటక చెయ్యబోయాడు. అయితే గుటక వడక పార పోయి, ఊక్కిరివిక్కిరి అయ్యాడు కేమడి...!

“అ...!” అన్నాడు ననుగుతూ.

తనకెందుకో యిప్పుడు మధ్యద, తనంతట తను చనువుగా మాట్లాడిపోంటే సిగ్గుగావుంది మాట్లాడడానికి...మరి ట్రేయిన్లో యింత యిదిగా మాట్లాడలేజే...! అప్పుడు రామా రావు మీద అరిగివస్తూంది కదూ. బహుశా ఆమాడోలో వుండి వుంటుంది అనుకున్నాడు కేమడి.

సాయంత్రం ఏమీ తోచక బాబాయి పోలేరితోకలిసి పొలంలో కెళ్ళాడు చూట్టానికి. పొలంలో పల్లెపడుచులు, పాటలు పాడుతూ వరికోస్తాంటే కానేవు చూచాడు.

సాయంత్రం మనిమాపువేళకు యింటికే తిరిగొచ్చాడు కేమడి.పనిమనిషి నీకుతోడికే స్నానంచేసి, అరుగుమీద కుప్పిలో కూర్చున్నాడు. కూర్చున్న పదినిమిషాలకే యిర్లొనొనంచి వంటమనిషి వచ్చింది.

“అన్నం పెట్టానండి...!” అంది వల్లబునునిషి.

FREE

అమాల్గమను మీ కేవిరమ సౌఖ్యంకలముగా నుండుటకునాను, రాజవైద్యులసలహాలు వుచిరముగా చెప్పబడును. తయస్సు, రోగముచనలు చెప్పకలయును.

CONTACT
MADAN MANJARI PHARMACY
KALBADEVI
Ramwadi, BOMBAY-2.

శేషాద్రి సంకయించాడు - నుభద్ర విమయింది? "తమ లు వ కూడ మా?" అనుకున్నాడు శేషాద్రి సంకయాన్ని కనిపెట్టి, "నుభద్ర మృగా గు గదిలో పడుకున్నా రండి...! ఇరం తగిలించండి!" అంది.

శేషాద్రి ఉలిక్కి పడ్డాడు. "స్వరమా...! ఇంతలో ఎలా వచ్చింది...?" అనుకుంటూ లేచి, నుభద్ర పడుకున్న గదిలోకి వెళ్లాడు.

గదిలో నుభద్ర పడుకునివుంది. వంటి నిండా దుప్పటి పప్పుకుంది. చలిలో వణుకుతూ బాధపడుతోంది తలపట్టుకుని. వంటి వాడు వేరే మంచమీద పడుకునివున్నాడు.

నుభద్రసిరి మాడగానే నీరయిపోయాడు శేషాద్రి!

"నుభద్రా-!" అంటూ పిలిచాడు. నుభద్ర లేచింది.

"కూర్చో శేషాద్రి-!" "ఎవరే... అనుకుంటూ జ్వరంతగిలించింది...! రాత్రి తడికాను కమా-?" అంది నుభద్ర...!

శ్రుణవేసేపు! శేషాద్రికి ఎం మాట్లాడాలో తెలియలేదు.

"అర! మామయ్య కూడా యింటి దగ్గర లేడే... యిప్పుడే...?" అన్నాడు. నుభద్ర నవ్వింది.

— "లేకపోతే మాత్రం ఏం...? జ్వరమేగా! అదయినా రాత్రి తడవబట్టి తగిలింది... శేపు ప్రాద్దున్నకు అజ్జే బారు కుంది...!"

కొంతసేపు యోచించినవాడట, "ఇక్కడ దాక్కు రెవరూ లేరనుకుంటూ...!" అన్నాడు శేషాద్రి.

"ఈమాత్రానికి దాక్కు రెండుకు...? నువ్వెళ్ళి భోజనం చెయ్యి! ఏం భరవాలేదు" అని పడుకుంటిపోయింది నుభద్ర.

కొన్ని శ్రుణాలు అలానే నిలబడి, బయట కొచ్చాడు శేషాద్రి. భోజనంకూడా పరీగా పహించలేదు.

"ఇకమిటి...! మధ్యాహ్నంకూడా బాగ నేమాట్లాడింది...! యింతలోనే యిది ముంచుకొచ్చిందే...?" పెగా మామయ్య కూడా యింటిదగ్గర లేడే...! అని కం గారు పడ్డాడు శేషాద్రి.

బాబాయి జీతిగాడు, అరుగుమీద మంచం పరుపువేసే పడుకుని నుదీర్ మైన యోవ నలో పడ్డాడు...

అవతలి గదిలోనుంచి నుభద్ర సన్నగా మూలుగుతూన్న శబ్దం వినిపిస్తోంది. శేషాద్రికి ఎంత ప్రయత్నించినా నిద్రరావడం లేదు... "నుభద్ర అలా బాధపడుతోంటే తనకు నిద్ర ఎలా పడుతుంది? యిటువంటి సమయంలో తను చెయ్యగల సహాయం ఏమిటి...?"

మంచమీదనుంచి లేచి, గది దగ్గరకు వెళ్లాడు శేషాద్రి. గది తలుపులు జేరేవేసి వున్నాయి—సండుల్లానుంచి లోపలకు

మాచాడు. లోపల వున్నది కాజోల తోడుగా పడుకుంది.

శేషాద్రి అమెను బయటకు పిలిచాడు.

"ఎలావుంది నుభద్రకు?"

"జ్వరం ఎక్కువైందండి...! కళ్ళు మసిలి పోతుంది. పెగా ఏవో కలవరింతు...!"

శేషాద్రి మంచదగ్గరకు వెళ్ళి మాచాడు. నుభద్ర మూలుగుతూ, ఏవో కలవరిస్తోంది.

"రామారావుమీద అలిగివచ్చిందికదా. అజ్జే కలవరింతు!" అనుకున్నాడు. వంటిమీద చెయ్యివేసి మాడ్డామా అనుకున్నాడుగాని, ఎంకుకో ధైర్యం చాలిందికాదు. నిలబడి పిలిచే. ఎక్కడో నూతిలోనుంచి సమాధానం వచ్చిపెట్టు వచ్చింది, నుభద్ర దగ్గరనుంచి.

శేషాద్రివోక వెళ్ళిపోయాడు. "ఇక అలస్యం చెయ్యకూడదు!" అనుకున్నాడు. వెంటనే అక్కడినుంచి బయటకొచ్చేవాడు—

అప్పటికి రాత్రి 8-80 అవుతుంది.

ప్రక్కనే వున్న పాకలో పడుకున్న పారేం నిద్రించి లేచాడు.

"పదండి...! ఏలూరు వెళ్ళి...!" అన్నాడు.

నాళ్ళకు చేనికో అరంకాలేదు మొదట.

"నుభద్రకు జ్వరం ఎక్కువైంది బండి కట్టండి, దాక్కు తీసుకురావాలి..."

అంటూ తొందర పెట్టాడు శేషాద్రి.

నాళ్ళు కం గారుగా బండికట్టి తీసు కొచ్చాడు.

"తొందరగా పోనివ్వండి త్రాక్రోజ్జేగా!" అంటూ ఎక్కి కూర్చున్నాడు శేషాద్రి.

అక్కడికి ఏలూరు రెండు మైళ్ళు వుంటుంది. త్రాక్రోజ్జే కాబట్టి బండి తొందరగానే చేరుకుంది.

బండి ఏలూరు చేరుకోగానే ఏ దాక్కురదగ్గ

రకు వెళ్ళి పిలవాలో నందిగంలో వాడూ... ఎవరి దగ్గరకు వెళ్ళి యిప్పుడు రమ్మన్నా, ముందు జేబులో రూపాయలు పక్కంకే అంతిమారం చారు. అయితే రూపాయల కోసం తనిప్పుడు వెతుక్కోవలసిన వనంటూ లేదు. తను కీకమీద కూర్చుని వణులుచేసి కొన్నున్న అద్దె డబ్బు వుందికా...! అది ఈ విధంగా వినియోగపడుతుందని ఏనాడైనా ఊహించాడాతను...? అసలు అక్కడ విన తాడని, ఈ విధంగా పరిణమిస్తుందని అనుకున్నాడా...?

బండిని కోడు కార్మిక్ లో ఆపుతే, నాళ్ళను అక్కడుండమని, తను రెండు మూడు సందులు చాటి ఒక మేంజు ముందు ఆగాడు.

"దా! క్రివివాసరావు...! తనకు చాగా తెలుసు...! తన తండ్రికి మంచి స్నేహితుడు కూడా...! అడిగిన వెంటనే వస్తాడు..." అనుకుంటూ మెట్టెక్కి, అరుగు మీద కొచ్చాడు శేషాద్రి—

ప్రక్కన ఉన్న ఆఫీసు రూము యింకో తీసివుంది—10 అం|| అయితే గాని || బ్రతుక్కి దాను. గదిలో ఎవరో యిద్దరి ముగ్గురితో కలసి మాట్లాడుతున్నాడు దాట్లడ.

అంగులో ఒక కంకస్యరం వివగానే ఉలిక్కి పడ్డాడు శేషాద్రి. రెండుగురువేసి, ప్రక్క కిటికీలోనుంచి లోపలకు మాచాడు. కాళ్ళు తడబడ్డాయి...! చెయిటలుపోయాయి.

"ఎవరిది...? తన తండ్రి...! యిక్కడికి కెందు కొచ్చాడు...?"

అంతే, వెంటనే గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగి, ఊపిరి వికపట్టుకుని, చర చరా నవచి, పండు చాటి, బండివున్న కార్మిక్ దగ్గరకొచ్చి పడ్డాడు ఒగర్చుకుంటూ...

పూవు మీ అదృష్టం చెప్పగలదు

మీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరగవో వున్నదన్నీ, మీ సరియైన ఎర్రకుతుంచిన్నీ మీరు తెలుసుకోగోరినట్లయితే ఒక కోసు కొరవైన మీకు యిప్పుడు ఒక ప్రవృత్తు సేరున్నా, మీ జ్ఞానము లేది, నేరే వివరములున్నూ, మీ సరియైన వివరములు యిప్పుడు వెంటనే వ్రాసి పంపండి.

కర్మలిప కృత్యములోని రహస్య గణితము మూలముగా మేము నడిచి, మీరు కాన్పు వ్రాసిన తేదిలగానుగుడిమాసములలోను మీయొక్క అదృష్టము, లాభనష్టములు, జీవితమార్గము, వి వ్యవహారములో మీకు జయముకలుగునో, మీ ఉద్యోగం వివరములో మంచిచెడులు, కూర్పులు, ఆరోగ్యవివరములు, పరదేశమునను, తీర్మానములు, వివాహము, స్త్రీముఖము, సంతానము, నిధినిక్షేపములు, లాబరీ, అకస్మాత్తవ్వలము మొదలగు వానినిగురించి స్పష్టముగా మానవారీగా వ్రాసి రు. 1-4-0 లకు మాత్రము రి. ఓ. గా పంపగలము. (రి. ఓ. కార్డుల ప్రకృతికం) దున్నగమాను లేవనూ బావు యెడల కొంతియో విధానంకూడా తెలుపగలము. వివరములు మా పూచీ పై పంప బడును. మేము పంపిన భోగల మీకు రృప్తిగా నుండువియెడల నేను బాధకు చేయబడును. ఒక పారీ పరీక్షించి మాడుడు. మీ అడ్రసు ఇంకో మూలా వ్రాయండి.

Pt. DevDutt Shastri, Rai lyotishi (WP-13) Jullundur City.

ప రో ప క రి

“పదండి...! రానుబందరావుపేటకు పోనియ్. ఇక్కడ దాక్టరు లేడు...” అని బండిలో చరికిలబడిపోయాడు.

“యింకా నయం...! తనుకనిసి నే యింకే మన్నా వుందా...? తను వచ్చిన పని తెలిసే...? తను చాలా అదృష్టవంతుడు ఈ రోజు...” అనుకున్నాడు.

అసలు తన తండ్రి యిక్కడకు ఎందుకొచ్చినట్లు...? దాక్టరుతో అంత అవసరంగా యింత రాత్రిలో, అంత దూరం నుంచి వచ్చి మాట్లాడాల్సిన అవసరం ఏమంటుంది...? ఒకవేళ తన తల్లికి మరీప్రమాదంగా వుందా...?

ఇది తలుచుకున్న తరువాత గుండె ఝల్లుమంది శేషాద్రికి.

“అసంభవం...! యింతలోనే విప్రమాదం ముంచుకొస్తుంది...” అంటూ సమాధానపడ్డాడు... అయితే తన తండ్రికి, అంత దూరం నుంచి వచ్చి దాక్టర్ తో మాట్లాడాల్సిన అవసరం ఏమిటో అర్థం కాలేదు—

“ఏమిటో! అంత అయోమయంగా వుంది... అసలు యిలా జరుగుతుందని తను అనుకున్నాడా...? రేపు రాత్రికలా యింటిదగ్గరుంటాడతను—యింతలోనే కంకారుపడటం చేసికి...?” అనుకున్నాడు.

బండి రానుచందరావుపేటలో ఒక దాక్టరుంటే దగ్గర ఆగింది. గబగబా బండిదిగి లోపలికొచ్చాడు. దాక్టర్ పప్పుడే భోజనం చేసి బయటకొచ్చాడు.

విషయం అంతా చెప్పి, తమరు ఒకసారి దయచేయ్యాలి...! అన్నాడు విషయంగా.

దాక్టరు కదిలవట్టే కనిపించాడు—యీక ఆలోచించగూడదనుకుని జేబులోనుంచి పాతికరూపాయలు తీసి దాక్టరు చేతిలో పెట్టాడు. అప్పుడు శేషాద్రి చేతులు గబగబా వణికాయి.

దాక్టరు ముఖం వికసించింది. నవ్వాడు.

“అయ్యోయ్యో... ఎందుకలా వణుకుతున్నారు...? ఏం ప్రమాదం లేదు. నే వస్తూన్నాగా...!” అంటూ ధైర్యం చెప్పి లోపలకొచ్చాడు.

శేషాద్రి నిగ్గుపడ్డాడు. “ఫీ! తను వణుకుతున్నాడా? తనింత పిరికివాడెంతో యింటి దగ్గర ఈరూపాయలకు అమాత్రం సమాధానం చెప్పలేదా—?” అని తనలో తనే తన పిరికితనానికి నవ్వుకున్నాడు శేషాద్రి.

దాక్టరు రాగానే, బండెక్కడు.

బాబాయి యింటిదగ్గర బండి ఆగేసరికి 10 Koll అయింది. బండిదిగి గబగబా లోపలకు వెళ్ళారు. తలుపుతట్టాడు శేషాద్రి. పని మనిషివచ్చి గదితలుపు తీసింది.

“సుభద్ర కలా వుంది... దాక్టరు కొచ్చాడు...” అంటూ గదిలోకొచ్చారు. సుభద్ర నిద్రపోతుంటే పిలిచి లేపాడు.

“ఎలా వుంది సుభద్రా? దాక్టరుగా కొచ్చాడు...”

సుభద్ర నిద్రమత్తుతో లేస్తూనే తెల్లపోయింది.

“అర! ఈమాత్రందానికి దాక్టరు గార్తూండుకు తీసుకొచ్చావు? జ్వరం వారిపోయిందిగా!”

దాక్టరు సుభద్ర చెయ్యిమాచి, ఒక యింజక్షన్ యిచ్చాడు సుభద్ర వద్దంటున్నా వినిపించుకోకుండా.

“మరేం ఘరవాలేదమ్మా...! రేపటికి పూర్తిగా జారిపోతుంది...! మామూలు జ్వరమే...! మరేం కంకారుపడకండి...!” అని బయటకొచ్చేశాడు.

మళ్ళా అతన్ని బండెక్కించి, యింటి దగ్గర దింపిరమ్మని పంపించాడు పాతేరని— పంపి సుభద్ర వున్న గదిలోకి వచ్చాడు.

“యిండాక నీ పరిస్థితిమానే నాకు కంకారు ఎత్తింది...! మామయ్యకూడా యింట్లో లేవండులో. నాకు భయమేసింది. అందుకే దాక్టర్ను తీసుకొచ్చాను—” అంటూ ముందుగానే విన్నవించుకున్నాడు సుభద్రమన్నా అంటుండేవానని.

ఏమయినా శేషాద్రిచేసినపని అనవసరమే ననిపించింది సుభద్రకు...! “ఎందుకు శేషాద్రి...! యింతమాత్రం దానికి అంత కంకారుండుకు? రెండు మెళ్ళు వెళ్ళి దాక్టర్ను తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఏముందని...! విజిటింగ్ ఫీజు అదీ దండగేగా... అందులో రాత్రులు... యింత దూరంరావాలంటే... ఎంతయిందేమిటి...? కనీసం దాక్టరుకోసం ఎలూరు వెళుతున్నాననికూడా చెప్పలేదే నాతో...!” అంది సుభద్ర.

“ఫీజెండుకూ...? ఆయన నావిశ్రుడే! మనబండే తీసుకెళ్ళాం గా! యిండులో యిప్పుడు నవ్వుపోయిందిమాత్రం ఏమం

దని...!” అంటూ జాంకాడు శేషాద్రి— సుభద్రను యీ మాట్లాడకుండా పడుకోమనిచెప్పి, తను అడుగుపాడ కోచ్చాడు. ప్రక్కమీద పడుకుని ఏదో ఏదో ఆలోచిస్తూ చాలా సే వటికి గా ని నిద్రపోలేడు శేషాద్రి.

తెల్లవారిన తరువాత సుభద్రకు జ్వరం పూర్తిగా జారిపోయి లేర్పిగావుంది— శేషాద్రికూడా మృదయం చాలా లేరిక అని పించింది...!

“తనకర వ్యం తను తెరతేర్చుకున్నాడు...! అది సుభద్రకు యిచ్చంలేక పోయినా తనకు తృప్తిగావుంది... అంతే చాలు...! మామయ్యకూడా యింటిదగ్గర లేనందుకు మాట దక్కించుకున్నాడతను...!” అనుకున్నాడు శేషాద్రి— అయితే యింటి దగ్గర పరిస్థితి ఎలావుందో అనికూడా అనుకున్నాడు.

సుభద్ర, కాఫీ, నేతి పెసరట్లు తీసుకొనే తీసుకున్నాడు— అదయినా పరధ్యాన్యంగా, ఏదో ఆలోచిస్తూ, నెమ్మదిగా ఎక్కించాడు.

“తనిప్పుడు మామయ్య వచ్చిందాకా వుండాలా...? యింటికొక్కలా...? అనుకున్నాడు. ఎలాగయినా రాత్రి తన తండ్రి గాట్టకోతో మాట్లాడం మాచింతరువార ఎందుకో అనుమానంగానే వుంది శేషాద్రికి.

“బాబాయి యివ్వాలే వస్తాడని నమ్మకం మాత్రం ఏముంది...? మరో రెండురోజులు పట్టగూడదా? అసలు తను రామారావును చూడాల్సిన అవసరం ఏమిటి...? తనకు వాడితో పనేముందని...? అసలు తను యిక్కడ ఈ విధంగా చిక్కుపడాల్సి వస్తుందనుకున్నాడా...?

“వేంకుర్చీలో వడుకుని కాళ్ళుచాపి దీరంగా ఆలోచిస్తూండగా, మెఅవులా మరో కొత్త అనుమానం ఒకటి శేషాద్రి మస్తిష్కంలో ప్రవేశించింది.

“ఉరిక్కి పడి” లేచాడు.

“అవును!” తన తండ్రి యిక్కడ కొనే...? తప్పకుండా వస్తాడు? యింత దూరంవచ్చి, మామయ్యను కలుసుకుందా మనే ఉద్దేశంతో రాకుండా మానడు...! యింకా నయం! తనకు యింతవరకూ అది తటనేలేదు...!”

RATNAM'S 'N' OIL

సేవించిన పూర్తి సంతోష సౌఖ్యము లనుభవించాలగు. 1 సిసారు. 11-4-0.

ఎడ్యుస్సతో జాలు వ్రాయండి.

డాక్టర్. రత్నం వన్స్,

మలక పేట లిలింగ్స్, ఆజంపురా మార్కెట్ వద్ద— హైదరాబాదు-2.

వారసింహ లేహ్యము

...ంగుడతో చేరినది. మేహము, శ్వాస, విస్తృతమైన వర్షం చూపింది. ఎందుకైతే వర్షానికి లింకును || కు తప్పదు. 1-4-0. పోస్టేజి. 1-1-0

డి. పి. ఎ. అంధికంపేటి ఆయుర్వేద వమాణం, పెరితేజ (PO) నెల్లూరుకిల్లా.

వెంటనే కుర్చీలోనుంచి లేచి, గోడకు తగిలించివున్న సంచి అది తీసుకున్నాడు— ఏమయినా సరే యిక అగతాడనకున్నాడు శేషాద్రి.

సుభద్ర యింట్లో వుంటే పిలిచాడు. బయటకొచ్చింది సుభద్ర.
“నే నర్తకాను సుభద్రా...! బస్! టెం అయిందిగా...!” అన్నాడు. సుభద్ర తెల్ల పోయింది...

“అదే వింటి శేషాద్రి...? బాబాయి వచ్చిందా? వుంటానన్నావుగా! యింకెంత యివ్వాలి? సాయంత్రానికే వస్తారు...” అంది సుభద్ర శేషాద్రికి యింత తొందరలో నర్తకాన్ని అవసరం ఏమిటో అర్థం కాక.

“కాను సుభద్రా—! నాన్న తొందరగా రమ్మంటూ కలుగు చేశాడట...! రాత్రి ఏలూరులో ఓమ్మితుకు కలిసి వెళ్ళాడు...! బాబాయిని ఏమీ అనుకోవద్దని చెప్పా...! మళ్ళీ రెండుకోజల్లో వస్తానుగా, రామా రావును చూట్టానికి...” అంటూ, మెట్లు దిగి, సుభద్ర ప్రండమని బలవంతం చేస్తూన్నా వినిపించుకోకుండా బయటకొచ్చేవాడు శేషాద్రి...

శేషాద్రి ప్రవర్తనకు ఆశ్చర్యపోయింది సుభద్ర.

“ఏమిటో...! వింతమనిషి...! తనేం చేస్తూంటాడో తనకే తెలియదు—తిక్కరాయుడు...” అనుకుంది సుభద్ర.

శేషాద్రి నేగుగా బస్ స్టాండ్ దగ్గరకొచ్చి, అప్పుడే కదిలబోతున్న బస్సును ఆపి, ఎక్కి కూర్చుండి పోయాడు...

బస్, తాగోడుమీద కిరవేగంగా పరుగెత్తుతోంది. శేషాద్రి ఏదో తలపోస్తూ, బయటకు మాన్తూ కూర్చున్నాడు.

ఆరాత్రి, ట్రేయిన్ లో సుభద్ర కలిసింది మొదలు, యిప్పటివరకు జరిగిన సంఘటనలు శేషాద్రి ముస్తావి గ్రంథంలో తిరుగుతూన్నాయి.

అదే అదే పదే పదే తలచుకుంటూన్నాడు శేషాద్రి...

“నిజంగా యిలా జరుగుతుందని ఏనాడయినా ఊహించాడా...! అసలు ఈ సంఘటనలు తన జీవితంలో మళ్ళీ ముగిసిపోగలడా...? ఎలా ముగిసిపోగలడు...ఒక నాటి మధుర స్మృతుల్ని, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు, తీరికసమయాల్లో, ఏకాంతంగా కూర్చుని, తలచుకుంటూ, తియ్యని బాధను అనుభవించే అంగులో ఎంత ఆనందం వుంది...?” అనుకున్నాడు.

సుధ్యాన్నే 12.30 గం|| గాని బస్ శేషాద్రి ఊరు చేరుకోలేదు— మాదావుడిగా బస్ దిగి యింటిముఖం పట్టాడు శేషాద్రి.

తన యింట్లో అడుగు పెట్టగానే అడిగే ప్రశ్న, “యన్నాగ్గా ఎక్కడున్నా

వురా...?” అంటూ, రెండోది, “చాదరి అద్దెయ్యచా...?” అంటూ రెండో ప్రశ్న. “ఏటికీ సమాధానం ముందుగానే ఊహించుకుని గుప్తంగా వుంచుకున్నాడు శేషాద్రి—

యింటికీ చేరుకుంటూన్న కొద్ది, వాతావరణం ఎలా వుంటుందో, అని, గుండెలు కొట్టుకొంటూన్నాయి...అయితే యింట్లో అడుగు పెట్టగానే, శేషాద్రి ఊహించిన వాతావరణం ఏమీ లేకుండా ప్రశాంతంగా వుండటం మానసికమీదట కాస్త మృదయం తేలికనిపించింది శేషాద్రికి.

నెమ్మదిగా తలి పడుకున్న గదిలోకి వెళ్ళాడు. తండ్రిపాడే ఎక్కడా కనిపించలేదు. తలి మంచంమీద కూర్చునివుంది. ప్రక్కన తినకలెలు కూర్చుని కాఫీ కాబోలు చల్లారబోస్తోంది.

శేషాద్రిని చూడగానే వెంటనే లేచింది తల్లి.

“అమ్మా...! అన్నయ్య వచ్చాడే...!” అంది...

కొడుకును చూడగానే పెన్నిధిని చూచి నలైంది అవిడకు—నెత్తిమీదనుంచి ఏదో పెద్దబగువు దించినట్లైంది.

“యన్నాగ్గా ఎక్కడున్నావు రా నాయనా...! సీకోసమా చూస్తూన్నాం! యింతకీ అద్దెయ్యచా చాదరి...?” అంది తల్లి.

శేషాద్రి తొలక్కుండా, కుర్చీలో కూర్చుంటూ అన్నాడు:

“లేను—మగ్గో పదికోజలు పోయింది రువాత రమ్మన్నాడు...! అసలు నే నర్తకానే యింటిదగ్గర లేండి—! వాడొచ్చే వరకూ కూర్చునేసిరికి యింత ఆలస్యం అయింది...”

తల్లి నిరుత్సాహ పడిపోయింది.
“నువ్వంటే రాబాబూ! నోట్ల నాలుక తెల్లబోతూ!”

లేదు—వాడులేదని వట్టిచేతులు చూపితే తెల్ల మెఖం నేనుకు తిరిగొచ్చావు...! యిలా జరుగుతుందనే నిన్ను నే మీ నాన్న వెళ్ళాడు చాదరిదగ్గరకు...! ఆయనవెళ్ళితే పూరుకోరులే! పిలకపట్టుకులాగి, మరి నమలు చేసుకొస్తారు...! నాన్న నీకు కలవలేదా...?”

శేషాద్రి ఉలిక్కిపడ్డాడా! గుండె గొంతులలోకి వచ్చింది!

“నాన్న, చాదరిదగ్గరకు వెళ్ళాడు...? ఎందుకూ? దండగ...!” అంటూ ఉక్కు రోవంతో, కోపంతో లేచాడు కుర్చీలోనుంచి

“దండగేముందిరా...! నువ్వెళ్ళి వట్టి నే తిరిగొచ్చావుగా... రెండునెల అద్దె...! ముంయింట్లో పరిస్థితులు యిలా పెట్టుకుని ఎన్నాళ్ళనీ వదిలేసుకు కూర్చుంటాం...! వచ్చేటప్పుడు నేటిలో మీ మామయ్యను కలుసుకొని ఏమన్నా అడగమని కూడా చెప్పాను...! నీకసలు సంసారమంటే నే పట్టించుకోవు...! ఎల్లారా...?” అంటూ కాసేపు తల్లి విసుక్కుంది...

శేషాద్రికి యిక ఏమిచెయ్యాలో వాలు పోలేదు... “కొంప మునిగింది!” అని అనుకున్నాడు—“యిలా జరుగుతుందని ఎప్పుడన్నా పూహించాడా...?”

ఇక శేషాద్రిలోవున్న, కోపం, ఉక్కు రోవం కట్టుతెంచుకుని బతుకు చివ్వింది—యిక అక్కడుండలేక గబగబా బతుకు వెళ్ళిపోబోయాడు...

“అదేవిట్రా...! మళ్ళీ ఎక్కడుకు...! అన్నంతిని వెళ్ళి చూడదా...?” అంది తల్లి..

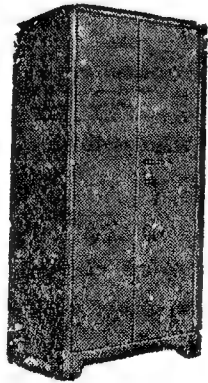
“ఏమో...! చాచాదానికి...” అన్నాడు శేషాద్రికోపం ఆపుకోలేక...

శేషాద్రికి అంతికోపం ఎందుకో అర్థం కాలేదు.

చరచరా నడిచివెళ్ళే శేషాద్రిని చూచి! బిడింత తిక్కరాయడం...? “అనుకుంది తెల్లబోతూ!”

అంధ నేపథ్యం

అంధ నేపథ్యం అనుభవమున నవన పద్ధతులలో మన తయారుచేయబడిన యిసుపక పేటలు, ఉక్కు రీలువాలు, క్యాష్ బాక్సులు, మరియు ఆఫీసు రాకులు సకలమైన ధరలకు సకలములలో తయారుచేసి యివ్వగలము.

ఆంధ్రనేపథ్యం

అంధ నేపథ్యం

మనము :

వరన్యతాకేస్ రోడ్, మునిసిపల్ ఆఫీసురోడ్, విజయవాడ-1.

బాంచి: ప్రకాశంరోడ్ - విజయవాడ-2.

మెయిన్ రోడ్, చీరాల.

ఆంధ్రనేపథ్యం ముఖ్యపట్టణములలో సేల్స్ విజిలెంట్ కౌన్సిలరు. నిరసములకు వాయంది.

సంపూర్ణంకాని సంబరం

త్రేలుపుచాటునుంచి పొంచిమాచే పెళ్ళి మాతుడలా, తెల్లని బనీను తొంగి చూస్తుంది, పతాకంలా రెపరెపలాడే చిల కాకు పచ్చ పల్లని చొక్కానుంది. గలికి అరవేసిన కోకలా ఉయ్యాల లూగుతూ స్నాయి-పసుపుపచ్చని వెజమలు. రెండో ఆటకూడాయే పట్టు పడుచుల తల మును గులా, భోగంసాని నమిలి ఊసిన కిరీరంగు టోపీలు, తలకు తగిలించుకున్నారు.

ఈ 'లివర్' దునులు ఉత్సవానికిని మారిదాను ప్రేరణ చే 'బ్యాండు'వాళ్ళు కొలిగా కుట్టించుకున్నారు. వానిని ధరించడంతో-వాయిదలవలసిన బ్యాండు విషయంలో క్లిష్టకు, స్వస్తి చెప్పారు.

మిన్నంటిన కొండలు అమాంతంగా సగానికి తెగా విరిగినట్లట్లు, ప్రేలుడు కిబ్బాలు విని పించాయి, సంబరమిక బయలుదేరవలసిందని హెచ్చరికగా. బ్యాండు వాయిదలున్న వారు-చలికాలంలో చన్నిళ్ళలో మునిగినట్లదని పడ్డారు. బ్యాండువనుక, నియమిత క్రితు ములో వారులుతీర్చిఉన్న సైంధవములు, మూత్రాలు తెగిన గాలిపటలా చెలాచెడ రయ్యాయి ఆ కిబ్బం విని. ప్రజలు మేకల నంపులా చెదరి చెదరిపోయారు.

కసంతకాలంలో వనములు పుష్పించిన వివిధవర్ణ పుష్పాలవలె, రంగురంగు దునులు ధరించి, అకౌటల సధిరోహించిన కారవ సోదరులు, ప్రేమపడని సెకిలు వాపేటు-గుడ్డాలను అడుపులోకి తీసుకొనున్నారు-ప్రయానతో. యథాధానిక ఆ కారవ వేషధారులందరూ-ఆ యా ఆ కృమల యజమానులు కాబట్టే నులువుగా అడుపులో పెట్టగల్గారు.

ఆ సుజ్జవు గిట్టల త్రొక్కిడికి వంకీలు

జాట్లూవున్న బాటపై, అరడుగు మందంగల ధూళి-చలంటుకున్న నుంటలోవచ్చే పొగ వలె పీరవీహారం చేస్తుంది.

"వదండి ముందుకు, వదండి త్రోసుకు..." క్రిక్కిలా-మారిదాను హెచ్చరించాడు, తమయించుకు నిల్చున్న బ్యాండు వాళ్ళను జూచి.

కేవల రారాజులా బ్యాండువాళ్ళు కడిలారు. బ్యాండు వెనుకఉన్న కారవాళ్ళ ములు-సంవత్సరాంతమున లంఘనాలకు పిడ్డొలిచి నడిచే రోగిలా నవక ప్రారంభించాయి. తుదకు సంబరం ముంగుకు సాగింది.

ఆ పరెలో పెద్ద బుర్రల వట్టికలో కాస్తా-కూస్తా జ్ఞానంగర్తి-అ సరుపనిసించు కున్న మారిదాను సాయంతో, ఊరి మధ్య

నీలం రామారావు

చెలుపుచెంత పీ 'కోవల' నిర్మించు కున్నారు గ్రామములు. కోవల ప్రారంభోత్సవ పనులుములో పేరుపడ్డ మోతుబర వద్ద 'వండా' వనాలుచేసి మారిదాను పెత్తనంతో తొలిసారిగా ఉత్సవము చేసుకుంటున్నారు.

"కలికాలం గదండి. అంగుకనిరథం ఎలా వుంటే విమని....." వంచాయితీ అగ్గి ఊడ 'అ-అలు' నేర్చుకున్న పులికన్న కన్నయ్యకు-కారవ సైన్యం వెనుక అలంకరించిన రెండైబండను చూపేసు అన్నాడు మారిదాను, వ భూవరులకు 'చుక్క' చూపించే భోరణిలో.

"బాగా నెలవిచ్చావోయ్ దాను" వరా కాలం కప్పల బెక బె-లా-అభినవ మెయిల మోత మోతతో అగ్గితుడు ఉవాచ.

"వచ్చే రథం చూడండి. చూస్తున్నాగా!! అడుగో అరునుడు. ధర్మయ్య లేపండి! వాడి తమ్ముడు" మారిదాను తొలి రథాన్ని పరిచయం చేశాడు.

అది అరును రథము: హలమున పట్టు కొనేందుకు అలవడిన హసాలతో ధనుర్వాజాలను (కగ్రవి) అప్పడే 'డ్రైవ్' చేయడం నేర్చుకొనేవాడు 'స్టీరింగ్' పట్టుకున్నట్లు పట్టుకున్నాడు. సరదాకొద్దీ సంబర పడి మేక మోకతో మరీ చెబ్బలాడి అర్థ మణుగు తూకం గల దునులు ధరించాడేమో-సాపం- వయసుమళ్ళిన ముసలాడివలె నిల్చున్నాడు.

"నల్ల నయ్య ఎలా వుంటాడోయ్ దాను"! అని ప్రశ్నించే వారికి "అడుగో చూడండి రథ సారథిగా కూర్చున్నాడు" అని దాను సమాధానం.

ముదర ముద్దమందారంచాయలో ఉన్న సారథి కృష్ణుడు-కృష్ణ నులో న నాలను కండ్లకు ధరించి, ఎడ్డ పగ్గాలు చేపట్టి, ప్రక్కన గుమిగూడిన సుంపులో, తన యింటావిడను జూచి- పండిన దానిమ్మ పండులా నోరువిప్పి నవ్వాడు.

"ఎందిరాది! నీ పెల్లన్నీ చూసటా?" ఎదుటి రథంలోని కర్ణుడు కృష్ణున్ని తృప్తిపంచాడు.

"పోయేసి, వా గొడవ నీ కందుకు" విడలింపుగా అన్నా కృష్ణయ్య.

"ఎదవనాయాల...ఈ విసంవిసి- అవిసారేట్రా?" కర్ణకళోరంగా కర్ణుణ్ణాడు.

"దాను! వాళ్ళు భారతిం కథ మొదలెడున్నాడు. ఇక చూస్తును" అ ధ్యక్షుని ఆర్ద్రుడు.

మరో రథం బ్రాహ్మరులా దూకు కొచ్చింది. కారవ కృష్ణుడు, పాండవ ద్వితీయకుగదాయుధంలో మద మెక్కిన గున్నయేనుగులా డిఫి కొంటున్నారు. వాళ్ళకుపుగు పట్టు బాగా పట్టినట్లున్నాడు. 'వెండ్యాలము' వారి దేహాలు ఉయ్యాలలు లూగుతున్నాయ్. జేంజరి లైట్లలా కళ్ళు ప్రజ్వలిస్తున్నాయ్.

వెలకోవాల్సించి గొడ్డపాకలో తర్కిడు (42-వ పేజీ చూడండి)

సుఖజీవిత సేవ

భారత "సిద్ధ వైద్య మహిమ" నున కేకే సిద్ధుల పాటికేని

కీర్తి ఒక తార్కాణము.

"మేల్ మాయల్ మందు"

(ప్రపంచములో ప్రఖ్యాతి గాంచిన మేహ, కుఘ్మోగనివారికి)

ధియంకిర మైన మేహ వ్యాధివల్ల కష్టపడువారలకు పునరస్థాపింపు అద్భుత సంతపి మేహకోగ నివారణ మౌన, లేవ్యము.

డా॥ కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచారి & సన్యు,

5/22, మేల్ మాయల్. (P. O.) (N. A. Dt.) S. India.

ఇది మన సాంప్రదాయం

మన గ్రామీణ అర్థికవ్యవస్థ సాంప్రదాయ సిద్ధంగా వర్తించేది. గ్రామాల్లో వుంటున్న ఆ కిచ్చరి దిగ్గజంకాంటే వ్యాపించే కిచ్చికా వైభవాన్ని చూడండి తరతరాలుగా వారికి అందిన వారసత్వమా కిచ్చికా విపులత. అయితే మిత వ్యయము, పొదుపులనేవి కూడ సగర్వంతో అలవర్చుకొన్న సాంప్రదాయాధీ పొదుపుచేసే వద్దతి. దాని అవశ్యకత బాధ ఆచరణలో మనకు చూపుతాడు భవిష్యదననరాలకు తగిన ఆర్థికరక్షణను చేకూర్చి భవిష్యం పురోభివృద్ధికి ఉపయోగపడే యీ మితవ్యయము, పొదుపు జీవితరీతిలో ప్రస్ఫుటంగా ప్రతిబింబిస్తాయి.

క్రమేచ్ఛతో పొదుపు చేయవలెనని జీవితరీతి. జీవితాన్ని దుర్గాన సంకయాత్మక సంఘటనలకు తావియక బాధకర్తలతో అనునరమైన కానికి ఎప్పుడయినాక, అకస్మాత్తు మరణం సంభవించిన దశింలో కుటుంబాన్ని ఆర్థిక బాధలనుండి రక్షించి, వారికి ఎక్కువమైన కాబడినిస్తుంది. జీవిత రీతి మాత్రమే నైసాచింతే యీ సోకర్యములను మీకుకూడా పొందండి. మీకు వలెన రీతి తథకమును చూపుటకు జీవితరీతి ఎజెంటు నహాయపడును.

జీవిత భీమా

—వారూ భీమా చేసిననాడే మీకు రక్షణ కలుగుతుంది.

EP/LIC/52/7

రాష్ట్ర

భూమి

అవతరించుచున్నది

డా॥ ఎస్. భగవంతుం

భూ మాత ఎలా అవతరించింది?
ఎలా వుట్టింది?

ఈ ప్రశ్నకి సమాధానం కోసం మనం వేద వాదాలనుండి విజ్ఞాన విధులదాకా అనేకవిధాల అన్వేషణ సాగించవచ్చు; అపైన ఊహాగానాలు మొదలుపెట్టి వాటిపైన వాద విధులలో దుమారాలు లేపి, అందులోంచి భూమి పుట్టు పూర్వోత్తరాలను తెలుసుకో ప్రయత్నించవచ్చు.

కై) సమకాలాత్మక జోకాయన, భూమి పుట్టిన రోజుఫలానా అని చాలా ఖచ్చితంగా చెప్పాడు. సరిగ్గా క్రింద పూర్వం 4004 వ సంవత్సరంలో అట్లాంటిక్ క కానీ ఉదయం తొమ్మిదిగంటలకు భూమి పుట్టిందని ఆయన నిర్ధారణ చేశాడు. సాందక ఖగోళశాస్త్రం అంచనా ప్రకారం భూమి వయస్సు 197,29,49,060 సంవత్సరాలని ఒక వాదం. అదే ఆధునిక నిజానకాస్తాన్ని అడిగితే ఇంకోమాటకొట్ట సంవత్సరాలు కలపమంటుంది. శాస్త్రవీర్య 800 కొట్ట సంవత్సరాలనాటిది అని నిర్ణయించిన ఖనిజాలు కొన్ని ఉన్నాయి. దీని ప్రకారం మీ స ప తి = ఇంతవయసు వుంటుందనుకోవాలి కాబట్టి, అంత పూర్వం ఇంకోమాటకొట్టవీర్య క్రితంఅయినా భూమి అవతరించి ఉండాలని అంగీకరించవచ్చును.

బుద్ధిబాసుబంధం ఎంత?

భూమిమీద మానవుడు ఎన్నాళ్లుంటాడు ఇది మనకి ఎంతకాలం వాసయోగ్యంగా ఉంటుంది? అంటే ఉహాగానం ఎంత వేరైనా చెయ్యవచ్చు. కాని వేలమీద నిలబడి వేటి తీరుతెన్నుటూ, మానవుడి జ్ఞానిక ప్రశ్న గతు సత్యం చూడగా, చదివేకొలలపాటు భూమి, మనంకూడా తడిలంగా ఉంటున్నామని మనకి సాతకాళం ఉండనిపొడని తోచదు. 'రేపు' వేపు దృష్టి సారించిమా నే, మానవుడు భూగోళవాసుడుగా ఆటేకాలం వక కలడని అనిపించదు.

భూగోళం అంతరాంతరాంతరాలలో ఏమి ఉంది, ఎలా ఉంటుంది—అన్నది కూడా అసాధారణం తెలుసుకోవలసి ఉంటుంది. కారణం: భూగోళం 'కేంద్రం' మనంఉన్న కోటుకి 8400 కిలోమీటర్లు దూరంగా ఉంది. అందులో మనం అవగించే అత్యంత భాగంకూడా వెళ్ళలేదు. ఈ పైపారమిదే నించిన గనులు తీవ్వింపును మనం చలినది అమాట కొత్త మానెగనులకోసం అని

‘నేల’ విడచి సాము చెయ్యడం మనకి బాగా చేతనైంది
సూరూడికి, చంద్రుడికి గొళాలు పంపి
ఎక్కడెందుడో కనుక్కుంటున్నాం.

కాని మనం తిరిగే భూమిలో పలకి పట్టుమని
పది మైళ్లుకూడా వెళ్లి చూడలేకపోయాం.

అలా భూమికి థ విమిటి?

యంత్రాలతో సన్నటిదారి చేసుకుంటూ
పోయినదికూడా ఎక్కడా నాలుగు కిలో
మీటర్లకు మించలేదు! అంటే మనం
భూమి పైపారకూడా సరిగ్గా చీల్చలేదన్న
మాట. బులబులాగా కాస్త మట్టితిప్పించి
కొవలసినవి తిప్పి తీసుకుంటున్నాం. అంటే.
అందువల్ల మనకి భూమిగురించి తెలిసింది
కూడా అంతంతమాత్రంగానే ఉండిపో
యింది. చాలా తెలుసుకోవాలంటే,
లోతుగా తరచిచూడాలి. అందుకు ఇంకా
చాలాకాలం కృషి సాగుతు నే ఉండాలి.

ఇంతవరకూ తెలిసిన సంగతులు—భూమి
దాదాపు గుండ్రంగా ఉందనీ, దాని వ్యాసం
12,800 కిలోమీటర్లు అనీ, విశ్వాంత
రాశిలో తేలుతూ తిగుతున్నోందనీ
చెప్పకోవచ్చు. భూమికి అన్నిటికన్న దగ్గర
చుట్టం దండగోళం, దాదాపు 8,84,000
కిలో మీటర్ల దూరంలో ఉందినికూడా
మనకి తెలుసు. నిజానికి భూమికి పైనా చుట్టూరా,
ఉన్న పీఠికలు చాలా తేలును. చంద్రుడి
మీదకి, దాటి ఆపెకికూడా మనం చిన్న చిన్న
గోళాలూ అలీపంపగలిగాం. లక్షలకొద్దీ మెళ్ళి
దురారా విడిచిపోయాం ఏ దిలకొందో
ఆగ తీస్తున్నాం. ఇలా నేలవిడిచి సాము
చెయ్యడంలో సర్దుగులం అవుతున్నా,
కాలికింది మట్టి కాస్త కన్న తిప్పించి చూడ
లేక పోతున్నాం. భూమిని తిప్పి లోపలికి
చొచ్చుకుపోవడంకన్న దాన్ని వలె
దురారానికి పోవడమే మనకి సుఖమైంది.

భూమి ఉపరితలం మూడింట ఒక వంతు
మనకి కనిపిస్తుంది. మిగతా రెండువంతులూ
సముద్రం. సముద్రంలోంచి భూమిలోపలికి
పోదామన్నా పీలులేదు. సముద్రంలోయకూ
డా ఎక్కడా 4 కిలోమీటర్లకు మించలేదు.
పోతే పర్వతాలలో అన్నిటికన్న ఎక్కువ
ఎత్తియినది ఎవ రెన్నుకొరం. అదికీ కిలోమీటర్ల
లోపు. ఇలా ఎత్తైన కొండలు, లోతైన
లోయలు ఉన్నాయికాబట్టి భూగోళం

అంత ఎగుడు దిగుడుగా గతుకులుగా
ఉందనుకోవడం పొరబాటు. అరడుగుల
పొడుగున్న మనకు, ఈ యెత్తుపలాలు
గొప్పవిగాక నవనవచ్చుగా, భూమి పరిమా
ణాన్ని గుర్తు చేసుకుంటే, ఇవి అసలు లెక్క
లోకిరావు. బలైయి పండుమీద గతుకులు
ఏపాటికనిపిస్తాయి?

మనం ఎక్కడ ఉన్నాం?

ఇక మనసంగతి. మనం రెండు ఆవరణా
లలో ఉన్నాం. ఒకటి భూమి. రెండు
వాతావరణం. భూమిచుట్టూ ఉంది కాబట్టి
వాతావరణం కూడా ఒకగోళమే. అందుచేత
మనం భూగోళం పైపారమీదా, వాతావరణ
గోళం లోపలిపారకిందా ఉన్నామన్న
మాట. నిజానికి లోపల గులగా ఉన్నదన్న
ఈ వాతావరణ గోళంకూడా, భూగోళంతో
పాటే. అదీ ఇదీ కలిపే సే భూమి అనిపించు
కుంటాయి. అంచేత రెండుమీటర్ల కీపులం
మీద ఈ రెండిటిపైపు నలిగిపోతుఉన్నా
మన్నమాట. ఎదాపెదా కలకొద్దీ మెళ్ళి
దగిసి పొరలూ, మధ్య మనమూను. అందు
వల్ల మనం భూమిపై ఉన్నామనుకోవడం
కన్న ‘భూమిలో’ ఉన్నాం అనుకోవడం

వ్యాసం.

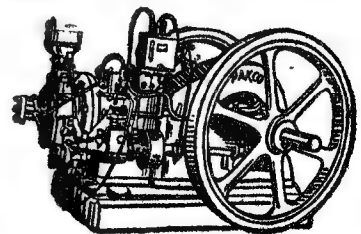
భూమిపైనుండి దాదాపు 80 కిలో
మీటర్ల లోపలివరకూ పైపార అంటారు.
దానితెలుపాతిది మధ్యపార. ఇది సుమారు
2870కిలోమీటర్లుంటుంది. దీనిని ‘మాంటిల్’
అంటారు. ఈ మాంటిల్, నాగే పదార్థాల
లాగే ప్రవర్తిస్తుందని చెప్పకోవచ్చు.
ఈపార తరవాత—అక్కడనుంచి కేంద్రం
వరకూ 8000 కిలోమీటర్ల నెడల్పునఉన్నది,
దుర్బేద్యమైనభాగం. విజ్ఞానశాస్త్రంలోతాళ్య,
ఇదీ చాలా అస్ఫుటమైనభాగం. ఇక్కడ
తెలుసుకోగలిగినది ఎంతోఉందని నమ్ము
తున్నాను. దీన్నే ‘కోర్’ అంటారు. ఈ
అల్పదుగుపార అయిన ఈ భాగంలో—మనం
ఇంతవరకు ఎరగనిపదార్థం ఏదో ఉంటు
ందనీ, పైపారల కిడికిల ఘనపదార్థంగా
తోచినా, నిజానికి దానికి ప్రవపదార్థాల
లక్షణాలు ఉన్నాయనీ నమ్ముదానీ! ఆధా
రాలు నోరకాయి. ఇప్పుడు కోర్, మాంటిల్,
క్రస్ట్ అనే ఈ మూడుభాగాల గురించి
చర్చించుదాం.

కేంద్రంనుండి, భూమి వ్యాసం లో
దాదాపు సగంవరకూ ఉన్న ‘కోర్’ భాగం
ప్రధానంగా లోహసంబంధమైన పదార్థం

PAKCO పాకో స్టో-స్పిడి, కోల్డ్ ప్లాస్టిక్ మాడె ఆయిల్ ఇంజనులు

— ప్రత్యేక లక్షణములు —

- * పనిచేయ ప్రారంభించుట తేలిక
- * తక్కువ ఇంధన ఖర్చు
- * క్రమమైన పడక
- * చిల్లమైన నిర్మాణం
- * ఎక్కువ మన్నిక
- * అస్పృశ్యంగా పనిచేయును
- * బాన్స్ ఫ్యూయల్, ఇంజక్షన్ పరికరములు

మౌదాను అంప్ర, కర్టాటక, కేరళ రాష్ట్రములకు విశేషము :

Grams : "LAMP"
Phone : 3617

K. S. SHIVJI & CO., (Estd. 1903)
పోస్టు బాక్స్ నెం. 8. 178 79 బాన్స్, మౌదాను-1.

★ భూమిలోపలి రహస్యాలు ★

అంటున్నాడు. బహుశా అది ద్రవరూపంలో ఉన్న ఇనుము కావచ్చు. అందులో మరి కొన్ని తేలికలోహాలు కలిసి ఉండవచ్చు. ఇది ద్రవం అంటే, అక్షరాలా—మనం మామూలుగా చెప్పకునే అర్థంలో—ద్రవం కాదు. ఇందులో ఘనీభవించిన ప్రాంతాలు కూడా బాగా ఉన్నాయి. అందువల్ల దీన్ని కేవలం ద్రవం అనడంకన్న ఈ కోర్ భాగం 'ప్లాస్టిక్' తరహాలో ఉంటుందని చెప్పకోవచ్చు. ఇదంతా ఘనపదార్థం కాదనడానికి ముఖ్యధారం, ప్రాతిపదిక ఒకటే. భూమి కంపించినపుడు ఈ పొర ఆకంపనాలను ప్రసారం చేయడంలేదు. ఘనం అయితే అది కంపించాలిగాదా.

కాగా, ఈ భాగానికి ఆకర్షణశక్తిలేదు. లేకపోయినా, భూమికి ఆకర్షణశక్తి కలిగించేవాటికి ఒకవిధంగా ఎక్కువ దోహదం చేసేది ఇదే. కోర్ భాగం లోపలికి కాబట్టి దీనిపై కత్తిడి చాలా ఎక్కువ. (వాదాపు 80 లక్షల ఎట్రాస్పియర్ల కత్తిడి ఉంటుందని అంచనా.) ఇది చాలా వేడిగా ఉంటుందని తెలుసుకొని, అది ఎంతో నిరారణగా తెలిసు, సుమారుగా 8 నుండి 10 పదికేల డిగ్రీల వేడి ఉండవచ్చునని అంచనావేసి అనుకోవచ్చు.

ఈ యిసుమోహం తరువాత ఉన్నది మాంటిల్. పరిశోధనాలయంలో, ఈ కోవకు చెందినవనించే కిలలో కంపనం ఉద్భుతాన్ని పరిశీలించినమీదట, ఈ మాంటిల్ పొరలో ఉండే ద్రవ్యం లక్షణాలు, అందులో ఉండే పదార్థాల వనాట, ఆయాచోటఉన్న వ తీకుల బలం తెలుసుకోవడానికి కొనసాగిన ఆధారాలు, అమూల్య విషయాలు లభించాయి.

భూమి ఉపరితలంనుండి 700 కిలోమీటర్ల దిగువ ఉన్నద్రవ్యం చాలా చిత్రమైనదని, పెహరీ, లోపలిభాగానికి పొలనదనీ తెలిసింది. మొత్తంమీద భూమిలో ఈభాగం చాలా అనేమిరిమైనదని, ఇక్కడినుంచే ఉద్భవమైన భూకంపాలు పుట్టుకొనాయని ఇంతవరకూ తెలిసిన విషయాలవల్ల విశదం అవుతుంది.

ఇక పెహరీ. దీన్నేక్రిస్ట్ అంటారు. మానవుడి మనుగడకు ముఖ్యమైన అన్న వస్త్రాలూ, నీరూ ఈ పొరలోంచే లభిస్తున్నాయి. మనకి గుఖాలు సమకూర్చి, అభ్యుదయానికి తోడ్పడే ఖనిజ సంపదకూడా ఈ పొరవేటే భిక్షే.

ఈ పెహరీలో వేస పది కిలోమీటర్ల చిన్న పొరని తీసుకుంటే—(భూమి, వాతావరణం, సముద్రం అన్ని కలుపుకుని), ఈ భాగంలో అత్యధికంగా కనిపించేవి అరు

మూలద్రవ్యాలు. వాటి పరిమాణాన్ని బట్టి వరుసగా ఆక్సిజన్, సిలికన్, అల్యూమినియం, విరన్ కాలియం, సోడియం. ఈ పెహరీ (పదికి లోమీటర్లది) బరువులో ఇది. సూరింట 94 శతకులన్నాయి. విశ్వాన కాస్త్రానికి తెలిసిన విగతా భావపులు అన్నీ కలిపిలే విగతా కాస్త్రా నన్నుమాట. ఈనాడు ప్రపంచం మొత్తంమీద తీసే ఖనిజాలన్నీ కలిపి ఈ పెహరీలో చాలా చిన్న ప్రాంతం లోంచి తీర్చిదిద్దున్నవే. మూలకరణకి కొలారు బంగారుగనులు తీసుకోండి. ఏడు కిలోమీటర్ల పొడవు 1 కిలోమీటర్ల వెడల్పునీ. లోతు, మహాయితీ మూడు కిలోమీటర్ల ఉండవచ్చు. ఇది చాలా ఘనకార్యం. చాలా లోతుకి తీర్చిన గనుల కోవలోకి వస్తుందిఇది! ఇంతాచేసి, భూమి పరిమాణంతో, పెహరీ మందం పోల్చి చూస్తే ఈ పెహరీయం ఈలోతు ఏ పొటిది అవుతుంది. సముద్ర తీరాన చిన్న పిల్లడు పిడికిటితో మట్టి తీసినంతకూడా అవదు. మూడుకిలోమీటర్ల లోతు అంటే, సముద్రాల అట్టడుగు నేలని కూడా మట్టుకున్నట్టు కాదన్నమాట.

అయినా ఇప్పటికీ మనం చాలా పరిశోధన సాగించాం అనుకోవాలి. ఇంకా చాలా సంగతులు—మనం అనుకోనివి ఎన్నో బయట పడతాయనడానికి సందిహం లేదు.

భూమిగురించి మాట్లాడినపుడు, దాని కన్న సముద్రమే ఎక్కువ కనబడేది కాబట్టి దాని గురించి కూడా ఒక మాట చెప్పవలసి వుంది. భూమిమీద మూడింట రెండుపాళ్ళను నీరు కప్పేసింది. ఈ విశాల సముద్రాల, అఖాతాలలో అపారమైన ఖనిజ సంపద దాగిఉంది. సముద్రుడి సంపదలో నూటికి కిరీ పాళ్ళు ఉన్నాయి. మనకి తెలిసిన ఖనిజాలు అన్నీ సముద్రంలో దొరుకుతాయని ఋజువు. కొన్ని, భారీవీతున తీసి లాభి సాటిగా వ్యాపారం చేయడానికి సరిపడేంతగా కూడా దొరుకుతాయి. బంగారంలాటి సంపదలు కొన్ని ముటుకు ఇంకా కాగితాల మీదనే ఉన్నాయి. చేతులోకి కూడా వస్తాయిగాని, అవి రాకడానికి ఆయే ఖర్చులు అమ్మి సంపాదించుకోయే డబ్బు కన్న ఎక్కువ అని అంచనా. కాబట్టి నేటికీ అవి ఉండలేని వాటిలోనే జను. అయితే రెవు ఎలాటి కొత్తపదకులు యాంత్రిక సదుపాయాలు వస్తాయో చెప్పలేము. వాటివల్ల యా ఖనిజాలను తీయడం చాక కావచ్చు.

మరోవిశేషం ఉంది. భూమి పెహరీ భూమిమీద 80 కిలోమీటర్ల మందం ఉన్నా, సముద్రంఉన్న చోట్లలో పము

ద్రవ్యం పదికిలోమాటర్ల కుమించి ఉండదని అంచనా. ఇలా 80 కి. మీ. ల నుండి 10 కి. మీ. లకి తగ్గిపోయే ఈ పొరతిహా, అయినంటి సలాలలో మార్పులూనిజానకాస్త్ర దృష్ట్యా చాలా ముఖ్యమైనవి. పెదనీతున కట్టుదిట్టంగా పరిశోధనజరిపి చూడలిగినవి.

ఈనాడు పెద్ద భూఖండాలూ, భూరి భూగరాలూ ఉన్నచోట్ల, కొట్లసంవత్సరాల క్రితం మహాసముద్రాలు ఉండేవనీ, నేడు సముద్రాలున్నచోట్ల పూర్వం కొండలూ, మెదానాలూ ఉండేవనీ భూగర్భకాస్త్ర ప్రవీణులు చెబుతున్నారు. అందుకల్ల, ఇపుడు మనం భూమిలోపలిభాగం అన్నపుడు, ఈనాడు పెహరీమీద ఫలానాచోట్ల సముద్రం ఉందా కొండఉందాఅన్న విషయంతో నిమిత్తం లేదు. ఈపొరనిపదిలి బాగా లోతుకుపోయి లోతువిషయాలను దర్శిస్తున్నా మన్నమాట. ప్రకృతి, భూమిలో ఖనిజాలుదాచి అమర్చిపెట్టడం అనేది 400 కోట్ల సంవత్సరాలుగా పొగుతున్న మహాకార్యం. ఈనాటికి మానవుడు ఈ గరితవి సంపద తీసుకోవాలని పని మొదలుపెట్టాడు. ఇలా ఎన్నాళ్ళయినా, ఎంతతయినా నవ్వుకోవచ్చు. అయిపోతుందని భయపడ తక్కురలేదు. ఉన్నదాన్నంతా ఏంచేసుకోవాలిఅన్న సమస్యతోసరిసుతి మనాల్పికస్తుం దేమా.

ఎందుకంటే, ఇది తరగనిగని. ★
[‘ఆకాశవాణి’ సౌజన్యంతో]

తొరు మారు

క్రలకత్తాలో ఒక కం పెనీలో ఒక ఘూర్తాకు గ్రాడు పనిచేస్తున్నాడు. ఒకసారి అతనికి ఇంటి దగ్గర్నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది, ‘సంబంధం కుదిరింది. వెంటనే రమ్మని. పెళ్ళి అనేప్పటికి గ్రాడు సరదా పడ్డాడు. యజమానిని రెండునెలల నెలవు అడిగాడు. పెళ్ళికి గాను కంత ‘లోన్’ కూడా తీసుకున్నాడు. ఉదయగా బయల్దేరాడు. నే పాలోలో మారు మూలకు గ్రామం వాళ్ళ ఊరు. చాలామారం. కొంతమారం రైలుప్రయాణం. తరవాత బస్సు, పడక, బండి, నడక—ఇన్ని విధాలుగా ప్రయాణంచేసి వెళ్ళాలి. పెళ్ళి ఉదయలో ఇన్ని వ్యయ ప్రయాసలకీ ఒర్చి అతను వెళ్ళాడు.

మళ్ళీ పదిపానుకోజలకీ కలకత్తా వచ్చే వాడు.

“ఏం అప్పుడే వచ్చేవావే? పెళ్ళి కాలేదా?” అని యజమాని అడిగాడు.

“లేదండీ. పెళ్ళికూతుర్ని ముందు చూడకుండా మా నాన్న సంబంధం నీరపరిచాడు. తీరా చూసేంతవరకే మనసు మార్చుకున్నాడు.”

“ఎందుకని?”

“అంత మంచిపిల్ల నాకనవసరమని, నేను రాకముందే తనే పెళ్ళి చేసుకున్నాడు.” ★

అన్వేషకం

పోతు కూచి సాంబశివరావు

(గత వారం నెరవాయి)

“ఏం జరిగిందే! ముసలిది అడిగింది.

“కసితిరీలా కరిచాను!... నేను యిక్కడ ఉన్నాను. పోతాను!” కమల చెక్కి చెక్కి ఎప్పింది.

గళ్ళెలుంగిసాహేబు, గదిలోని చిగుర్ల దీపాల కాంతిలో కోమటి చేతిమీద పళ్ళె కోలు పరిశీలించాడు.

“అట్టి! హేమి లడ్డీ?” గడ్డం దువ్వుకున్నాడు, ఆళ్ళెర్లంగా సాహేబు! “పోతోయ్!” కోమటి గోషంతో అరిచాడు.

నీగ గొంతు దమ్ము పిల్చుకుంటూ మలులూర్చి నల యువకుడు, బహింగంగా బాలమ్మును ముద్దు పెట్టుకుంటూ కోమటి గదిముందుకు వచ్చాడు.

“అయిందా!” నల్ల యువకుడు ప్రశ్నించాడు.

“ఆ! అయింది ఏదీ!” రుసరుసలాడుతూ కోమటి నాలు అంగలో పీథిలో నిలబడ్డాడు. మలులూర్చి నల్ల యువకుడు జరిగిన సంగతి విని, నవ్వుకుని ఖులాసాగా బహుటికి నడిచాడు.

ముసలిది నివ్వరపోయి నిలుచుంది కోపంగా. ఒక్కక్షణం నిశ్చబ్దం తాండవించింది ఆ యింట్లో.

ముసలిది ఏదో ఆలోచనతో ఒక నిశ్చయానికి రాబోయింది. ఇంతలో రాముడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. అతని వెనక నే ముగ్గురు యువకులు లోపల అగురు పెట్టాడు. సిల్కు బుష్కోటులోంచి బనీను కన్పించేగా వత్తెన నత్తింతో తీవ్రగా ముంగు రాజారావు కనిపించాడు. పొడుగాటి చక్రవర్తి శివరాంబుజం అదిమి పట్టుకుని “భయపడకు మిత్రమా!” అంటూ పక పక నవ్వాడు. శివరాం విచిత్రంగా నరదాగా ఆ యింటి నంతా పరిశోధించడం మొదలు పెట్టాడు అడుగు పెడుతూనే.

వరండాలో నిలుచున్న స్త్రీల వైపు

చూసి అరిచాడు రాముడు “తప్పుకోండి!”

రాజారావు, చక్రవర్తి, శివరాం ఒక గదిలోకి ప్రవేశించారు రాముడితో.

“మిత్రమా! నవగ్రహాలు ఆ నేమాట విన్నావు కదా!... మిగిలిన గొప్ప గ్రహాలన్నీ యియ్యళ్ళలో ఉంటాయి. ఒక్కొక్క గ్రహంవద్ద నంత మైన ప్రభావం!... నీ తీవ్రత మే మార్చిస్తుంది. తన ప్రభావంతో తన తీవ్రత మే మార్చుకున్న ప్రబల మే న గ్రహాలు!... ఒకటి... రెండు!” చక్రవర్తి మాటలతో ఒక్కొక్క స్త్రీ లోపల అడుగు పెట్టింది. ముసలిది కమలను కూడ గదిలోనికి నెట్టింది క్రూరంగా. ఆ స్త్రీల వరుసలో భయంగా వెళ్ళి నిలుచుంది కమల.

రాముడు రాజారావు వైపు కను నెగచేశాడు. రాజారావు కమల వైపు వేలు చూపాడు. “మన నాయకుడికి రాణి దొరికింది!... మిత్రమా!... నవ్వుకోవడం!... ఏగకో!... వరమిస్తున్నా!” చక్రవర్తి శివరాం బుజంమీద తట్టాడు. తెల పంటాం; ఎర్ర బుష్కోటు; ఆకు చెప్పులతో ముగ్గున్న శివరాంను చూసి కమల చిత్రబోయింది. గుండె దడదడలాడింది. నీరసంతో బాలమ్ము బుజంమీద ఒరిగింది.

“ఏం?” బాలమ్ము కమలచెవిలో ప్రశ్నించింది.

“ఏం లేదు!” కమల నసిగింది. ఎదురుగా ఉన్న కమలను చూడగనే శివరాం ఆపాదమధకం కంపించాడు. కొయ్యబొమ్మలా గ్రుడ్డునిలిపివేసి ఆమె వైపు దీర్ఘంగా ఒక నిమిషం తేరిపారి చూశాడు.

“ఏం మిత్రమా!... తన్నుతన్నమా!”

చక్రవర్తి పకపక నవ్వేశాడు. అంత నవ్వు నవ్వినా ఎదురుగా నిలుచున్న స్త్రీల ముఖాలు భంగిమలు మారక నిశ్చలంగా ఉన్నాయి. ఆ మానముద్రకు చక్రవర్తికి

“మన నాయకుడికి రాణి దొరికింది!... మిత్రమా!... నవ్వుకోవడం!... ఏగకో!... వరమిస్తున్నా!” చక్రవర్తి శివరాం బుజంమీద తట్టాడు.

“ఏం మిత్రమా!... తన్నుతన్నమా!”

చక్రవర్తి పకపక నవ్వేశాడు. అంత నవ్వు నవ్వినా ఎదురుగా నిలుచున్న స్త్రీల ముఖాలు భంగిమలు మారక నిశ్చలంగా ఉన్నాయి. ఆ మానముద్రకు చక్రవర్తికి

కోపం వచ్చింది.

“ఏ అమ్మాయిలు!... ఒక్కసారి నవ్వు చూడమా! నవ్వితే, మీ పెదాల వెనక్కొల పట్టు ముత్యాలలా రాలిపోతే, నేను ఏరుకుంటానని భయమా!”

సంభాల్లా నిలుచున్న ఆ అమ్మాయిలలో కదలిక కలిగి, మెలిగా నవ్వారు.

“మా పగు ముత్యాలలా ఉండవు... కెంపులా ఉంటాయి!...” హాయిగా నుండ స్థితిగ చేసింది బాలమ్మ!

తాంబూలము నమిలిన తన పళ్ళెగురించి ఛలోక్తి విసిరిన బాలమ్ముమీద మోజా కలిగింది చక్రవర్తికి!

“అయితే! చూడు అమ్మాయి!... నీ కెంపులు నాకు అమ్మయి యీవే!” చక్రవర్తి నిలబడ్డాడు తన పొడుగాటి చేతులు ముంగుకుచాచి. బాలమ్మ అతని చేతుల్లోకి దూసుకు నడిచింది.

“మిత్రమా! నవ్వు దీపస్వమ్మలా వరండాలో కూర్చోవడమేనా?” చక్రవర్తి శివరాంతో పరియాచకమాడాడు.

చక్రవర్తి మాటలకు శివరాం బాధ పడినా, స్నేహంలోని హేళనలకు అంత కన్న మరో ఎదురుమాట చెప్ప సామానింక లేదు.

బాలమ్మ చక్రవర్తిని మరో గదిలోకి నడిపించింది.

రాముడి చేతిలో రెండు పదిరూపాయల నోట్లు రాలాయి.

కమల మానంగా నిలుచుంది. రాజారావు తలుపులు బంధించాడు.

వరండాలో ఒంటరిగా భయంగా నిలుచున్న శివరాంను చూసి, ఒక స్త్రీ అతని భుజంమీద చెయ్యి వేసింది.

చిక్కగా విడిలించుకున్నాడు శివరాం. “పోనీ కుర్చీమీద కూర్చో!... అలా రాతి విగ్రహంలా నుంచుంటావెందుకు.”

శివరాం మెల్లిగా వెళ్ళి కుర్చీలో కూర్చు

నమ్మకమైన సంజ్ఞాగూడు

బయటకు నిత్యవర్షకములు

కాసిమసీ కస్తూరిమాత్రలు.	జింజివే జిల్లవర్షి, పత్తకొరికి.
కర్కసే గోరొజనమాత్రలు.	జ్వరేర్ సకల జ్వరములకు.
బాలకసే చిరదనమాత్రలు.	కాలరెక్కు కాలం అజ్వరములకు.

తదితర మందులకై మాకు వ్రాయండి.

సంజ్ఞాగూడు పత్రపాఠం

అవతరణము
మువ్వతది కంపం, బుజానా
హాకం

(బ్రాంచి: విజయ వాడె.)

★ అన్యే పణ ★

బాగు. రాముడు వరండాలో ఒక మూలగా కూర్చుని చారమివారు సిగరెట్టు పట్టించాడు.

ఇద్దరు స్త్రీలు శివరాం ఇరుప్రక్కలెల్లి నిలచున్నారు.

‘వెళ్ళిందా!...దొరా! అడిగింది ఒకతే!

‘ఏకపక్ష ప్రభుజేమోనే!... పరస్త్రీని కన్నెత్తిమాడను!’ మరొకతే శివరాం బాట్టు చేరినప్పుడే నిమిరింది. శివరాం కోపంగా ఆమె చెయ్యిపట్టుకుని దూరంగా తోలేశాడు.

‘దొరా!...ఒకటి తెప్పించు!’ ఒకతే శివరాంగడ్డం పట్టుకుని బ్రతిమాలింది.

‘అబ్బ ఎంతసున్నగా వుంది దొర శరీరం, మరొకతే శివరాం ఒళ్ళు తడిమింది.

‘ఉద్యోగమా!...’ శివరాం జేబులోంచి జేబురుమాలు పైకిలాగి తలకు అర్చించడా క్రితంగా చుట్టుకుంది ఒక స్త్రీ. మరొకతే జేబుతడిమి ఒక చేపపైకి లాగింది.

శివరాం కోపంగా, మానంగా చీదరించు కున్నాడు ఆ స్త్రీలనుమాసి. అంతకన్న పరిచాసంచేస్తే పరిస్థితి విచమించగలదని భయపడి ఆ స్త్రీలు శివరాంను ఒంటరిగా వదిలి ముసలిదానిదగ్గరకు నడిచిపోయారు. ముసలిది ఆ స్త్రీలతో గవ్వలాట మొదలెట్టింది.

మరో అయ్యను నిమిషాల తర్వాత రాజారావు తలుపు తెరిచాడు. రాముడు ముసలిదాన్ని పిలిచాడు. ముసలిదాని వెనకాలే గళ్ళులంగీసాహేబు కుండలలా చెవులు |||||ంచుకు వచ్చి నిలబడ్డాడు.

‘బయటికి తిసుకువెడతా యీ అమ్మా

యిని రాజారావు కమలవైపు చూశాడు నవ్వుతూ!.

‘పాతక!’ రాముడు సవినయంగా తలుచుకున్నాడు. గళ్ళులంగీ సాహేబు ముసలిదాని చెవిలో ఏదో ఊడడు.

‘ఈ వేళ బయటికి పంపడానికి ఏలేను!’ ముసలిది తీవ్రంగా చెప్పింది.... ‘కావాలంటే యిక్కడే...యీ రాత్రి’ నవ్వింది ముసలిది.

‘మరో పది తినుకో!’ రాముడువైపు చూశాడు రాజారావు.

రాముడు ముసలిదాన్ని ప్రక్కకుపిల్చి ఏదో చెప్పాడు. ముసలిది అతనిమాటలు రెక్కచెయ్యలేదు.

శివరాం మనస్సు పరిపరి విధాల పోయింది. రాజారావుతో ఉన్న అమ్మాయి ముఖం తనకు పరిచయమున్న కారడ వదనంలా వుంది. కారడ భోగంకోంపల్లో ఉంటుందా! అది అసంభవ మనుకున్నాడు శివరాం!...కొద్దిగా శరీరములోని మార్పుతప్ప, చూపు, నవ్వు పూరిగా కారడను జ్ఞాపకం తెచ్చింది శివరాంకు. తర్వాత మెల్లిగా రాజారావును ప్రశ్నించామనుకున్నాడు. ఒకసారి కమలవైపు నిశితంగా చూసి దగ్గరగా వెళ్ళాడు. శివరాం దగ్గరగా రావడం గమనించక కమల రాజారావు చాటుకుపోయి నిలచుంది.

‘నేనుపప్పుకోను!...’ ఖచ్చితంగా చెప్పింది ముసలిది.

చక్రవర్తి పొడుగుగాటికొట్టు అంగలు వేసుకుంటూ బాలమ్మతో బయటికివచ్చాడు.

మిత్రమా! ఏమిటిగడవ!...స్వర్గంలోంచి శరకంలోకి వచ్చినట్లుండే? పకపకనవ్వాడు చక్రవర్తి. ఆసన్న వేళం కాళ్ళపటిలో అర్థం చేసుకుని ‘రాసంటూంటే బలవంతమెందుకు ఇర్రా! ఆపాతక చెడితే మరోచోట ఆ పురసదొరకమా!’

చక్రవర్తి మాటలతో రాజారావు ప్రవరనకు బలంపొందింది. రాజారావు రాముడి వైపు చూశాడు. తర్వాత కిరవ్యం ఆలోచిస్తూ ‘నేను బయటికి వెడతాను!’ కమల అరిచింది.

‘అదిఅంతా నీ కన్నాగం!...నాకు తెలుసుగా.’ ముసలిదోషంతో అరిచింది. గళ్ళులంగీ సాహేబు చెవిలో గుసగుసలాడింది. మరుక్షణంలో గళ్ళులంగీ సాహేబు వనానుతో ప్రత్యక్షమయ్యాడు. పరిస్థితి ప్రమాదకరంగా వుందని రాజారావు తలవంచుకుని బయటికి నడిచాడు.

‘గవ్యంలేని మన జీవితంలో ఇది ఒక అయోమయ మైనయాత్ర మిత్రమా!...ఎలా

ఉంది...యీ యిల్లు...పేట...నాతావరణం? చక్రవర్తి శివరాం బుజంపై చెయ్యి వేశాడు దారగాన మిత్రమా!...నువ్వు యింకా మారాలి...చాలా మారాలి...జీవితం లోతు పోతుంటే...’ యింకా చక్రవర్తి ఏదో అవబోతుంటే రాజారావు కనిపించి తోంటి అపమని.

‘నాయకుడి ఆజ్ఞ! శోరు మూసుకో మిత్రమా!’ చక్రవర్తి శివరాం నోరుమాసి తననోరుకూడా మూసుకున్నాడు.

ముగ్గురు శృంగులకంఠాని ఇర్రాని హోల్లూకి ప్రవేశించారు. మూడుకప్పులు టీ తెచ్చి రాజారావు చెప్పాడు.

‘చేటి ఒకరుక్క మింగి చక్రవర్తి మళ్ళీ సంభాషణ ప్రారంభించాడు.

‘గురూ! ఎలా వుంది నీ ప్రేయసి!’

‘అనుభవించలేదుగా!’ నేలకంగా నవ్వాడు.

రాజారావు రాముడిద్వారా అమ్మాయిని ఆటోగం కొంపనించి తెప్పించడానికి తానుచేసిన ప్రయత్నం విఫలమైందని రాజారావు తన పన్నుగడ వివరించి చెప్పాడు.

‘రాముడిని నేను మునుపు ఎరుగుదును... వచ్చి బ్రతిమాలి చెబితే కాదనలేక పోయాను...ఈ వేళ ఖర్చుపెట్టింది రాముడి సొమ్ము...పాపం! అమ్మాయిగతి ఏమాతుందో! రాజారావు బాలిగా నిలూర్చాడు. ఇంతవరకు రాజారావు మాటలు చాలా ఆసక్తితో విన్న శివరాం ‘ఆ అమ్మాయి పేరు?’ ప్రశ్నించాడు.

‘కమల!’

శివరాం ఏదో నిరాశగా తల ఒంచుకున్నాడు. మనిషినిపోలిన మనుష్యులు ఎందరో ఉంటారని సమాధానం చెప్పి కున్నాడు శివరాం.

టీ త్రాగేక, రిక్తాలపిలిచి, రాజారావు, చక్రవర్తి, ఆ శృంగులకంఠంనుంచి నిష్క్రమించారు చీకటి వెలుగు నీడల్లో.

కమల ఏదో విధంగా పారిపోవాలనే ప్రయత్నంలో ఉండనే గృధ్రవన్యకం ముసలిదానికి కలిగింది. ఆ రాత్రికికూడా వస్తానునున్నంలో కాపుండానికి నియమించింది.

‘ఈ వేళ చేరాలన్న చెవగొట్టిం!’ ముసలిది విసురుగా చెల్లి కమల చేంపమీద కొట్టింది. కమల ఏడ్చింది, బాసగా ఒకమూల ఒరిగి కూర్చుని. ఆమె శళ్ళుమండి ఇంకా ఎందరో విటులు అక్కడికి వచ్చాను. ఆ స్త్రీల మందలోంచి ఎవరికో ఒకరిని ఏరుకుని అనుభవించి, గనం వ్యయం చేసి, సంక్లిప్తతో వెళ్ళిపోయారు. తన చుట్టూఉన్న వాతావరణం పరమ అసహ్యంగా కనిపించింది ఆమెకు.

బాలవృద్ధి కమల ప్రక్కనే కూర్చుంది. ‘ఎందుకు యిక్కడే పోయి పడుకో!’ ముస

ప్రీతి ఆరోగ్య సౌభాగ్యములకు లోధ్ర

కేసరి కుటీరం
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
రాయపేట, మద్రాసు-14

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎంబి
మెదక్కు పీఠామలనంబోడ్డు ఎడమన
రిజనూవాడి. సికింద్రాబాదు.

లిడి విశేష గట్టిగా అరిచింది బాలమ్మ! కమల
వైపు చాటుగా కన్నునగ చేసింది.

పిల్లిలా అడుగులు వేసుకుంటూ కమల లిడి
కల గడులుదాటి వరండాలో ఒక మూలపున్న
చాపమీద బరిగింది.

రాత్రి పన్నెండు గంటలు దాటింది.
వీధిలో జనం తక్కువ. ఆకాశం మబ్బులతో
నిండి చీకటి ఉన్నది. మరుగ్గిరిలో
గాలి, వాన ప్రారంభమైనాయి. రాముడు
వచ్చి ముసలిదానిదగ్గర వీడ్కోలు తీసుకొని
కమల పడుకున్నట్లు గమనించి, ఏం
చెయ్యాలో తోచక పల్కిపోయాడు.

యవతులు లిడికలగలులో సర్దుకున్నాడు
నిద్రాశం.

కమల ప్రక్కనే పడుకో ఈ రాత్రికి!
ముసలిదాని చెప్పింది మెల్లిగా ఉండింది
బాలమ్మ. ముసలి కమల ప్రక్కనే చాప
పరుచుకొని పడుకుంది.

రాత్రి మూడుగంటలయింది. వస్తాడు వీధి
గుమ్మం సందుదగ్గరి ఆరుగురి చాపవేసు
కొని తోగుతున్నాడు. వరండాలో పడుకున్న
చిన్న చిన్న చినుకుతుండలను అతినిశితరాన్ని
కప్పకున్న దుప్పటిని సగం తిడుతున్నాయి.

బాలమ్మ మెల్లిగా కమల చాపవద్దకు
వెళ్ళింది. ముసలిదాని నిద్రలో మునిగిపోయింది.
బాలమ్మ రాకమాసి కమల లేచి కూర్చుంది.
రాత్రి సంపాదనలోని వాళ్లు రూపాయలు
కమల చేతిలో పెట్టింది బాలమ్మ. ఆమె
చెవిలో గుసగుసలాడింది. కమల నిద్ర
పోతున్నట్లు మళ్ళీ చాపమీద బరిగింది.

బాలమ్మ వస్తాడు దగ్గరికి నడిచింది.
వస్తాడు ఉలిక్కిపడ్డాడు. వస్తాడు నోటివిన
చెయ్యి వేసికూట్లావద్దంది. అతని చెయ్యి
పట్టుకులాగి, వస్తాడును అరిగనం చెసుకుంది.
వస్తాడు పరవశిమిపోయాడు. వాన రాత్రి...
కొద్దిగా చలి...వరితయ్యచిన కాగిరి.....
ఆవ్యాసం వదులుకో బుద్ధిపుట్టలేదు.

తనగదివైపు రమ్మని బాలమ్మ నెగ
చేసింది. పిల్లిలా వస్తాడు ఆమె వెంట నిశ్చ
బం గా నడిచాడు.

గదిలో చొరబడిన వస్తాడు వెనుక గా తలు
పులు బంధించింది బాలమ్మ.

కమల మెల్లిగా లేచింది. నిశ్చబంగా
సందుదాటి వీధి గుమ్మం తెరిచి వీధిలో
అడుగుపెట్టింది. వాన చినుకులతో తపతప
లాడుతున్న నల రాతివిధి విద్యుద్దీపాల
కాంతిలో మునిగిపోయింది. ఇళ్ళకిటికీలోంచి
తొంగి చూసే ప్రమీద దీపాలకాంతిలు
మినుకు మినుకుని కనిపిస్తూన్నాయి అక్క
డక్కడ. గబగబ అడుగులు వేసుకుంటూ
కృంగాలకందాటి నడిచింది కమల. పెద్ద
వీధిలో వెళ్లు చీకటిలో భయంకరంగా ఉన్న
తున్నాయి. వంశేవచ్చింది... తెల్లటి బుడు
లాంటి విద్యుద్దీపాలు స్వచ్ఛమైన కాంతిని
తెసనిండా వ్యాపింపచేశాయి. నిర్జనమైన

ఆ వంశేవచ్చిందనక వేగంచేసింది ఆమె.
వదికిదవైపుల చెల్లగుంపులు, దూరంగా
గోపురాలు, ప్రాకారాలు మాత్రము ఆమెను
పరిశీలిస్తున్నట్లు కనిపించాయి ఆ రాత్రి.

ఆకాశంలో నల్లటి మబ్బులు చెదిరి, వేగు
జాకీల ప్రకాశవంతమయింది. వీధిలో
తుక్కల అరుపులు ప్రతిస్పందిస్తున్నాయి.
రిక్షలో ఒరిగి నిద్రిస్తున్న రిక్షావాళ్ళు
మెల్లిగా లేచి రిక్షాతోక్కుతున్నారని
తేరాలు వెగుతుంటూ. నీటి బమ్మలు,
ప్రయాణికులు లేకుండానే పరుగిడు
తున్నాయి. చీకటిని భేసిస్తూ తొలివలుగులు
మనక మనక గా వ్యాపిస్తున్నాయి. ఎగురుగా
కనిపించినదారి పట్టుకుని, ముసుగుకప్పకుని
గబగబ నడిచిపోతున్న కమలకు ఎంతదూరం
నడిచింది తెలియలేదు. తొలివలుగులలో
గుర్తించిన కృంగాలకందాటి నిద్రనపు
తేరిపారిచూసింది. ఎగురుగా హోటల్లో పని

వాడు తుడిచి కుల్లం చేస్తున్నాడు మేనా
బల్లల్ని. ఆ ప్రక్కనే తెల్లవెలుగుల్లో, పిల్ల
గాలుల్లో శరీరపువ్వుల విచ్చుకున్న కుంకుమ
రంగు పుష్పాలతో స్వాగతం చెప్పినట్లయింది.
గడియారం ఆరుగంటలు కొట్టింది. గడియార
గోపురం భవనాన్ని తేరిపారిచూసింది
కమల... రైల్వేస్టేషను ... ఎక్కడ దిగిందో
మళ్ళీ ప్రదేశానికి వచ్చింది ... మెల్లిగా
ముందుగతి ఆలోచిస్తూ అడుగులు వేసింది
కమల స్టేషనువైపు. (ఇంకావుంది.)★

కుమారి మాత్రలు (Regd)
బుతుకాలములో అనేక బాగాలుపడే
స్త్రీలకు అనుకూలమైన ఔషధం సాదా
రు. 8. స్పెషల్ గు. 6. ఎక్స్ ప్రెస్
స్పెషల్ గు. 8. పెద్ద మందుల షాపు
లన్నింటిలో దొరుకును.
P. Devey & Co., (AP) Calcutta 40

ది సివిల్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ
మ చి లీ ప ట్న ం

గవర్నమెంటుచే బి. ఇ. డిగ్రీకు సమానముగా రికగ్నయింప
కాబడిన ఎ. ఎం. ఇ. ఇ. స్టూడెంట్స్ యూనియన్, స్కన్ ఎ. బి. పరిశీలకు
శ్రేష్ఠమైన కోర్సులు పదిహేనుగుగు ఆరితేరిన ఇంజనీయర్లు, ప్రాఫె
సర్ల చే నడవబడుచున్నవి. సి. యు. సి., ఇంటర్ (లేక సమానార్హత)
బి. ఎ. లేక. బి. ఎస్. సి. లకు 4, 3, 2 సం॥లు. 17-6-59 నుండి
ప్రారంభము అస్తి కేసున్ ఫారం ప్రాస్పెక్టును ఒకరూపాయి.

శ్రీ. బి. పత్తిరాజయ్య. బి. ఎ., బి. ఇ., సి. ఇ., ఎం. ఇ. ఇ.,
,, క. ఆచార్యులు సి. ఇ., ఎం. ఇ. ఇ.,
,, టి. ఎస్. వెంకటేశ్వర్లు. బి. ఎ., బి. ఇ., సి. ఇ.,
ప్రా॥ డి. ఆర్. చాబాల్, బి. ఎ. (అనగ్న) బి. ఎస్. సి., బి. ఇ., ఎ. ఎం.
బి. ఇ., ఎం. ఇ. స్టల్. ఇ (లండన్)

,, ఎ. నరసింగరావు. బి. ఇ., ఎ. ఎం. ఇ. ఇ.,
,, వ. వార్తనారధి బి. ఎస్. సి. (ఇంజనీరింగ్)
,, వ. ఎ. టి. స్వామి. బి. ఎ., ఎం. ఎస్. సి., ఎ. ఇ. ఎస్. ఇ., డి. టి. పి.
,, క. రాఘవరావు. బి. ఎస్. సి.
,, టి. ఎస్. కృష్ణమూర్తి, బి. ఎస్. సి., డి. ఎమ్. బి. టి.
,, ఎం. నూగ్గిప్రకాశరావు.
,, ఎం. ఆంజనేయశాస్త్రి. బి. ఎస్. సి., ఎం. పి.
,, ఎస్. ఆర్. రాజరత్నం. ఎం. పి. ఎల్. టి.
,, ఇ. బి. ఎమ్. కృష్ణమాచార్యులు, ఎం. పి.
,, టి. రామమోహన్ రావు, ఎం. ఎ., ఎమ్. ఎస్. సి.,
,, ఎస్. శ్రీనివాసం వు, ఎం. ఎస్. సి.,
,, ఎన్. కృష్ణస్వామి. బి. ఎ.,

ఎన్. టి. జ్ఞాన్ ప్రకాశం, ఎం. ఇ. ఎ. ఎం. ఇ. ఇ.
ప్రిన్సిపాల్

ఆంధ్ర మహాభారతము

అదివర్షము - సప్తమాశ్వాసము

- సీ. వైహాయనం బైన వరమత్స్యయంత్రము, నివ్విల్లు మోపెట్టి యెవ్వఁ జేను
కరముల నేయు నశ్రమమున నతఁడ నా,తనయకు వరుఁ డగు ధర్మయు క్తి
నని చాటఁ బందిన నా ఘోషణము విని, యుర్వీశు లెల్ల నొం డొరులఁ గడవ
గడువేడ్కఁ దొడివూసి కట్టివిభూతితోఁ, దమతమచిహ్నముల దనరియెఱుక
- ఆ. పడఁగ వేఱు వేఱు పన్ని భూతలము గక్కడల సైన్యపాదఘట్టనమునఁ
బాలుచు ద్రుపదరాజ పు త్రీన్వయంవర, రంగమునకుఁ జనిరి రమణతోడ.
- వ. అదియును బురంబు పూర్వోత్తరదిగ్భాగంబునం జందవోదకసంపి క్త పమీకృతస్థలంబయి యగాధోన్నతపరిభాషాకా
రంబులను విశాలద్యారతోరణంబులను గైలాసశైలినిలాసావహాసి భాసురగగనతలోల్లేఖి శిఖరరమ్యహర్యతలంబు
లను విహ్వలకారంబు లైనసారువులనుం జేసి యొప్పుచున్న నందు యథాస్థానంబుల నానాదేశాదిపతుల నుండంబంచి
ద్రుపదుండు వారల నెల్లం బూజించెఁ బరమబ్రహ్మమ్యులైన పాండవులను బ్రాహ్మణసమూహంబులోనుండి పాం
చాలరాజ సమ్మిదిం జూచి నంతసిల్లి రంత.
- సీ. ధవళవిభూషణ దామానులేపనా,మలినాంగి సీతపుష్ప మాల సేతఁ
గొవి పుష్పసాయకు కుసుమేతరం బైన,యాఱగుసాయకం బనఁగ జనులు
ధవళాక్షి రంగమధ్యంబునఁ దనుమధ్య, దా నొప్పి పొంచాల తనయయున్న
భాసురప్రవరుల పుణ్యాహ ఘోషంబు, విలసిల్లె నాశీర్వివృద్ధితోడ
- ఆ. ద్రుపదపతిపురోహితుండును గృతపరి, స్తరణుఁ డై ప్రయోగ దక్షుఁ డగ్ని
ముఖము సేసి వేల్చ మొనసి వివాహోప,కరణవస్తుచయము గాచి యుండె.
- వ. అట్టియవసరంబున పోరనమోయు జనులయిలిపును వాదితవాదంబును వారించి ధృష్టద్యుమ్నుండు మూఁగిన రాజ
లోకంబు నెల్లం జూచి యిగ్నిసమీపంబున గంధపుష్పదూపదీపారీతం బైన విల్లును సమ్ములును వైహాయనం బైన
లక్ష్మణును వారలకుం జూపి యిట్లనియె.
- తరువాత. ఈవిల్లు మోపెట్టి యేనుభాణముల నీయంత్రమత్స్యంబు సేసినవాఁడ
భావజ్ఞప్రతిముఁ డి బృలకుఁ డగిన పతి యిది మునిక క్తిఁ బడసినవిద్య
గావున మీ రిష్ట గావించుఁ డిదియె భుగతరకార్యుక కాళలోన్నతియు
లావునుగలవారలకు నవనరము లలితయశంబుఁ గల్కాణంబుఁ బడయ.
- వ. అవిదృష్టద్యుమ్నుండు మూఁగినరాజపుత్రులకు పెల్లనెఱుంగంజెప్పి ద్రుపదరాజపు త్రింజూచి యభిలజలదివేలా వలయ
వలయితమహీతలంబునంగల రాజనందనులెల్ల వీన్వయంవరంబునకు పచ్చినవారు వీరలంజూడుమని, దుర్యోధన దుక్కా
సన దుర్ముఖప్రమణు లయినదృతరాష్ట్రసందనుల సూర్యురం దత్తమీవంఞుననున్న కర్ణాకృతామసోమదత్త భూరిశవ
క్రుత సేనాదులను, బుత్త్రీతాత్మసమేతులయి యున్న కల్యవిరాట జరాసంధ గాంధారపతులను, నక్రూరసౌరజసాత్య
కియదువృష్టిలోజాంతకవరులను, నుమిత నుకుమార సుకర్మసుదక్షిణసుపేణపేనావందు చంద్రపేన సముద్రపే
నోకినర చేకితాన శివుపాం శ్రీవంజనమేజయి జయద్రథ విహద్రథ వత్సవ్రథ చిత్రాంగద కుభాంగద భగీరథ భగ
దత్త పాండ్రకానాసుదేవ వత్సరాజప్రభృతులయిన నానాదేశాధీశులను వేదధ్వని పనాథంబై యొప్పుచున్న బ్రాహ్మణ
సమూహంబునుం జూపి.

- ఆ. ఇందు లక్ష్య మెవ్వఁ డీ సె నాతని వరి,యింపు నెమ్మిలోడ నిందువదన
యనిన రాజపుత్రి లవిల్లు మోపెట్టి, యేయఁ గడఁగి కదలి రెల్లవారు.
- సీ. అమ్మహోత్సవము నె య్యమ్మునఁ జూడంగఁ, దివిరి యేతెంచిన దివిజఖచర
గరుడగంధర్వకిన్నరులవిమానముల్, విలసిల్లె నంబర తలమునందుఁ
బణవవీణావేణు రణితానుసార మై, రనగీతరవ మెల్ల దెనల ననఁగ
బోరన వివిధతూర్యారవంబులు మహో,వననిధిధ్యానంబు ననుకరించె
- ఆ. దివ్యమాల్యములయు దివ్యానులేపన,ములయు సౌరభంబు కెలయఁ దాల్చి
రంగమధ్యజనులకుం గడుముదముగాఁ, జేరి వీచె దివ్య మారుతంబు.
- చ. అవిరళభస్మమధ్యమున నగ్నికణంబులపోలె బ్రాహ్మణ
ప్రవరులలోన నేర్పడక పొండవు లేవురు నున్నఁ జూచి యా
దవప్రసభుండు కృష్ణుఁడు ము దంబున వారి నెఱింగి పార్థుఁ డీ
యువతిఁ బరిగ్రహించు ననియుం దలఁచెన్ హృదయంబులోపలన్.
- వ. అంత నరాజనందనులు ద్రువదరాజనందనుం జూచి కందర్పభాణ బాదితులయి తమ్మును దమసామర్థ్యమ్ము నెఱుం
గక యర్థిత్వంబున నవిల్లుమోపెట్టఁబోయి
- క. వడి నొడు గఱచి వలకేల్, నిడుచన గనయమునఁ బెనఁచి నీల్లి బలం బే
ర్పడ విల్లు వంపి నోపక, యుడిగిరి నృపసుతులు గొంద తొయ్యన లజ్జన్.
- క. బలవంతులబల మఱఁగా, మలువక మన్మానిపాట మాయాధను వి
మ్ములఁ జేసిన మోపెట్టఁగఁ, గొలఁదియె యని డాయరైరి కొందఱుదానిన్.
- మ. ఇది యెట్లున్ నమకూర దెవ్వరికి ము న్నీవిల్లు మోపెట్టఁ బో
లదు మోపెట్టియు నంతరిక్షమున నా లక్ష్యంబు భేదింపఁగా
నది బ్రహ్మాదుల కైన నిం దలవి గా దంచున్ విచారించి ని
ర్మదులై కొందఱు రాజు లేఁగిరి నిజ త్కౌమార్గముల్ సూచుచున్.

అష్టానంద మత్యయంత్రంబుఁ దెగ నేయఁట

- గ. ఇట్లు రాజపుత్రి లవిల్లు మోపెట్టినోపక వివృత్తులయిరి మఱి యదువృష్టిలోజాంధతులు గృహ్లానుమతంబున నభి
కీర్త్యంబునం దనారబ్ధులయి మిన్నకుండి రంత కిరుపాలరానంద కళ్యాకర్ణులు దర్శితులై తమతమలాపాలు మెఱసి
క్రమంబున నెలువెరు మాషయమద్దరోమ మాత్రంబులు దక్కగొనయం బెక్కించెయు మోపెట్టినకళ్యం బయిన
నుక్కునెడి వెక్కిన వారలంజూచి యగ్రజనసు మతంబున వివనత వెలువడి విజయించు ధనుస్సుమీవంబున తరిగిన
నాతని యుత్సాహంబున కచ్చెరువడి కొందఱుబ్రాహ్మణులు దమలో నిట్లవిరి.
- ఉ. ఇమ్మనుజేంద్ర నందను లహీనబలుల్ దృఢదీర్ఘ బాహువీ
ర్యమ్ములవార లోపర శరాసనకర్మమునం దయుక్తడ
ర్యమ్మున నిష్ఠు నవ్వు పఱుపన్ నమకట్టె నిలెందు విప్రపం
శమ్మునవారి కెల్లఁ దన శక్తి యెఱుంగక దుర్విదగ్ధుఁ డై.
- క. అనువారు నందుఁ గొందఱు, ఘనుఁ డీతఁడు వీరికంటఁ గార్ముకవిద్యం
దనరినవాఁ డయి దీనికి, మొనసెం గా కన్యఁ డిల్లు మొనయంగలఁడే.
- మ. అమితోత్సాహుఁడు దీర్ఘ బాహుపరిఘం దత్యంత లేజస్వి న
ద్విమలాచారుఁడు విప్రభక్తివరుఁ డీ విప్రుండు విప్రవసా
నమునన్ విప్రుల కెల్ల సంతసముగాఁ దత్కర్మనంసిద్ధి ను
త్తముఁ డై పొందెను మంచు నుండిరి దయన్ భాగీసురుల్ ప్రీతులై.
- వ. అంత నయ్యుద్ధనుండు నవ్వించెనమీవంబునకువచ్చి గురువులకు నమస్కారంబుపేసి ధనువునకుఁ బ్రదక్షిణంబుఁ జేసి
మొక్కి దాని నెత్తికొని పూర్వవరచితంబైత విల్లు మోపెట్టిన ధ్మక్రమంబున మోపెట్టి జనుభాక్త్యర్థంబునం బొందుతుం
దనేనమ్ముల నమ్మత్యయంత్రంబు నొకఁడని యురుల నేవనం జూచి బ్రాహ్మణక్షత్రియవ్రాతములయిన జనులెల్ల
విస్మిత లయి.

చిరమ్రేయి

విశాఖ

తెల్ల వారుతున్నది. భాగీరథీరాజ యాత్రలు సుంపులు సుంపులుగా చేరుకొంటున్నాడు. బట్టలు మార్చుకొని ప్లాన్ దుక్కు లాతున్నాడు. కృష్ణయ్యగారు గావంచా కట్టుకొని నీళ్ళలోనికి దిగి, 'వారవార మహాదేవ కింభో కింకర' అని కేక వేసి ఒక్కపారి మునిగిలేచి సంకల్పం ప్రారంభించారు. వయసు మీరితా అయిన కిరీచ్చాయ ముఖవర్చస్సు మాయలేను. అరుణ పింగళి కర్ణాలతో మిల మిలలాడే తూర్పుదిశ అయిన ముఖంమీద ప్రతిబింబిస్తున్నట్లున్నది. ఉండండి అయిన కన్నులు తెరచి గట్టున పెట్టిన

సంచికల మోటుకొంటున్నాడు. నిర్మలకాసం అంత దూరంవెళ్ళినా మనస్సు కలింపడానికిగల కారణం కూడా ఆయనకా బాటే వెళ్ళింది.

కొంతసేపయిన తరువాత ఏ ఆరవసాకో కన్ను తెరచి నవ్వు, నీటిమధన మందెమీద జూన్సున్న పండా వచ్చి రాని తెలుగుతో ఎత్కో పిలుస్తున్నాడు. సహజ మన అభి మానంతో అటుమాతా దాయన, నలుగురు స్త్రీలు కొనెలా బొగ్గి నీరలకట్టి ప్లాన్ లకు వచ్చారు. వాళ్ళను చూసి తెలుగువాళ్ళ నని తెలుసుకోసం ఆయనకు కష్టంకొలేదు. ఆయన సంకల్పం లేకుండానే సంస్కృతి అంతరాయం కలిగింది. కుమారులంతో వారివంక మానూనిలబడారు.

వాళ్ళు ప్లాన్ వానంతరం కట్టుకోవలసిన సందర్భాలను సంచులలోంచి బయటకు తీసి పెట్టుకొని, మంగళ నూత్రాలకు పనులు గానుకొని, కొప్పుముసు విప్లవ కొని నీళ్ళలోకి దిగుతూఉండగా అందులో ఒకరి మీద కృష్ణయ్యగారిదృష్టి పడింది. ■ మె నెక్కడో చూసినట్లుంది. దీక్షగా చూశాడు. కాని గుర్తు రాలేదు. ఆతనున్నునకూడా సభ్యురి కాదనిపించే వరకూ చూశాడు. కాని ఎంత ప్రయత్నించినా జ్ఞాపకంరాలేదు. దూరదేశంలో ఉన్నందువలన తెలుగు ముఖం పరిచితం గాక నబుతున్న దేమో అని సరిపెట్టుకొన్నాడు. కాని మనసు సమాధానపడ లేదు. మళ్ళీ చూశాడు. కాని నిష్ప్రయోజనమని 'కొందరి ముఖాలు అంతే. వాటిలో ఎక్కడో అని చర్చచేయమైన స్పీడ్ గేర్ ఉంటుంది. అవికేకకలా దుమో చిరునవ్వులు విరజిమ్ముతు ఉంటాయి. అందు వల్ల వాటిని చూచిన ప్రతివారికీ ఓక్కత్తు పరిచిత మయినట్లే ఉంటుంది. మనిషిని బోలెడ మనుషులందరి టంకూడా అసాధారణం కాదు, అయిన ఇలాగ అను కొంటూనే ఉన్నాడు. నెదవులు వాటిఅలవాటున అని కొర్రక్రమం పూ రించేసేవని. నీళ్ళలోంచిబయటకువచ్చి, పరిచయభ్రాంతిని గొత్తే అవదనాన్ని మరొక్కపారి చూశాడు. ఆమె కన్నార్పకుండా తనవంక చూస్తున్నది! ఆమె చూడనింతసేపూ ఆయన చూశాడుగాని, ఆమెచూడడం మిందలిగిన తరువాత ఆయన ఇక చూడలేకపోయాడు. "ఏ మనుకొంటుందో ఏమో... ఇక్కడో! అను

కొంటే! అనకొని ముఖం తిప్పుకొన్నాడు.

బట్టలు వేసుకొని విశ్వేశ్వరాలయానికి వెళ్ళాడు. అభిషేక కొండ పూర్తి అయింది. తాను వెళ్ళిన తర్వాత మృతకొని అక్కడే, ద్వారానికి దగ్గరగా నుంచున్నాడు. మేనడు లోనిరికొరు. అన్నిటిని తిరగ వేసున్నది ఆయన మనస్సు. 'అ, తెలిసింది! అనిపిస్తున్నది. ఇంతలో తెలియకుండా బోతున్నది: మరొక్క సారి ఆమె చిత్రిం మొదలుగా పడితే తప్పకుండా ఆమె ఎవరో తెలిసిపోతుంది అనిపిస్తున్నది. ఎదురుగా కొంత దూరమున కొలహస్తా, క్షిప్తి గిట్టిక నివురును తోడుతూ, కదలకుండా నిలచున్నాడాయన.

కొనేపటి! రానేవచ్చారు వాళ్ళు. కొని ఆలయంలో వెళ్ళారు తిక్కనగా ఉన్నది. రద్దీగా కూడా ఉన్నది. మాటిమాటికి మనుష్యులు అడ్డం వస్తున్నారు. నిలకడగా చూసేగా, ఆమెనుబోల్చుకొనేది! ప్రయత్నం విఫలమయింది. కొని పట్టుదలకూ దానికూ నయింది. ఆమెను వెంటబడించాడు. ఒకవపు మనసు సిగ్గుపడుతూనే ఉన్నది. తనకు అరవయ్యవదిడు. ఆమెకు ఎంతలేదన్నా ఎల్లై ఉండకపోవు. ఈ వెంటబడింకడం ఏమిటి! అనీ, 'ఎవరమ్మా మీరు, ఏతేలు? అని అడిగితే ఎవరు కొదంటారు! తాను అలా యిదివరకు ఎందరితో కలిసివుంటానో మాట్లాడలేదు!

కొని ఆమె తనను చూసినపుడు, ఆమెముఖంలో సహజంగా వెల్లివిరిసే చిరునవ్వుల నడుమ సిగ్గురేఖలుతో చివరి. ఆమె పరిచిత మాత్రమేకాదు. సన్నిహితురాలు అనిపించింది. ఆ సన్నిహిత్యం బహిరంగంగా బయల్పడడానికి కలిగిన సంకోచంబల్లే కేమో, ఆమెను వలకరించలేక పోతున్నాడు.

వెనువెంటనే వెళ్ళివెళ్ళి, ఒకసత్రానికి చేరుకొన్నాడు. ఆ సత్రంలో ఒక చిన్న గదిలో ఉన్నా రానలుగురు స్త్రీలు. ఆయన గుమ్మంలోనే ఆగి ఆలోచనలో పడ్డాడు.

ఆయన ఇలా మథనపడుతున్న సమయంలో ఆమె బట్టలు మార్చుకొని బయటకు వచ్చింది. ఖరీదయిన కంచపట్టుచీర ధరించింది. కేటంచు రవిక తొడిగింది. లేతరపు కొప్పున మోడుగ పూవును ముడిచింది. నుగులు కుంకుమబొట్టు దిద్దింది. నయనకు వలన పడిలిన ఆమెమోము నికాంతిచంద్రునివలె వెలికొంతులను విరిజిస్తున్నది. కొలమునాటి ఆమెరూపము కొలపు మేలిమును గులోనుండే తొంగి చూస్తున్నది. ఆమె అందిముచూసి మోహించలేమో కొని ముగ్ధులకొకుండా ఉండలేదు. ఆమె దేవా అయానికి బయలుదేరింది.

ఆమె ఆగి కంటికొణమునుండి వెనుకకు చూసింది. మళ్ళీ ముందుకు సాగింది. దారి పొడుగునా ఆయన గమనముగమనిస్తూనే గమనం సాగించింది. కొంతసేపటికి అక్కపూర్వ నుండిర ప్రాంగణంలో! చేరారు వారిరువురూ. ఆమె నిలిచింది. ఆయన వెగ్గరకు వచ్చాడు. ఆమె వెనుకకు తిరిగి ఆయనను చూసింది. ఆయన అది వరకే ఆమెను చూస్తున్నాడు. ఆమె ముఖం తిప్పుకొన్నది. ఆయనా చూపు మళ్ళించాడు. కొని మరుక్షణంలో మళ్ళీ ముఖాలతిప్పి యిరువురూ, ఒకరినొకరు ఎదురెదురుగా చూసుకొన్నారు.

"మీరు....." అన్నాడాయన.

"మీది....." అన్నదామె.

ఒక్కక్షణం ఇరువురూ భూకుటి ఘటించారు. వెంటనే

ధూనిక్షేపం కావించారు.

“మీరు రాధకమా” అన్నదాయన మురళికు తెచ్చుకొని.

“మీది జొన్నవలన కాదా!” అన్న నామె ఒరగా అయిన్ని మానూ.

తిరిగి ఒకరినొకరు మామకొన్నాను. చిరునవ్వులు నవ్వారు. “ఎన్నాళ్ళ కెన్నాళ్ళకు!” అంటూ నిలగిపోయిన చిరునవ్వుతో ఆమె ముఖాన్ని మానూ నిలుచుండి పోయాడాయన. ఆమె ఒక్క నిమిషం అయిన్నమాసి, నవ్వి, తలవంచుకొని,

“అలా మాడకండి, అదోలాపుంది. రండి. ఆ అరుగుమీద కూర్చుని మాట్లాడుకోవడం” అని అరుగుమీద పునకు వెళ్ళింది. ఆయనకూడా వెనుక నే వెళ్ళి అరుగుమీద కూలుబడ్డారు.

“రాధా, ఇలా కూర్చో. ఎంతకాలమయింది నిన్ను మాసి! చాలా మరీఉంటావనుకొన్నానుగాని, పోల్చుకోలేనంతకాలమేమనా!” అన్నాడు.

ఆమె పెటను కుడిభుజం మీదనుంచి లాగి కప్పకొంటూ, “నేనుమాత్రం పోల్చుకోగలిగానూ? అంత వెంట వెంట వస్తున్నావేమనా, అనిపించిందిగాని, నామతి మండిపోనూ, తెలిసినవాడై ఉంటాడని ఊహాపోనీలా మొదటి, తరువాతి గడికి వెళ్ళాక అనిపించింది” అని మనసి మన నవ్వులు నవ్వుతూ ప్రభానికి చేరబడి నిలుచున్నది.

“అయితే ఎవరో తెలుసుకోవడామనె బయలుదేరావన్నమాట! లేక తెలిసే బయలుదేరేవా?” అన్నదాయన కాళ్ళు ముడుచుకొని, మోకాళ్ళమట్టా ఉత్తిరయాన్ని బంధిస్తూ.

ఆమె కొంటేగా ఆయనవంక మానూ, “నిశ్చయంగా కాదుగాని, ఒక అనుమానం లేకపోలేదు. చిరునవ్వు నవ్వెట్లుప్పుడు వెలికనుకొలకులో తోచే చిరిపీతనం ఇంత వయస్సు వచ్చినా పోలేదు. దాన్ని చూడగానే నాకు సందేహం తోచింది.” అన్నది.

కృష్ణయ్యగారి ముఖం నవ్వులతో వెలివిరిసిపోతున్నది. “నీళ్ళలో దిగేటప్పుడు కళ్ళు గట్టిగామూసుకొని నీక్కారంచేకావే, అప్పుడే నావ్పాదమీదలలో ఏవో తిండ్లులు మోగినయిగాని, అవి ఆలసించే రాగాన్ని పోల్చుకోలేకపోయాను” అన్నారాయన.

“అను, కవిత్వంలో పడిపోతున్నావు. పోల్చుకోవేందు కేమింది? వృద్ధులు ఏమి అన్నీ ఒకరాగాన్నేగా ఆలసించేవి! వయస్సుమళ్ళినా, మనస్సు మళ్ళినట్లులేదు! అదిసరేగాని, ఎందుకు మనుషులు?” అన్నది రాధమ్మగారు.

“మనుషుల మాటకేంగాని, మీ ఆయనేం చేస్తున్నాడు? పోలీసు డిపార్టుమెంటులో ఉన్నట్టు జ్ఞాపకం; అంతేనా?”

“అవు. అనే వెలగబెట్టారు. పంచమ పుచ్చుకొని అయినీళ్ళయింది. చేసినన్నాళ్ళూ న్యాయం, ధర్మం అని కూర్చున్నాను. ఇప్పుడు కడపారీదాని కళ్యాణం వెనుక బడింది. రిటైరు డి. యన్. పి. కూతురంటే, పదివేల నా లేనిదీ ఎవగువలకు తారుచెప్పు. చివరి చివరికి ఈచింతతో కుంగిపోతున్నాను. పోలీ యాత్రలకు పోయినదాం రమ్మన్నాను. ఆయనకుయ్యతలం లేకపడు. ‘దేవుడెక్కడ లేడు? అంతమూరంపోవాలా’ అంటారు. ఆయనదా వింతపడదం. ఇప్పుడైనా కొస్తకృష్ణ, రామా అనుకోకపోతే ఎలాగచెప్పు. అయితే, కన్నా, మీ ఆవిడ కూడా.....”

పగలలోనే అంగుళాని కృష్ణయ్యగారు, “నామె ఇంకా జ్ఞాపకం ఉన్నదే! కన్నా అనిపిలేని మనచిన్న నాటి సంగతులన్నీ జ్ఞప్తికితచ్చావు. చిన్నతనపు తియినచేతలన్నీ నీనీమాలాగ ఒక్కపారి కంటిముందర ఆడుతున్నవి. జ్ఞాపకం ఉన్నదా? ఒక చలని నాయంత్రం, గోధూమివేళ నేను మామీద మెట్టు ఎక్కుతున్నాను. సరిగా అప్పుడే నీవు దిగివస్తున్నావు...” అని పికిమానూ, ముగరపట్టుతుల నావ్యాదినూ చెప్పకున్నాను. నీగువంతరల భారానికి తలఒగ్గగా ఆమె “అప్పుడు నీకోసమే ఎక్కాను. మేడమీద లేక పోతే తిరిగివస్తున్నాను. నువ్వే ఎగురయావు. అప్పుడు నీవొకా కొంటేవాడిని” అన్నది. ఈమాట అని ఆయనను ఒరజాపు మాచింది.

ఆయన ప్రభానికి చేరబడి, అరమోడు కన్నులతో, కలలోని కలవరింకవలె అన్నారు. “నేనుమాత్రం ఆ రోజును మరచిపోలేదు. ‘కన్నా, నేను రాధను. నీవు కృష్ణుడవు. మనం పొరక నాములం.’ అని అన్నావు నువ్వు. నేను... నేనే మన్నానో జ్ఞాపకంలేదు.”

“నీ చెలే ఫరవాలేదు. కాని నేను పొరక నాములైతే కొవ్వం విప్రలంభ కృంగారం అవుతుంది నుమా అన్నావు.” అని అందించినదామె.

ఆయన ఆనందం తొణికిసలాడే కన్నులతో “అలా ఎంతసేపు నిల్చున్నామో! మన ‘యమున’ ఒడున రాతిమీద కూర్చొని, పాపాలు నీళ్ళలో తడుపుతూ, ...” అంటూ ఉండగానే ఆమె అక్కడ ఆ అందుకొని, “ఏమిటా, చిన్నతనం, చేసే పనుల పర్యవసానం తెలియని దుడుకుతనపు

రోజులు” అన్నది.

కృష్ణయ్యగారు ఉద్యిస్తుండే చుట్టుకున ముంగుకు వారి, “అయితే చెప్పే రాధా, నే నెన్నడైనా జ్ఞాపకం వచ్చానా? చిన్ననాడు ఒకరినొకరు తలచుకొంటే కలిగే తపాతివా మళ్ళీ ఎన్నడైనా కలిగిందా?” అని ఒకింత ఆవేగంతో పలికారు.

ఆమె ఆయనను చూసి, నిట్టూర్చి “వాటిని తలచుకొని ఇప్పుడు వేళిపడడం ఎందుకు? ఏదో రోజులు గడిచిపోయినయి. వయసులకు కూడా వెళ్ళి దు వస్తున్నది. అన్నట్లు, పిల్లలెందరు?” అని మాట తప్పించబోయింది.

కృష్ణయ్యగారు నిట్టూర్చు విడిచి, “ఆడవాళ్ళు ఎలాగనా కతినులు. ఇట్టే మరచిపోయి, మరచిపోయి. నేను వరుగులేక పోయాను, రాధా! మొన్న మొన్న దివరకూ కూడా నిన్ను ‘యమునాతటిపై’ కలలు నుకొంటూనే ఉండేవాణ్ణి, కలలో. ఒకొక్క రోజున ఒంటరిగా ఏటికిపోయి, గంటల ఉద్దీ ‘యమునా విహారమును’ తలచుకొంటూ కొండేవాణ్ణి. ఏటిఒడున ను నానా ఆడుకొన్నది రెండుపాతే! నలభై ఏళ్ళ కిందట! కాని ఎంత కాళ్ళతమియిన ముద్ర సునసుపెన పడింది! తలచుకొంటే నిన్ను ట్రీలాగ ఉన్నది.” అన్నాడు.

ఆమె కొంతసేపు కూర్చుంటూ మానూ నిలబడిపోయింది. కనుకొలకులు చెమర్చినవి కళ్ళు గట్టిగా మూసుకొని, మళ్ళీ తెచ్చి, “నేనూ మరచిపోలేదు. బహుశా మేలు కొన్నప్పటికంటే మెమరచినప్పడే ఎక్కువ నుఖపడ్డావేమో!” అని కనుకొలకులలోంచి ఒక విందువును గోటితో తీసివేసింది.

ఇగువురూ కొంతసేపు మానవహించారు. తలపుల భారంతో వృద్ధులు బరువెక్కినవి. లక్ష్మీరహితంగా నున్న ఏకాగ్ర దృష్టులను ఆమె నెవునకు తిప్పి, “పాపం ఆ యమధర్మరాజుతో ఇన్నేళ్ళు ఎలా గడిపావో!” అన్నారు కృష్ణయ్యగారు.

ఆమె నవ్వి, “మొదట ఆయన నాకూ యమధర్మరాజులాగ కనిపించినా, నిజంగా ఆయన ధర్మరాజే. ఆయనదంతా మోర్రాంధి ర్యమేగాని, పాపం మనసు వెన్నలాంటిది. నా పరధ్యానం పోగొట్టుడానికి ఆడదన చాలా తాపత్రయం పడేవారు. ఏవేవో ఊకు తిప్పారు. నీనీమాలకు, నాటకాలకి తీసుకు పోయేవారు. కాని ద్యూటీ వచ్చేటప్పటికి వాతావుగా వదిలేసి వెళ్ళిపోయేవారు. నాకంటే ద్యూటీ ఎక్కువా అని వ్యభవజేదాన్ని. ఒకమాటు నా పుట్టినరోజుకి తిరిగి వస్తానని, వచ్చేటప్పుడు మీరే వస్తానని చెప్పి కృష్ణువు వెళ్ళిపోయారు. వారం రోజుల వరకూ నానూ, నాదారేదు. తిరిగివచ్చాక, మళ్ళీ నేనడిగితే, ‘అరె, మరిచిపోయాను. పోనీ నువ్వు తెప్పించుకోక పోయినానా, కోటయ్య కొట్టా!’ అనేవారు. అంతే. నేను

నొచ్చుకొన్నాను. కన్నా అయితే యిలా చేసేవాడు కాదనుకొన్నాను,” అన్నది.

“అయితే, ఇన్నాళ్ళూ నీవు పిల్లలమరగానే కాలం వెళ్ళుచున్నావన్న మాట!” ఎమారత మా పోలీసుగానే అన్నార కృష్ణయ్యగారు.

ఆమె చటుక్కున ఆయనను చూసి, తిరిగి దృష్టిని మరల్చి, తనలో తనకువలె చెప్పసాగింది. “మొదట్లో బాధపడ్డా, తరువాత సద్గుణోగ్రిగాను. ఒకసారి ఆయన క్యాలిఫోర్నియాకి వచ్చి, ‘కృష్ణయ్య అనే నేను నీకు తెలుసువా’ అని అడిగాడు. నేను ఏదో కొంపమీదికి వచ్చిందనుకొని, ‘ఆ, తెలుసు. మా ఊరివాడే—ఏం?’ అన్నాను. ‘ఆయన ఏదో పనిమీద ఈ ఊరు వచ్చాడు. నునింటికి భోజనానికి పిలవవా? చిన్నవాటి న్నీహి తుణ్ణి కలుసుకొందువుగాని’ అన్నారు. నేను నందిచేసాను. ‘నద్దురేండి, ఎందుకూ?’ అన్నాను. ఆయన చటుక్కున నవ్వుచూసి, ‘రాధే (ఆయన పిలుపు అడలే), నీ పరధ్యానానికి కారణం నాకు తెలుసు. నీ వాతనిని చూసి నంతిమాత్రాన నా సామ్యేమీ పోదు. నీ ముఖం పోతే నీ చూలు’ అన్నారు. నా కళ్ళ వెంబడి నీళ్ళు జలజల రాలినవి. గద్దదంగా ‘మీరు ఉప్పులేండి’ అనిమాత్రం అనగలిగాను. ఆయనమంచితనాన్ని గురించి, కర్మవ్యర్థినిగురించి అనేకం విన్నాను. ఆయనకు భార్యనని గర్వపడుతున్నాను కూడా” అమె ముఖంమీద సస్యతాభావం ప్రస్ఫుటంగా తోచింది.

“నీవు అదృష్టవంతురాలవులే, రాధా! అయితే మరి నన్ను మరిచిపోయి ఉండవలెనే!” అన్నా డాయన, గోడకు చేరబడుతూ.

“ఆయనమీద మమకారం నాకు పెరిగిన మాట వాస్తవమే, గాని ఏమిటో, మా పెద్దబ్బాయిని చూసే ఎటాగో, ఆయన్ని చూస్తేకూడా అంతేననుకో. ఏదో కేసును మనసులో పెట్టుకొని వచ్చి, ఇంట్లో అన్నీ ఇటూ అటూ విసురుకొంటూ ప్రవేశించే వారు. ఆయన కుర్చీలో కూర్చోగానే నేను వెనుకనుంచి వెళ్ళి, ఒక నిమిషం మాటాడకుండా తల నిమిరుతూ నిల్చునేదాన్ని. ఆయన ఆ కేసులో వాళ్ళ నెవరినో గురించి కోపంతో ఛదామడా చెప్పేవాడు. నా కేమీ అర్థం కాకపోయినా, ఆయన భోంఠిని బట్టి, ఆయన కిష్టలయినవారిని గురించి ‘వాపం’ అని, అయిష్టలయినవారిని గురించి ‘వెధవలు!’ అని అంటూ, మెలిగా యూని ఫాంఠిసి, అన్నానికి తీసుకుపోయేదాన్ని. భోజనం చేసేటకూ పిలవను ఆయనకంటె బడనిచ్చేదాన్ని కాదు. ఆయన మళ్ళీ వెళ్ళా ‘హోటల్’లో భోంఠేస్తా వానుకొన్నాను. ఇంటికిరావడం చాలా మంచిదండి నుమా అని నా గడ్డంపట్టుకుని ఆడేంచి వళ్ళి పోయేవాడు. నిజం గాఅయన వడి సాక్షి. మాన

సికంగా ఆయనకు నేను తల్లి నే. ఆయన బాల్యన్ని అధిగమించి, యువకునివలె నన్నెన్నడూ ప్రేమించలేనేమా ననిపి నుంది. నేను విడమర్చి నీకు చెప్పగలలు కున్నానో లేదోగాని, నా మనస్సు ఆయన మీది మమకారంతో నిండినప్పుడుకూడా, ఏదోవల్ల ఉండిపోయేది. అప్పుడు నీవు జ్ఞాపకం వచ్చేవాడివి,” అన్నది. ఆమె మఱులులో తన్మయత నిండిఉన్నది. చూడ యం నిండి కళ్ళలోంచి పారిప్రవహిస్తున్నట్లుగా ఉన్నవి ఆమెదృశులు.

కృష్ణయ్యగారు లేచి, ఆమెను సమీపిస్తూ, “రాధా, నీవు తీవరితవు అంచులు చేరావు. నేనూ చేరాను. మనం యిక యింటికి వెళ్ళకపోలే నేమి?” అన్నారు. అనేకంతో ఆయన కనులు ఉబ్బి చెమ్మగిలినవి.

ఆమె ఒక్క అడుగు వెనుకకు వేసి, “ఛ, అదేం మాట! నీతని పగువుని వదలుకొని, ఈ వయసులో ఏం బావుకుండా మని!” అన్నది.

“మన ఇద్దరి సాన్నిధ్యమే సంత్రిప్తి నిస్తుంది-రాధా! అంతకు మించి నే నేమీ నూచించటం లేదు” అన్నారు కృష్ణయ్యగారు.

“మానసికమయిన సంత్రిప్తికి కారీరక సాన్నిధ్యం కావాలా? ఇన్నాళ్ళూ గడిపి; ఈ కౌస్తలో మన జీవితాలను కుక్క ముట్టుకు పోవడం ఎందుకు? పైగా ఆ అమా యికపు పనిపాపను విడిచి స్వర్గానికి కూడా పోలేను. నేను లేకపోలే ఆయన ఒక్క ఊణం కూడా ఉండలేదు” ఆమె ఒక్క ఊణం అగి, చాతాతుగా గొంతుమార్చి, “ఇక వస్తాను. చాలానీపయింది. మేం

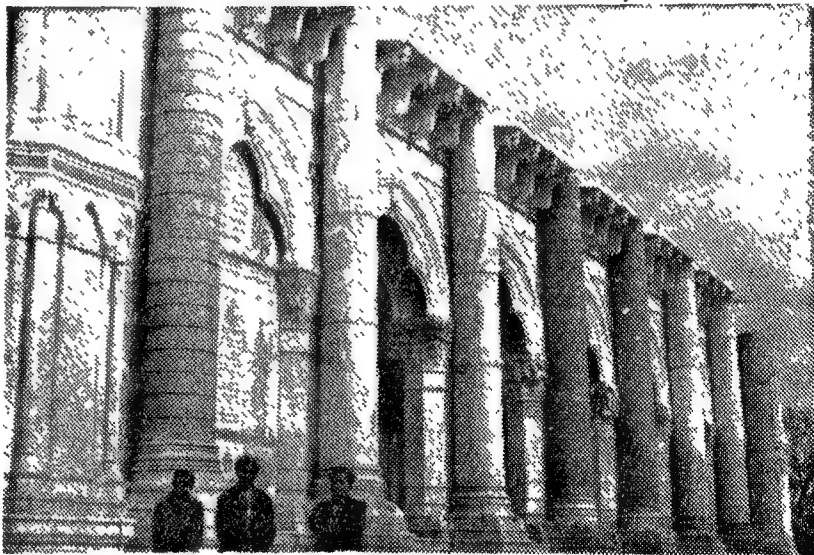
రాత్రి ప్రయాగవెళ్ళి నెలఖరుకి మారేరు చేరుకుంటాం. నీవు తిరిగి రాగానే మా ఊరు తప్పకుండా రా. ఆ గునకు ఉబుసు బోక మనమడికి పాతాలు చెప్పుకొంటున్నార. నువ్వో నెలకొజ్జ లుండిపోవు గాని” అని వెనుకకు తిరిగింది.

కృష్ణయ్యగారి మనస్సు అవ్యక్తమయిన ఆరాటంతో కొట్టుకొంది. గెండడుగులు ఆమెవెళ్ళు వేళాడు. ఆగాడు. అతని ముఖం మీద పడేన ముడుతలు నిగహించుకోదానికి ఆయన చేసున్న ప్రయత్నాన్ని దాగనీకుటం లేదు. ఆమెవెనుకకు తిరిగి, చూసి, చిగునవున వ్యవించి. “నీలోని ఈ ఉద్వేగాన్నే, నేను మంచిపోకుండా మనసులో దాచుకున్నది. కాని మన పెళ్ళి అయిఉంటే నీలోని ఈ ఉద్వేగం నీలి చేదా! ఏమా! స్మృతిలో ఉన్న తీపి, అనుభవంలో లేదనిపిస్తున్నది... నా కన్నా మంచి వాడు. పో. వాళ్ళు చూస్తే బాగుండను,” అని వెళ్ళబోయి “అన్నట్లు, మా కడసారిదాని కేదేనా సంబంధం చూద్దా,” అన్నది.

కృష్ణయ్యగారు చిటికెవేసి, “మంచి మాట చెప్పావు నుమా. ఎందుకూ, మా నాలుగో నాడున్నాడు. వెధవ కిచ్చి ముడి చేసేద్దాం. అప్పుడు నువ్వు కవలడాలంటే కాకీ రానక్కరలేదు” అన్నారు.

ఆమె కంట్లో మెరుపు మెరిసింది: “అల్లాగే, వెళ్ళిగానే ఆయన్ను పంపిస్తాను. ఇది భాయం. కాని నేను నీకు చెల్లేల్ని అవుతాను, మరచిపోకుమి,” అన్నది కొంటేగా.

“ఈ వయస్సులోనా!” అంటూ ఆయన నవ్వేతాడు, వెలి కనుకొలకుల్లో చిలిపితనం చికిరిస్తూ.

“తాజ్ మహల్ ను మించిన కట్టడం?”

1957 జనవరివరకూ తయారైన రాధాస్వామి ఆలయ స్వరూపం. గాకు నాలుగు మైళ్ళదూరంలో, నిరంతరం ఏబదిఏండ్లనుండి పనిచేయగా యిప్పటికి తయారైన మొదటి అంతస్తు. ఫోటో: “ఎస్పార్”—రాజమండ్రి.

అమె సౌందర్యవతి...

అమె పౌండ్స్ ను ఉపయోగిస్తుంది

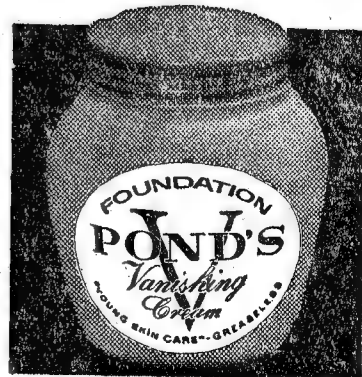

మీ ముఖమును మృదువుగా మరియు మనోహరముగా ఉంచుకొనుటకు

పౌండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమ్ ను వాడండి

శరీరైవ మరియు మంచువలెనున్న పౌండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమ్ చర్మమునకు రక్షణనిచ్చి దానిని బక్కగా మరియు మనోహరముగా ఉంచుతుంది. అది జీగురుగా ఉండదు మరియు రాసుకొన్న మరుక్షణము లోనే కనపడకుండాపోతుంది. పౌండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమ్ ను పొడరు అద్దుకొనే ముందు వాడితే పొడరును గంటలంతరమిది అంటుకొని ఉండేలా ఉంచుతుంది.

చర్మమును కుట్రపరచే క్రీమ్ ప్రతి రాత్రి మీ ముఖమునకు పౌండ్స్ క్లాత్ క్రీమ్ ను రుద్ది రాసుకోండి. అది చర్మమును కుట్రపరుస్తుంది మరియు మీ రావణ్యమును కాపాడుతుంది.

చీప్ ట్రో-పౌండ్స్ ఇన్ కార్పొరేషన్ (హిమిత ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ యు.ఎస్.ఎ.లో స్థాపించబడినది)

న క్ష త్త ప లి తా లు

బూని సఫలముగాక నిందలు పొందుతారు. ఇచ్చి పుచ్చుకోవడములో వివాదములు వస్తాయి. ఉద్యోగస్తులకు అధికారుల అనాదరణ తోటి వారి సహకారము వర్తకులకు చారమంతా నిరాశ వారాంతమున మేలు. విద్యార్థులకు చదువు బాగాపాగను. భార్యకు అనారోగ్యము.

* ఉత్తరఫణి (ఉత్తర) *

(పే, వో, పా, పీ)

ఈ వారము నిన్ను ఆటంకములు వచ్చినా వట్టుదలతో ప్రయత్నించి కార్యసాధన పొందుతారు. ఆశించిన సామ్య సమయానికి అందక అస్పృశ్యులై పొందరు. దెబ్బలుతిగిలే ప్రమాదము జాగ్రత్తల తప్పక న్నను. గసాయ నిక కాస్త్రజ్ఞులకు లోహ, ఖనిజ, వ్యాపారస్తులకు కష్టముతో కూడిన యోగము. గనుల యజ్ఞపూనులకు, యంత్రములు నడుపు నిపుణులకు ఇంజనీరింగుకాని ఉద్యోగులకు మేలుకాలము.

* హస్త [హ, వ, ణ, త] *

మీకు ఈ వారము యోగ కాలము.

బంధువుల సహాయము, అధికారుల సహాయము కలుగుటచేత వచ్చిన ఆటంకములు గడిచి కాన్యసిద్ధి పొందుతారు. ఆదాయము వృద్ధి అవుతుంది. కాస్త్ర ప్రసంగాలలో పాల్గొంటారు. బంధువుల క్షేమవార్త తెలిసి సంతోషము పొందుతారు. విద్యార్థులకు ఉత్సాహముగా ఉంటుంది. గణిత కాస్త్రజ్ఞులు, కవులు, శిల్పిలు, నటీనటులకు మేలుకాలం.

* చిత్ర [వే, పో, రా, రీ] *

ఈ వారము మీకు మంచి భాగ్యయోగం అనుకున్నట్లు చేతికి వస్తుంది. ఇబ్బందులు తీగుతాయి. దావాలలో గలుపు పొందుతారు. పిల్లల అభివృద్ధికి చేసే ప్రయత్నాలు ఫలిస్తాయి. విజ్ఞానాభివృద్ధి కలుగుతుంది. న్యాయవాదులకు, న్యాయసాన ఉద్యోగులకు, పండితులకు, ఉపాధ్యాయులకు, మేలుకాలము. ఉద్యోగస్తుల హోదా పెరుగుతుంది.

* స్వాతి [రూ, రే, రో, తా] *

ఈ వారము మీకు యోగదాయకము. ఈ వారము మీకు మంచి ఫలము.

ఈవారము ధరలు:

నూలు, వస్త్రములు:- మార్పులేదు.
నూ పెదమసులు:- సమ సాయులోపుండును
అహారధాన్యములు:- మార్పులేదు.
తెలుము, పంచదార, చింతపండు:- మార్పులేదు.
వస్త్రదీనుకులు:- మందముగావుండును.
వెండి, బంగారము:- స్వల్ప తేడాలోవుండును.
సహ్యనుకూలముగా వర్తిమను.
జన్మనక్షత్రమును బట్టిగాని, జన్మనక్షత్రము నెగుగనివారు నామనక్షత్రము (వారివారి కేర ననుసరించి కేర మొదటియక్షరము)ను బట్టిగాని ఫలితాలు తెలుసుకొనునది. కృష్ణుడను కేరనకు మృగశిరానక్షత్రమును, హస్తము కేరనకు స్వాతియు, శ్రిరకుడను కేరనకు చిత్రియును, క్షేత్రపాలకుడను కేరనకు హస్తయును, భీముకు, భరణుకు అనే కేరకు పూర్వాషాఢయునూ చూచుకొనునది.

కవితాగోష్ఠినింటి విశేషములలో బంధుమిత్రులతో కలిసి పాల్గొని మృషాన్న భోజనము వెండిపాత్రలలో చేస్తారు. కుభి కార్యములలో కూడా పాల్గొంటారు. నీటిమీద ప్రయాణముచేయవలసిన వస్తుంది. నూలు, బట్టలు, బియ్యము, వండిన రక్తులకు లాభము. విద్యార్థులకు పుస్తకముగా చదువుపాగుతుంది. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు మేలుకాలం.

* విశాఖ [త, తూ, తే, తో] *

ఈ వారముకూడా గతివారము వలెనే యోగదాయకముగా వుంటుంది. అసంపూరితగా వుండిపోయిన పనులు లాభిదాయకముగా ముగుస్తాయి. కుభి పుణ్యకార్యాలలో పాల్గొంటారు. నూతన గృహనిర్మాణమునకు ప్రయత్నాలు చేస్తారు. వాహనయోగము కలుగుతుంది. పుస్తకములకు హోదా పెరుగుతుంది. వర్తకులకు నిలువలకు వస్తువుల క్రయవిక్రయములలో ఎక్కువ లాభము. వారమంతా కుభియోగము లతో కూడి పుస్తకములు బహుముతా ఆంధ్రోత్సవ కలుగుతుంది. కవులకు గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగం.

* అనూరాధ [నా, నీ, నూ, నే] *

ఈ వారము రాబడి తక్కువ, ఖర్చులు ఎక్కువ. కార్యభారముచే తీరుబడి పుండను. గృహోత్సవములు తీరక స్పర్ధలు వస్తాయి. ఆరోగ్యము చెడుచున్న చిన్నలు కనపడగానే ఔషధచికిత్సపొందడము రవిత కాంతి చేయించడము మంచిది. ఉద్యోగస్తులకు

ప్రశస్తతమైన కాఫీ పానాదు

(గ్రాంట్లు:- గ్రాడీపేట, బాపట్ల, సత్యపల్లి, నర్సరావుపేట, నిడుబ్రోలు.

ఆంధ్రా కాఫీ ఇండస్ట్రీ

H. O. పట్నం బజారు - గుంటూరు-1

కొత్తనుస్థలం, వర్తకులకు ఆంధ్రేశవ విద్యార్థులకు చదువు సరిగా సాగదు. వార మంతా సహాయాంధ్రేశవలతో కూడివున్నా పిల్లవర్గ సహాయము కార్యలాభం ప్రయో గము కలుగును.

*పూర్వాపాద [బా. ధ. బా.దా] *

ఈ వారము నిరాశగా వున్నా అజ్ఞాత మిత్ర సహాయమువల కార్యలాభం తీవు తుంది. ఇంట్లో వున్న వారి ఆరోగ్యము చెడుటచే ఆంధ్రేశవ కలుగుతుంది. ఉద్యోగ స్థులకు స్వల్ప అనుకూలత వర్తకులకు వారాంతముంగు లాభము వారమంతా ఉడ్డి కంతో కూడి వుంటుంది. విదేశీయుల పరి చయము, అపురూప వస్తు సంపాదనవంటివి. ఆత్మీయుల అసారోగ్యముచే వ్యధ, అధిక ఖర్చులు. విద్యార్థులకు చదువు బాగా సాగదు.

*జ్యేష్ఠ [నో.యా.యా.యా.] *

ఈ వారము మీకు మిత్రమయోగము ఆశించిన సహాయము లభించక, అవసరములు తీరిక అతాంతి కలుగుతుంది. అయిననూ ఈశ్వరానుగ్రహమువల కషయము గడిచి కార్యసిద్ధి పొందుతారు. వర్తకులకు చాలా కాలంనుండి నిలిచిపోయిన బాకీలు వసూలవు తివి. ద్యోగస్థులకు అధికారుల అవాదరణ, పుణ్యపురుషుల సాంగత్యమువల మనో వికా సము కలుగుతుంది. వారమంతా ఆకాంతి వున్నా నష్టప్రవృత్తి లాభము పొందుతారు.

*మూల [యే.యో.బా. బి] *

ఈ వారము అనుకూలతకన్న ప్రతికూలత ఎక్కువ. ఇచ్చిపుచ్చుకునే పట్ల వివాదాలు వచ్చి మనోవ్యధ కలుగుతుంది. కొర్రు వ్యవహారాలు అనుకూలించినా ఆ సంతోషము అమిత ఖర్చులవల వుండునందా పోతుంది. భార్యకు అసారోగ్యము కలిగే నూచనలు వ్నవి. మినుములు, కొర్రలు, రాగులు, ఉప్పు, నువ్వులు, నూనె వ్యాపారస్థులకు లాభయోగము. ఇతర జాతులవల గౌరవము కలుగుతుంది. విభార్య ఆరోగ్యభంగము. అధిక ఖర్చులు.

*ఉత్తరాపాద [బే. బో. జా. జీ] *

ఈ వారము ఎంత ప్రయత్నించినా యెత్తు కార్యములకు అటంకములు కలుగు తునే వుంటవి. అయిననూ పట్టుదలతో కార్యలాభము పొందుతారు. పొదర సహాయమువల్ల ఒడిగుడుకులు సగుకుంటాయి. చెబ్బులతిగిలే ప్రమాదము జాగ్రత్తవల తప్ప వచ్చును. గనుల యజమానులకు, లోహ, ఖనిజ, వ్యాపారస్థులకు, పోలీసుకాళ ఉద్యో గులకు మేలుకాలము. రీత ప్రమాదభయం, అధిక ఖర్చులు.

*శ్రవణము [జూ.జే.జో. పూ] *

ఈ వారము మీకు యోగదాసుకము. పయత్నించిన పనులు సెరవేరుతవి. భవ

లాభము కలుగుతుంది. ఈశాన్య దిక్కునుండి క్షేమవార్త తెలుస్తుంది. శుభకార్యములలో పాల్గొంటారు, బంధుదర్శనము కలుగుతుంది. గణిత శాస్త్రవిశ్వాస్త్ర చర్చలు జరుపుతారు. ప్రతి, దూది, నూలు, బట్టలు, ఇరిడి, కందు వర్తకులకు లాభదాయకము. కవులకు, కలపలకు, చిత్రకారులకు, నటీనటులకు మేలు కాలము. రీత వ అధిక ఖర్చులు, అపైన ధన లాభము.

*ధన్వ [గా. గీ. గూ. గే] *

ఈ వారము మీకు శుభయోగము. ఆశించిన పట్టు చేతికి వస్తుంది. ఇంట్లో శుభ కార్యాలకు ప్రయత్నములు చేస్తారు. పుణ్య కార్యచరణ, శాస్త్రచర్చలు, ప్రభుత్వ సన్మానమువంటి యోగములు జరుగుతవి. విద్యార్థులు నూతనాంశాలను నేర్చు కుంటారు. ఇంట్లో వున్నవారి ఆరోగ్యము బాగుపడుటచే ఆంధ్రేశవ తొలుగుతుంది. పిల్లల క్షేమలాభముల కొరకు కొన్ని యేర్పాట్లు చేస్తారు. న్యాయవాదులకు న్యాయస్థాన ఉద్యోగులకు పండితులకు ఉపాధ్యాయులకు మేలుగా వుంటుంది.

*శతభిషం [గో. సా. పి. సూ] *

ఈ వారము మీరు తలపెట్టిన పనులలో జనుము పొందుతారు. బంధుమిత్రులతో మృష్టాస్పృహజనము చేస్తారు. వినోదము లలో పాల్గొంటారు. విద్యార్థులకు చదువు ఉత్సాహముగా సాగుతుంది. ప్రతి, దూది, నూలు, బట్టలు, వండి, బియ్యము, ద్రవ పదార్థ జనితపనువుల వర్తకులకు లాభదాయకము. నీటివీధి ప్రయాణము చేయవలసి వస్తుంది. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు మేలుకాలము.

*పూర్వాభాద్ర [నే.పో.దా. దీ] *

ఈ వారము మీకు యోగప్రదము. ధన ధాన్యవృద్ధివుంటుంది. వివాహాది శుభకార్యాలలోచనలు ఫలప్రాప్తి పొందుతాయి. ఇష్ట వస్తులాభము. పశుపక్షికారమువల్ల కీర్తి కలుగుతాయి. విద్యార్థులకు చదువు మెరుకుగ సాగుతుంది. ఖరీదైన వస్తువుల క్రయవిక్రయ ములలో వర్తకులకు ఎక్కువ లాభము కలుగు తుంది. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగదాయకము.

*ఉత్తరాభాద్ర [దూ. కం.చా.దా] *

ఈ వారము కార్యభారము ఎక్కువ. వింత మాటలు వినుట, పరాక్రమమువల భునత, ప్రయాణము, ధనలాభము వుండును. అకాలభోజనమువల అసారోగ్యము కనపడ గానే జాగ్రత్తపడటం మంచిది. ఉద్యోగ స్థులకు స్వల్ప అనుకూలత. విద్యార్థులకు చదువు బాగా సాగదు. రాజకీయవాదులకు వారమంతా అలజడితోపాటు అనుకూలత రీత అసారోగ్యము, అపైన శుభయోగము, కౌంసిల్లి.

శివుడు

చిత్రకారిణి: నల్లాలకారడ

*రేవతి [దే. దో. చా. చీ] *

ఈ వారము యెత్తు కార్యములకు అలస్యము. వర్తకులకు లాభము తక్కువ. ఆత్మీయుల ఆరోగ్యము చెడుటచే చికాకు కలిగిస్తుంది. ఉద్యోగస్థులకు వనవర్సతప్రాంతములకు బదిలీఅయే నూచనలున్నవి. రహస్యములు కనిపెట్టుటకు వినియోగించ బడతారు. వారమంతా చికాకుగావున్నా వారాంత ముంగు అజ్ఞాత మిత్రుని సహాయమువల కార్యసిద్ధి జరుగుతుంది.

మంచి పుస్తకం! కొంచెం వెల!

నేడే ఒక పుస్తకం కొనండి!

విజ్ఞాన పీఠిలోని నేటి వింతలా విశేషాలు

ఆధునిక విజ్ఞానం సాధించిన, సాధి కున్న ఉపగ్రహాల రాకెట్లూ, వంటి అద్భుతవింతలనూ విశేషాలను బొమ్మలతో విక దంగా వివరించే వెజ్ఞానిక గ్రంథం. (అంగ్లాంగ్లీషులో)

రూ. 1-25

దక్షిణరాష్ట్ర పుస్తక సంస్థ ఆదరంతో ప్రచురితం మీ మామూలు బుక్ షాపులో కొనండి.

లేదా మాకు వ్రాయండి. ఆంధ్రప్రదేశ్ బుక్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్. గావ్విపతిగోడి, సికింద్రాబాద్.

వనితా లోకం

నా చిన్న తనంలో—అంటే పాఠశాలలో హయ్యర్ ఫోర్ వున్నప్పుడు తాళాలో—నా అక్కయ్యకి దాని స్నేహితురాలు ఒకామె ఉత్తరాలు వ్రాసుండేది. వాటిలో—“భార్య భర్తలు ఒకరికి ఒకరు అసరాగా ఉండి జీవితంలోని కష్టసుఖాలు పంచుకుంటూ ఉండాలి. అందుకే అలుసుగలు జీవితభాగస్వాములవ్వాలి. ఒకరిని ఒకరు అర్థం చేసుకుని, ఒకరిని ఒకరు ప్రేమగా, గౌరవంగా చూసుంటే సంతోషం సాఫీగా ఎలాంటి ఒడుదుడుకులు లేకుండా గడిచిపోతుందికాని ఒకరిని ఒకరు విమర్శించుకోవటం—ఆ విమర్శ కావాలని కాక అమాయకంవటం, అనుభవకూన్యరివటం కావచ్చు—మొదలైతే ఇద్దరూ అటు భార్య, ఇటు భర్త లోకులకు లోకువయి పోతారు—అని వ్రాస్తూ ఉండేది ఆ స్నేహితురాలు. అప్పట్లో ఈ విషయం నా కర్ణమయిందికాదు. ఇటీవల గృహస్థాశ్రమంలో చేరిన తర్వాత ఈ సంగతి అర్థమవటమేకాక అనుభవంలోకి వచ్చింది. అంతే కాక అదొక జీవితసత్యంగా కూడా నాకు తోచింది.

మేము విశాఖపట్నంలో ఉంటుండగా మేముంటూన్న ఇంట్లోనే ఒక భాగంలో కారడ అనే అమ్మాయి ఉండేది. చాలా అమాయకురాలు. లోకం తీరు తెలియని అర్థకురాలు. ఆ అమ్మాయి భర్త ఏమాత్రం కులలో అప్పర్ డివిజన్ కుర్చు. నూట యాభై రూపాయలదాకా పచ్చేది జీతం. ఈ కారడ వసుకు చిన్న అవటంవల జీవితానుభవం చాలా తక్కువ. పెళ్ళా చిన్నప్పటినుంచీ పెరిగింది పల్లెటూళ్ళో అవటంవల బజారుకుపోయి కొనాల్సిన కూరగాయలు తెచ్చుకోవటమంటే భయం; ఆ అలవాటూలేదు. ఇవాళ కారడ భర్త—మొన్నటిదాకా హోటల్లో తింటూ వున్నప్పుడు నాకు కొబ్బరి కూరగాయల చేరాలి

ఒకరికి ఒకరు

తెలియవు.

కారడ ఒకనాడు వంకాయలు, బంగాళాదుంపలూ, తోటకూర తెచ్చుని మార్కెట్టుకి పంపించింది. బంగాళాదుంపలు ఆనాడు మార్కెట్టుకు రానేలేదుట. వంకాయలు దొరికినయ్యే. తోటకూరమాట మర్చి పోయాడు.

వంకాయలు మాత్రం తీసుకుని ఇంటికి వచ్చాడు.

“బంగాళాదుంపలు లేకపోతే మరొక పేయివా తీసుకురాకూడదా?” రాత్రికి

సంద్యప్రయం (విజయవాడ)

కూర ఎలా మరికి తోటకూర తెచ్చుంటే మర్చిపోయారు” అని నాధించాగింది.

అతను నోగ తెరిచాడు. రాత్రి కూరకు బంగాళాదుంపలు దొర్లకపోతే మరేదయినా తీసుకురావాలన్న ఆలోచన పాపం అతనికి తల్పలేదు.

“ఆ మాత్రం ఆలోచన లేకపోతే సంతా

రం ఎలా గడిచేదీ? మీ రెప్పడూ ఇంకేమి! నా అన్నయ్య చూడండి. ఎంత చక్కగా వేంచేసి మంచి మంచి కూరగాయలు తెస్తాడో! మీకేమీ తెలియదు...” అంటూ వంకాయలు సంచీలోంచి క్రింద కుమ్మరించింది.

అతను కాయకాయ పరీక్షగా చూడలేదు కాబోలు ఖర్చు! రెండు మూడు పుచ్చులున్నయ్యే.

“అయ్యో! అయ్యో! అన్నీ పుచ్చులే నండి...” అని బుగ్గలు నొక్కుకుంది.

ఇలాంటి చిన్న చిన్న కలహాలు వివటమంటే నా అత్తగారికి ఎక్కువలేని సర్వావిదోషమన్నట్టు వాళ్ళ భాగంలోకి పోయి “వివిటమ్యాయో కారదా! పుచ్చు లంటున్నావు?” అని తెలియనట్టు అడిగింది.

“ఏం చెప్పమంటారండీ బామ్మగారూ! కూరగాయలు తెచ్చుకోవటం చేతికాదు మనిషికి! తెచ్చున్నవి లేకని గాత్రం రెండో కూర తీసుకుండా వచ్చారు. తోటకూర తెచ్చుంటేమర్చిపోయాను. తెచ్చినవంకాయ లేమీ పుచ్చులు. పోనీ మార్కెట్టుకు పోయి తెచ్చానుగదా, వాళ్ళ గా వచ్చాయా అంటే ఇంటికి వచ్చి ఇచ్చిపోయే సరే కానీ చేక ఎక్కువే!...”

ఇలా చెప్పకుపోతున్నది మొగుడిమీద. అలా అతన్ని విమర్శించటం అతని మీద కోపమా, ద్వేషమూ ఉండికాదు. తెలివి తక్కువతనంవల—అలా చెప్పటంవల తనకు కలేషం తెలియనందువల కడుపు చించుకుంటే కాళ్ళమీద పడుకుంది!

ఆ మర్నాడు నా అత్తగారు పక్కంటి పిన్నిగారితో అంటున్నది—ఆ “అబ్బాయికి (38-వ పేజీ చూడండి)

వై వారం

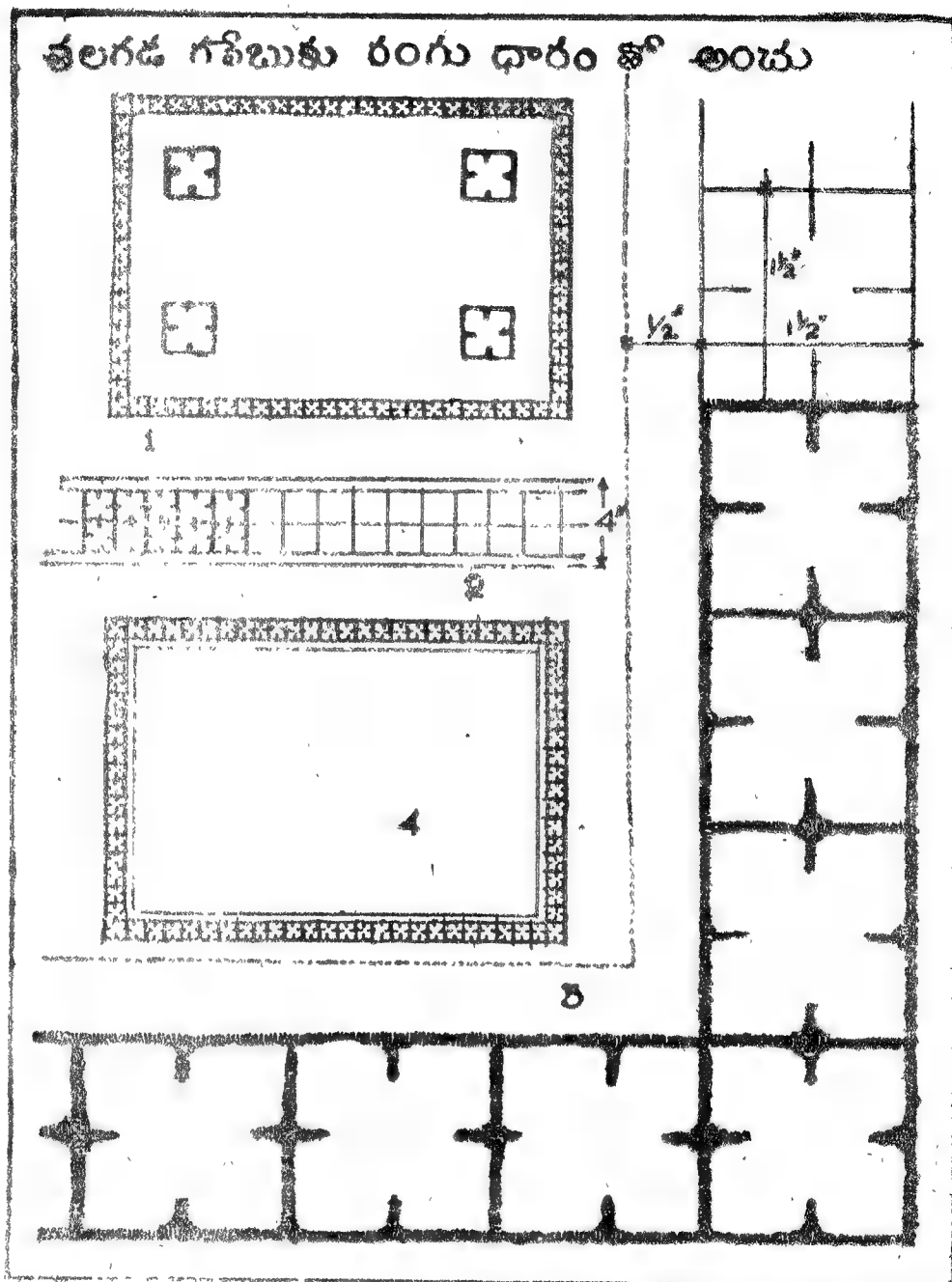
★

‘పొచ్చిపొచ్చాల్లు’

★

ప్రత్యేక వ్యాసం

ఒకటవ బొమ్మలో చూపించిన విధంగా పువ్వులు కేసిన గోడలు కౌతులపైనని - మంచి రకం లాంగ్ కామా, ఏ క నా ముదర రంగు కే. ఎం సి. వారం. ముందర నుండి తలగదాకి సరి బోయేవిధంగా మీడి భాగం, కింది భాగం కేసుకేసుగా ముక్కలు క తిరించి మట్టారా అంచుకోసం 1 అం నుకొల పెడ బు వ పొడుగులకి, పెడల్పు లకి, వేరే ముక్కలు నాలుగుకొరించాలి. గోడలు పొడుగులన్నీ 8 అంగుళాలు ఎత్తు వ పొడుగు ఉన్న ముక్కలు రెండు, పెడల్పుకన్నా 8 అం నుకొలు ఎత్తు వ ఉన్న ముక్కలు రెండుకొరించాలి. 2వ బొమ్మలో చూపించినవిధంగా అంచు ముక్కలే. మధ్యగా చాన్స్ వెన్సిల్ తో గీతగీసి, గీతకి రెండు పెల్లూ 1 1/2 అంగుళాల వడరపు గొట్టు చూర్చు చేసికొని, 3వ బొమ్మలోనూ, 8వ బొమ్మలోనూ చూపిన విధంగా పువ్వులు కట్టాలి. (తలగదా మట్టా సరిగా వడరాలు వచ్చునట్లుగా మాత్రం ముందుకొల తలు చూసుకోవాలి)

గీతలమీదుగా ముందు రంగుదారంతో చూడు పొసులు వేసి, ఈ పొసులమీద పువ్వులన్నీ దగ్గరిగా, కానాకుట్టు తో కుట్టే, కొం పెం ఎత్తుగా బాగా కనిపిస్తాయి. ఈ పువ్వులు, పొడుగుపక్క అంచులకి పూర్తిగానూ, పెడల్పు పక్క అంచులకి చివరిగట్లు వదిలివేసి, కట్టాలి.

ఈ పువ్వులన్నీ కట్టిన తర్వాత, 4వ బొమ్మలో చూపించినవిధంగా అంచులన్నీ మధ్యగా మడత పెట్టి, (పువ్వులు రెండు పెల్లూ వచ్చేటట్లు) తలగదా కొలతలో కొవలు కలిపి పూర్తిచేయాలి (రంగుదారంతోనే) పెడల్పులోని ఆఖరిగట్టు, పొడుగు అంచు మడతలో ఉండాలి. యిలా కట్టిన అంచుకి,

దిండుగలీబులమీదకి

లోపలిభాగం 1/2 అంగుళం పెడల్పు భాగంగా ఉంటుంది.

అంచులు పూర్తియిన తర్వాత గోడలు కింద మీద భాగాలమీద 1వ బొమ్మలో చూపినవిధంగా వాల్చించిస్తూ అవేరఖం పువ్వులు (పెద్దవి) కట్టుకోవాలి. పువ్వులన్నీ పూర్తియిన తర్వాత అంచు, మీదా కిందా భాగాలూ, కలిపి గీతీబు పూర్తిచేయాలి. ఈ కలిపేటప్పుడు, అంచులో భాగీగా ఉన్న భాగం లో లకచ్చేటట్లు చూడుతట్టు కట్టి, (తలగదా కట్టాలి) 2వ పెడల్పు పక్క

మాత్రం అంచుమీది భాగానికి బాగ్రతగా మడత పెట్టి కట్టాలి. ఆపై పు కిందిభాగం చివర మడత పెట్టికట్టాలి. ఈ రెండుపై పులూ కలవటానికి నుండినో, నుడ్లతో కట్టిన కాళ్ళో కట్టుకోవాలి. మట్టారా చడరపు పూలంచు తో తలగదా, చూట్టానికి చాలా అందంగా వుకుంటానికి ఆహ్వానిస్తూ ఉంటుంది. ★

ఎం. ప్రబావతి కుమరేశ్వర్
(ఒరిస్సా)

ఒకరికి ఒకరు

(30-వ పేజీ తరువాయి)

ఏమీ తెలియదు. కూరగాయలే తెచ్చుకోలేదు. అడవి ఎన్నింటికని ఏమిస్తుంది? ఇంట్లోనే మానుకుంటుందా, బజారుపనే చేస్తుందా? ఇలాంటి మగవాళ్ళతో అడవి ఎలా ముఖపడుతుంది. ఇంతకీ కారడ అదృష్టాన్ని చెప్పకోవాలి "చేసుకున్నంత."

దాంతో మానీధిలో ఉన్న ఆ కార్మిందరికి కారడభీర్తంలే అప్రయోజనకరం! ఏదయినా మాటననే కూరగాయలు తెచ్చుకోలేని మగవాడంటారు. కారడకనినీ ఎక్కడలేనిసానుభూతి చూపిస్తారు. అలాంటి మొగుడితో ఎలాకాపురం చేస్తున్నారోనంటూ అంగలరుస్తారు.

పోనీ అతనికి తెలియనే అనుకుందాం ఇలాంటి విషయాలు. అనుభవమీద అనే తెలిసిన ప్రయోగం—అని ఉరుకోవాలిగాని

ఇలా అందరికీ చెప్పేనే తనకు వచ్చే లాభమేమీ ఉండదు. అటు అతను అలానయి పోవటమే కాక తననీచూడకగా చూస్తారు.

అడవాళ్ళవలనవచ్చే లిప్తులివి. కొంచెదు మగవాళ్ళు కూడా భార్యల్లోని లోపాలు బయటవాళ్ళకి చెప్పి నేలకయిపోతారు.

* * *
నుంటూనూ ఉంటూండగా మావారి స్నేహితుడొకాయన ఉండేవారు ప్రకాశరావని. ఒక రోజున మావారు భోంచేసి— ఏండాకల మనుకుంటాను—అరుబతుట పడుకుని ఉన్నారు. రాత్రిపూట నేలకొచ్చి పడటంలోనే ఉన్నాను. అంతిలోకి ప్రకాశరావు కిక్కి నయిపోసి నీగరెట్టు కొలుస్తూ వచ్చారు.

మావారు—"ఏమండీ! భోజనమయిందా? అని మాటవరకే అడిగాడు.

"బట్టుపనీగాని భోజనం పసలేదన్నట్లు—

భోజనం కన్న కిక్కి, నీగరెట్టే వా కమ్మవ అనందమిచ్చేవి!" అన్నాడు మంచమీద కూర్చుంటూ.

మావారికి ఆయన భోజనం అర్థం కాక అబద్ధమిటని అడిగారు.

"ఏం చేస్తాను చెప్పండి! మా అవిడ చేతి వంట వగ వాడి కూడా వద్దు. అన్నం ఒక పూట ముద్ద అయిందంటే, రెండో పూట గట్టిగా మేకులాగా ఉంటుంది. ఇక కూర విషయమంటారా—వేపుడియితే మాడ్చి పారేసుంది. వండే కూరయితే ఉడకనే ఉడకదనుకోండి. ఇలాంటి భోజనమూ భోజనమేనా? కంచం ముందు కూర్చున్నానంటే ఏమిపు కస్తు ఉదనకొండి."

ఇలా అమాయకంగా ఉన్న దున్నట్లు విజమర్చి చెప్పారాయన.

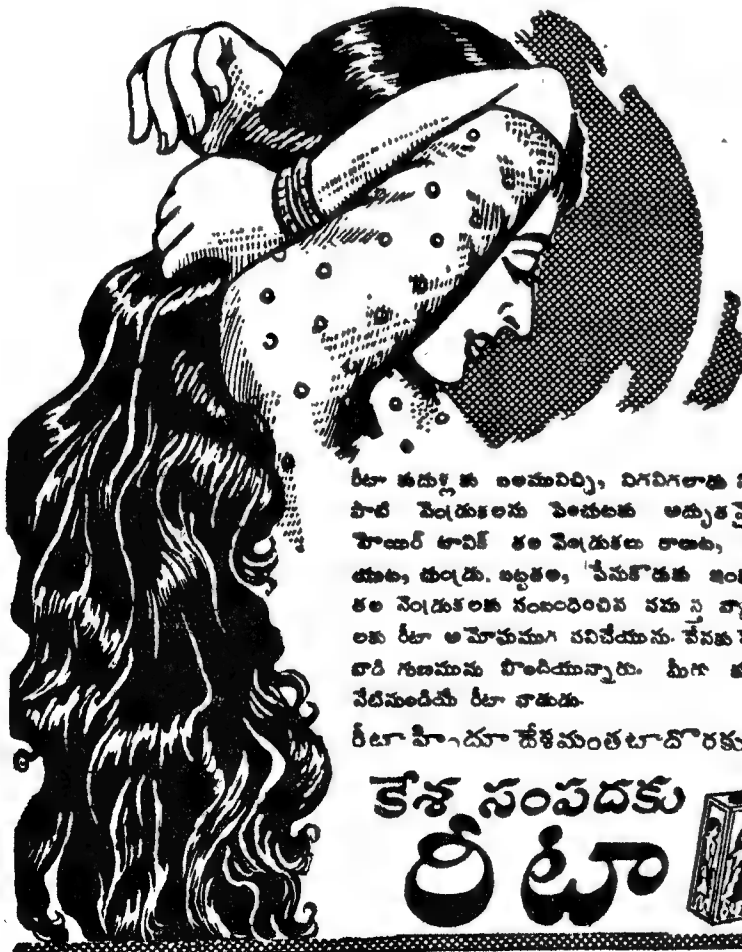
మావారికి ప్రకాశరావుమీద ఎక్కడలేని సానుభూతి. ఆయన భార్యమీద ఎంతో రేటిక అభిప్రాయం. వంట చేతకాని అడవి అడవకాదంటారు.

ఆ తర్వాత ఒకసారి మమ్మల్ని ఎంనుకో భోజనానికి పిల్చారు—కారణం సరిగా నురులేదు. ఇద్దరూవచ్చి మమ్మల్నిద్దర్నీ పిల్చిపోయారు. మొహమాటంవల మనవారు రావని చెప్పలేకపోయారు. వాళ్ళెళ్ళి తర్వాత—అమెచేతివంట నేను తినలేను. నవ్వుపోనే నేదయినా హోటల్లో ఈ పూటకీ భోంచేస్తాను—అనసాగారు మా వారు.

"ఛా! అదేం బాగుంటుంది. వస్తానని మాట ఇస్తేమి. వాళ్ళుచేసిన ప్రయత్నమంతా వృథా అయిపోతుంది "అని నేను ఎంతో నచ్చచెప్ప ప్రయత్నించాను. కాని వారు వినలేదు. హోటలుకని బయల్దేరారు. ఆయనరాకుండా నే నొక్కదాన్ని పోతే ఏం కాగుంటుంది—అని పొయ్యిమీద బియ్యం కడిగిపెట్టి ప్రకాశరావుగారింట్లోకి పోయి—మావారు అర్థంబు పనిఉండి వెళ్ళరాడక్కోరు బహుశం. ఈ సారి ఎప్పుడియ్యా ఇద్దరూ వస్తాము— అని చెప్తే వాళ్ళు నమ్మలేదు. మా తప్పేదయినా ఉంటే తమించండి. పొద్దున వస్తామన్న వాళ్ళు ఇప్పుడు వచ్చి రామని చెప్పటవల విదోతవ్వ జరిగిందని తెలుస్తున్నది. ఆ తప్పేమిటా చెప్పండి దిద్దుకుంటాం— అని వాళ్ళిద్దరూ ఒకటేగోల.

అవారాలకీ, అనుమానాలకీ దారితీసేటట్లున్నదని— ఇంటికి తాళంవేసి వస్తానని చెప్పి— ఇంట్లోకి వచ్చేసరికి అన్నం ఉడికింది. వారికి అన్నం— కూర, గీరాకేకుండా ఆనకాయ వేసేపట్టా— నేను భోజనానికి పోయాను.

కాని ప్రకాశరావు చెప్పినంత ఘోరంగా ఏమీలేదు వంట. పుట్టగానే వడవలేముగదా!

రీటా కడుక్కుకు అలమనిర్చి, విగవిగలాది విడి పోలే వెండ్రుకలను వెండ్రుక అడ్డుకట్టైక పోయిర్ టావిక్ కల వెండ్రుకల రాతిని, వెర యుట, దుండు, బట్టకల, వేసుకోకుట ఇంకను కల వెండ్రుకలకు నంబందించిన వనుని వ్యాధులకు రీటా అమోమముగ పనిచేయును. వేనకు వేయి వారి గుణమును పొందెయున్నాడు. మీగు కూడ వేదమందెయి రీటా వాడుకు.

రీటా హిందూ దేశమంతటాదొరకును

కేశ సంపదకు రీటా

మనలో పూర్తిగా మార్పురావాలి. మనల్ని మంచి యింకొకరు హేళనచేసే తీరు నశింపజేయాలి. నవభారతంలో స్త్రీల కంట్రోల్ గౌరవమంది. శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ గారిని అభిలభారత కాంగ్రెస్ అగ్రహారాలిగా ఎన్నుకున్నందుకు మన స్త్రీల కంట్రోల్ అలంకారం. శ్రీమతి ఇందిర జాన్నీ చక్కగా తీర్చిదిద్దుకుందనే భావం పెద్దల్లో కలిగి ఆమెను ఆపదవికి అధిష్టింప జేసినందుకు మనమంతా గర్వించాలి. ప్రతి పౌరుడు, ప్రతిమహిళ ఆమెతో సహకరించి ముందంజవేయాలి. అందరం నడుం బిగించి దరిద్రదేశతనను ఎదుర్కొని పారిద్రాలి. దరిద్రదేశతయొక్క కర్మశాస్త్రాలలో యుగకోశకదానికి ముఖ్య కారణం... నానాటికి పెరుగుచున్న అధికజనాభా. ఈజనాభా పెరుగుదల తగ్గలంపై ప్రతిస్త్రీ పురుషుడూ కుటుంబనియంత్రణ అవలంబించాలి. పాదుపు పుణ్యమాన్ని పాటించాలి. మనం యి కన్నీ పాటినే దేశం చక్కబడుతుంది. కుటుంబ నియంత్రణ కల యేవో ప్రమాదాలు సంభవిస్తాయనే పెద్దల మాటలను పెంచెవిని పెట్టాలి. దివసాభివృద్ధి జేందు తూ దేశం ఎంతో మరీపోతున్నప్పటికీ కొందరు సనాతనులలో మాత్రం మార్పు కూన్యంగావుంది.

ప్రారంభంతోనే పరిపూర్ణత సిద్ధించటం ఎక్కడా సాన్యంకాదు. అది తెలియక ప్రకృతిగావు మావారిముందు తొందరపడి అలాంటి అభిప్రాయం వెలుబుచ్చారు. ఇప్పుటికి మావారికి ఆ కంటమీద సదభిప్రాయం లేదు. వాల్మీకి కాఫీకూడా త్రాగరు, వాళ్ళు అంటూనే ఉంటారు—మీరు తీమించారుగాని, మీ వారు మాత్రం ముక్కుల్ని తీమించలేదు—అని.

ఇంతకీ నే చెప్పాచ్చే దేమిటంటే ఒకరిలోని చెడును, లేదా తెలివితక్కువతనాన్ని మరొకరు బయటపెట్టటం ఎంతమాత్రమూ మంచిదికాదు. ఒక్క భార్యభర్తలేకాదు, తండ్రి కొడుకులు, తల్లి కూతుళ్ళు, అన్నదమ్ములు, అక్కా చెల్లెళ్ళు—ఆ మాటకు వస్తే ప్రతి ఒక్కడూ రండ్లో వానిని గురించి మూడోమనిషిదగ్గర చెప్పేటప్పుడు మంచిని చెప్పటం మంచిదికాని చెడును, చెప్పటం ఎంతమాత్రమూ మంచిదికాదు. చేతనయితే ఆ రండ్లో మనిషికి తనలోనితప్పు, లేదా తెలివితక్కువతనం మాపించి సరైనమార్గంలో నడిచేటట్లు ప్రయత్నించాలిగాని మూడోమనిషి దగ్గర చెప్పే ఎవరూ యింకా పొందరు. పెప్పెచ్చు అపారలూ, మనస్సుధిలూ ప్రారంభమయి జీవితాలు నరకప్రాయంగా తయారవుతాయి. ఇది నాకు ఒక జీవితసత్యంగా తోస్తుంది.

మార్పు

మనం వారి మాటల్లోని మంచిని మట్టుకు గ్రహించి చెడనంతా వదిలి' ముందంజవేస్తే, వారి దురాచారాలు, ఆర్థిక బాటలు కొద్దిరోజులకే నా అడుగుంటాయి.

అచారాలంటే ఓపిన్న విషయం జాపకం వచ్చింది. ఈ అచారాలు ఆడనారిలో సో ఎక్కువగా అమరివుంటాయంటాను. మూయి = టి ప్రక్కన ఓయూ థైవిళ్ళ విత్తంతువుండేది. ఆమె ఎప్పుడూ మడీ—నూడి అంటూ తడిగుడ్డ కట్టుకుని వంటయింట్లో ముగ్గుతుండేది. కొడుక్కు, కొడలికి, చిన్న మనవడికి ఎత్తుకు కూసు వేస్తూండేది. ఓసారి ఆమె మనవకు మాయింటికి వచ్చాడు. అప్పుడు మేంఫోంచే గున్నాము. ఫోంచేసేటప్పుడు పసిపిల్లవాడు వస్తే ఎవరైనా పూరుకుంటారా? "రానామ్మ ఫోంచేద్దువు" అనేసరికి యేమీవారు గని అపసివాడు దగ్గరకువచ్చి ఫోంచేశాడు. అంగుళి వాళ్ళ అప్పుగారు అబ్బాయిని

బి. ఇందీరాబే (కర్నూలు)

బతుకు నిలబెట్టి గుడ్డలవిప్పేసి, నూది కాల్చి నాలుకపై వాతబెట్టి, చిన్నీళ్ళు ఓబిందెడు వాడినెత్తిపెరుగురించి, యింట్లోకి తీసికెళ్ళి నానాచీవాటు పెట్టింది. నూదితో వాత వేసుకానే ఆ ఆరళ్ళ పసివృద్ధయం ఆలసు టిసుండగా—అతిగారి ఆచారాల్ని ఎదరించి లేక కొడుకును హృదయానికి హత్తుకుని అలాడిపోయిందాపిలడి తల్లి. అంతటి ఆచారపరాయణురాలి పుత్రుత్వం కూల నాడలో మకాం పెట్టాడు. అతని హృదయాన్ని దోచుకున్న హరిజన రాణి తన భార్యకన్నా అందారాణియట. 'ఇదేమిటమ్మా' అని ఎవరైనా ఆ సనాతనురాలి ముఖం ఎదురుగా అడిగితే "ఆ నాడుమాత్రం యేంచేస్తాడు. ఆ పెళ్ళానికి ఎప్పుడూ యేదో ఒక జబ్బు. ఆ రోగిష్టిదానిముందు కూర్చుని యేడుస్తాడా!" అంటుంది. కొడుకుని వసు కేసుకోచ్చి—నిక్షేపంలాంటి కొడల్ని గోగిష్టి దానిలా చెసుంది. ఇలాంటి దురాచారాలు ఎప్పుడు అంతమవుతాయో యేమో! ప్రభుత్వంవారు అంటరానితనాన్ని రూపుమాపాలని ఎన్ని శాసనాలుచేసినా, ఎంత పెండ్లిశ్రీలు విధిస్తామన్నా ఇలాంటి సనాతనుత్వమాత్రం భయపడడంలేదు. మనలో బాగా చదువుకున్న వాళ్ళలోకూడ కొందరికి యీ పట్టింపులు లేకపోలేదు.

విగవావివాహాల విషయంలో కూడా ఇంకా పెద్దలలో చెప్పుకోతగ్గ మాన్య రాలేదు. మొగవాడు భార్యవుండగా కూడా నాలు పెళ్ళిళ్ళు చేసుకున్నా సంఖ్య సమ్యక్తిస్తుందంటారు. కాని స్త్రీకమాత్రం అది వర్తించదంటారు.

ఇప్పుడు మనదేశంలో విగవావివాహాల బాగా జరుగుచున్నప్పటికీ—మనస్కూర్తిగా అంగీకరించిన పెద్దలు అరుదంటారు. విగవా వివాహం చేసుకున్నా మే ముఖం చచ్చిందాకా మాడ మనీ కేపథంపట్టిన పెద్దలూ కూడా లేకపోలేదు. గుప్పపట్టిన పాతి నియమాల్ని పాటించకుండా, అలాంటి అమ్మాయి భావిజీవితాన్ని ఆలోచించి, పెద్దవారే వాకి చేతులమీదుగా ఇలాంటి విగవా వివాహాల్ని జరిపించితే ఎంతో బాగుంటుందనుకుంటాను. ఈమార్పు పెద్దలొక నే ఎంతో బాగుంటుంది. ఇప్పటికొలమాన పరిస్థితుల్ని బట్టి మార్గాచారాలు పాటించే పెద్దలూ పూర్తిగా మారాలి. ఈ పెద్దలూ మార్పు రావాలిగితే దేశం చాలామట్టుకు బాగుపడుతుంది.

* * *
"ఈర్ష్య, అడవి తోబుట్టువు" అని అంటూవుంటారు. ఈ అవభ్యాసినీ ఈనాటి మనం పోగొట్టాల్సి. తోటి స్త్రీ కష్టసుఖాల్ని చూచి మన కష్టసుఖాల్లాగా భావించాలి. పొరుగువారికి సాన్యమైనంత సహాయపడుతుందాలి.

మనం ఈనాడు పురుషులతో సమానంగా బ్రతుకుకున్నాం. వారిలాగే వుద్యోగాలు చేస్తున్నాం, వారిలాగే కష్టసుఖాలనుభవిస్తున్నాం. మన రాజ్యాంగంలో స్త్రీ పురుష భేదాలే లేవు. దేశానికి నేపచేతులంలో గాని—యింట్లో సంసారవిషయంలో గాని స్త్రీ పురుషులకు సమాన భాగ్యతలున్నాయని గుర్తించాలి మనం.

ఈమధ్య రెడీయోలో ఒక ఆమ్మాయి చెప్పింది. "మనంకూడ పురుషులతో సమానంగా ఉద్యోగం చేస్తున్నాం గదా! మనం ఉద్యోగంనుండి సాయంత్రం అలసిపోయి యిల్లు చేరేటప్పటికి భర్త వంటచేసి ఎందుకు పెట్టకూడదూ! ఉద్యోగం చేస్తున్న స్త్రీల భర్తలు ఒకపూట వంటవండాలి" అని. యిది ఏమేనా సబబుగావుందా! స్త్రీ వుద్యోగం చేసినంతమాత్రాన పురుషులు వంటచేయాలని ఎక్కడుంది. పిల్లల్ని కనడం మాచేతకాదు. ఆ పనికూడ పురుషులే చేయాలంటే మరీ బాగుంటుందేమో? వారిలోనే బేదార్యముకలిగి వారంతట వారే ఓపూట వంటచేస్తామంటే సబబుగా వుంటుందేమో గాని మనం ప్రతితిమాలుతూ వారిని ఆపని చేయాలని శాస్త్రేనే వారెన్నటికీ శిరసావహించరు. ఎదురు తిరగటమే—లేదా పెచ్చిలో—తప్ప మనం సాధించేది యేమీవుండదు

వనితా వొకటి

జీ. రామలక్ష్మీగారు వ్రాసిన 'మొహమాటం' వ్యాసం చాలా బాగా వుంది. చాలా మంది అనవసరముగా మొహమాటమునే వ్యాధికి లోకం అనేక యిబ్బందులలో పడుతుంటారు. ఈ విషయాన్ని విపులీకరించి ఆవిడ చాలా బాగా రాశారు. "జీతం రాగానే" అనే వ్యాసంలో విషయం ఏమీ లేదు. కానీ ఆవిడగారు వ్రాసినవి జరిగిన అనుభవాలనీ అనిపిస్తాయి.

రాయనం మహాలక్ష్మి, (భీమవరం)

* * *
బోయిన ముగిలగారు వ్రాసిన "జీతం

చదువుకున్న స్త్రీలు వరసవరం ఒకరినొకరు గౌరవించుకుంటూ, తమ సంసారాన్ని ముఖమయంచేసుకుంటూ, జీకభాగ్యానికి లోక కల్యాణానికి పాలుపడాలి. కానీ వాకేమిటి, వాకాళ్ళపై నిలబడి నన్ను నేను పోషించుకుంటూ—యింకొకరిని పోషించగల తాహతు వాకుండికదా—వాళ్ళిద్దరుకూడ నేను అణగి మణిగి ఎంగుకు పడివుండాటి అనుకోవడం—పారబాటు. ఎక్కువ చదువులు చదివేది—పుణ్య గాలుచేసింది—సర్వహక్కులు కావాలని పోరాడేది—పురుషుల్ని వంటచేయమనటానికి సిల్లల్ని పెంచమనటానికి కాదు. వారికి చేదోడు వాదోడుగావుంటూ ఒక్కడి సంపాదన చాలక ఆర్థికభాగలు పడుచున్న సంసారానికి తోడ్పట్టటానికిని (పతి స్త్రీ గురించి చాలి. సంసారజీవితం—స్త్రీ పురుషుల సమానభాగ్యతలో నిండివుంటుంది. ఇందులో యే ఒక్కరు లేకపోయినా అంతా కూర్వం గావుంటుంది. ఎన్ని చదువులు చదివినా, ఎన్ని పుణ్య గాలు చేసినా, యింటి సంసారాన్ని దిక్కుకోగటం స్త్రీలకర్హం. ఇంట గలచీరచప్పగిలవమన్న పెన్సిలపామెతి ముగవ రాదు. ఈ నాడు తిరిగి డిగ్రీలు ఆపిపెట్టి పెద్దచదువులు చదివించి పుణ్య గాలు చేయటకు ప్రోత్సహమిస్తున్నారు. ఇప్పుడిప్పుడే పెద్దల్లో కొంతమార్పు వస్తున్నది. మనలోకూడ కూర్పురావడం ఎంతయినా అవసరం. ★

రాగానే" అనే వ్యాసం చాలా బాగున్నది. ముగిలగారు ప్రస్తుతము జరుగుచున్న వివిధ ఉద్యోగముల కుటుంబ పరిస్థితులను అర్థం చేసుకొని చిన్న వ్యాసంగా అన్ని విషయాలను చక్కగ పొందుపరచి వనితాలోకం ద్వారా పరిశీలకుల అందజేశారు.

జీ. రామలక్ష్మీగారు వ్రాసిన 'మొహమాటం' అనే వ్యాసంకూడా బాగున్నది. అందులకు వారికి మా అభినందనములు తెలియజేయుచున్నాము.

జీ. సరభాదేవి, రామకృష్ణమ్మ, (నంద్యాల)

* * *
సీ. రాధగారు వ్రాసిన "బట్టెలెలా ఉరికాలి?" అనే వ్యాసం చాలా బాగా వ్రాశారు. నాకు నచ్చింది.

తేజం బాన్ (కాకినాడ).

* * *
'జీతం రాగానే' అన్న వ్యాసం నాకు బాగా నచ్చింది. వనితాలోకంలో యిటువంటివి మరి కొన్ని తప్పకుండా రాస్తారని నేను భావిస్తున్నాను.

మూర్తిప్రకాశరావు (వరంగల్).

* * *
ప్రేమతి సీతామదన్ గారు లావయ్యేమార్గం తెలుపులే బాగుండునని వ్రాశారు. నాకు తెలిసిన సులభమార్గం ఒకటి వ్రాస్తాను. నేనుకూడ వారితలె సన్నముగ వుండేదాన్ని. పేరంటములో ఒక పోదరి నా అత్తారాన్ని చూచి సలహా ఇచ్చింది—పాలు, మజ్జిగ, గుంపకూరలు, పప్పు తివగలిగినంత తివమని. తినే తివడముతోనే చేయకడుగుకొని మంచం మీద వారి రెండు గంటలకు తక్కువ కాకుండా పరుండాలి—ఈ ప్రక్రియకు మధ్యాహ్నము పండుతినుట, రాత్రి విమము ఆరగించుట ముఖ్యము. దీనివలన లావయ్యే కోరిక త్వరలోనే నెరవేరగలదు. మూడు మాసములు తిరిగేసరికి ఫలితము కనిపిస్తుంది. నేను ఈసలహా కొంతకాలమునంచి అమలు పరుస్తున్నాను పోదరి సీతామదన్ గారూ!

మీరు మనుషటి వలెనే ఉండురూ. మీకు పుణ్యముంటుంది. కాదంటే ఈ ప్రక్రియ సాధనచేసి వనితావాణి ద్వారా ఫలితం తెలుపుతారు కాదు! నాకుమట్టుకు మీరు పోదరి భార్యవిగారికిచ్చిన సలహాను ఆచరణలో పెట్టాలనిపిస్తోంది.

పార్వతి (నర్సాపురం).

* * *
'అత్తగారూ జపానుయాత్ర' వ్యాసము. చదివినాము. ఆమె ఎప్పుడు అత్తగారిమీదే ప్రేమ యుదురేమి. పూర్వకాలం వారికి ఏమి తెలియదని అందరికీ తెలుసును!.

కె. సీతామ్మ, (కర్నూలు)

* * *
సన్నబడాలంటే జహ్వచాపల్యం తగ్గించాలి. లావుగా వున్నవారు రావపుసేరి కాకులు, గుంపకూరలు, రొట్టెలు తినకూడదు. నెయ్యి, పెరుగు మొదలైనవి బాగా తగ్గించాలి. అన్నింటి కంటే ముఖ్యమైనది తీసి పదార్థములు. చాలమంది పాలు త్రాగుతారు. కానీ ఆ పాలులో విరివిగా చక్కెర పువయ్యగించుతారు. చక్కెరకల విటమినులు సరించి పోతాయి. చక్కెరకల శరీరం పెరిగిపోతుంది. చక్కెర శరీర నిర్మాణానికి ఏమంత మంచిదికాదు. పాలలో చక్కెర లేకుండా త్రాగడం చాల మంచిది. లావుగా వున్నవారు చాకెలెట్టు, బిస్కట్లు, అయిస్క్రీమ్, జిలేబీ మొదలగు స్వీట్సు అధికముగా తినుటవల్ల శరీరం పెరుగుతుంది. విటిని పూర్తిగా వదిలేయాలి. కాఫీ, టీలను యా స్థూల కాయలు పూర్తిగా విరమించాలి.

ఎం. వి. లక్ష్మి (తుని).

* * *
సన్నబడాలన్నా, లావెక్కాలన్నా ఒక డబ్బో మీద వుండటం మంచిది. అజీలేకుండా ఒక్కసారిగా అన్నం తినటం మానేసి ఆరోగ్యం దెబ్బతింటుంది. నేను మృదిగా తగ్గించుకుంటూ రావాలి.

"వ్రాలిపలకులు" అన్న రచనలో పసి వ్యాధిగూర్చి చక్కగా చూపించారు ప్రేమతీలగారు. మంచి నూచనలు చేశారు.

—యం. రాగమణి

(ఉరవకొండ)

* * *
"బోయిన ముగిల" గారు రాసిన "జీతం అందగానే" అన్న వ్యాసం చదివేను. బాగుంది.

'జీతం' రాగానే; దానిని దుర్వినియోగం చేయడం 'పురుషులే' కాదు కొంతమంది స్త్రీలుకూడ ఆపని చేస్తున్నారు

"ఈరంగి సరస్వతి"—మదరాసు-16

* * *
సీతార భానుమతిగారు వ్రాసిన "అత్తగారు జపానుయాత్ర" చాలా బాగుంది.

అవ్యాసం ప్రతిష్కరించి కనుభుజునద్వంద్వంబి
యంటుంది.

జీవర కేగం అశీమము.

* * *
జీ. రామలక్ష్మీగారు "మొహమాటం"
మీ నిర్మాణాత్మకంగా చక్కని
వ్యాసము ప్రాసించుకు వారికి నామృదయ
పూర్వక అభినందనలు తెలియజేయు
చున్నాను.

ఎల్. యల్లవారాయణ (విజయవాడ)

* * *
జోయిన గుళిలగారు శీతరాగానే అనే
వ్యాసం చాలాబాగా ఉపాచారములతో
ప్రకాశం.

కె. కామేశ్వరి (ప్రకాశం)

* * *
మొహమాటం పదటము చేత కాని వారు
తెలివైనవారు. మొహమాటం పదటం మానే
సినవారు, అద్భుతవంతులు. కొన్ని విషయ
ములలో మాత్రము మొహమాటం పడేవారు,
అనాగరికులు, అన్ని విషయములలో మొగ
మాటపడేవారు, ఎప్పుడూ బాధపడే దీర్ఘ
రోగులు అన్న నాలుగు వాక్యములలోనే
"మొహమాటం" ను చక్కగా నిర్వచించి
చారు. యిందుకు టి. రామలక్ష్మీగారు
అభినందనీయులు.

"రాధి" నాగార్జున సాగర్ డాం.

* * *
ఓ సైనికుడు అరెస్టాండ్ కు ఓ రాజకీయ
పత్రాన్ని అందించేయడానికి వస్తూ మధ్యలో
తన గుర్రాన్ని పోగొట్టుకున్నాడు! ఎలాగో
తంటాలుపడి అరెస్టాండ్ కు చేరుకొని తాను
తెచ్చిన పత్రాన్ని అందించాడు. మళ్ళీ తిరిగి
వెళ్ళడానికి గుర్తించేడు. అది గ్రహించిన
అరెస్టాండ్ కర్ "నా గుర్రం మీద ఎక్కి
వెళ్ళాలనుకుంటే వెళ్ళు" అని అన్నట్లు.
కాని ఆ సైనికుడు మొహమాటం పడి "నడిచే
వెళ్ళనండి. ఘరవాలేదు" అని అన్నట్లు.
అప్పుడు అరెస్టాండ్ కర్ "నీ లాంటి
మొహమాటం పరులుండడంవల్లే నేను ప్రపంచాన్ని
జయించలేకపోయాను" అన్నాడట.
అందులో సందేహం లేదు. ఇలా మొహ
మాటంవల చాలామంది ఎన్నో బాధలకు
గురవుతున్నారు.

పెళ్ళి చేసుకోవడానికి మొహమాటంపడే
వారూ, పెళ్ళాంతో మాటాడడానికి మొహ
మాటం పడేవారూ; ఆహ్వానాలకూ, పార్టీ
లకూ వెళ్ళడానికి, ఉపన్యాసాలివ్వడానికి,
నిజాలను ధైర్యంగా చెప్పడానికి మొహమాటం
పడేవాళ్ళున్నారు. నిజానికి వాళ్ళలో కొక
సామర్థ్యం లేకాదు మొహమాటం వాళ్ళని
నిర్వీర్యులుగా, నిర్మలులుగా చేస్తుంది.

మొహమాటం గురించి టి. రామలక్ష్మీ
గారు ప్రాసించ వ్యాసం వివరంగా లేక
పోయినా ఉన్నంతవరకూ సాఫీగానే

అర్థం చేసుకుంటూ వదిలి వెళ్ళింది.
అప్పుడు అర్థం. కర్మ (మంచికార్యం)

వంతులు

కంద పూరిగాయం

మనము అన్ని పూరిగాయలు పెట్టు
కున్నామే ఇది పట్టుకోవచ్చు. కావలసినవి
2 పీకల కంద. 1 కేరళ పువ్వు, చింతపండు
కీ నవాళేర్లు. తగినంత వసువు.

పెట్టేవిధానం: ముందర కంద అంతాకడిగి
పెట్టు తీసేయాలి. కొంచెం అల్పిష్టుం
తోనూ, పెద్దపులతోనూ తీసారు. మేము కొత్తి
పీటతోనే తీసాము. కందపెట్టుతీసి ముక్క
లుగా కొనీ తోక్కు కూ చింతపండు,
పువ్వు, వసువు వేయాలి. అంతా మనము
చింతకాయపచ్చడి పెట్టుకున్నామే. ఇది
అంతా పరిశుభ్రముగా పెట్టుకోవాలి. రోలు
కోకలి, కందంతా కుభ్రముగా కడు
క్కోవాలి. కంద పెట్టు తీసిన రేయవార
కోయాలి. వారంరోజులున్నతరువాత మరల
తోక్కువలెను. మిగతకాయలు పోవు
సామానువేసి నూరుకుంటే చాలా బాగుం
టుంది.

కుంకుడుకాయల పొదుపు

పదిమందిపున్నచోట ఇది బాగా పని
చేస్తుంది. గిద్దెడు కుంకుడుకాయలలో బాగా
మందారఅకులు బాగా నూరి వేసి కుంకుడు
కాయలుకూడా వేసి తోక్కితే, ఏదెనిమిది
మంది పోసుకోవచ్చు తలకు.

ఎస్. పార్వతిప్రసాద్ (నెల్లూరు).

* రోజ్ మిల్క్ *

నేషనలకాలంలో చల్లని పోసీయాలంటే
అందరికీ ఇష్టమే. ఈ పోసీయలో "రోజ్
మిల్క్" ఒకటి. ఇది తయారుచేయువిధము.
కావలసినవి: ఒక గ్లాసు చిక్కనిపాలు,
చక్కెర, ఏలకులు రెండు, రోజ్ ఎసన్సు,
రోజారంగు పొడి. చల్లని కూజానీరు ఒక
గ్లాసు (లేక) ఐస్.
మొదట పాలలోకి, సరిపడినంత చక్కెర
వేసి బాగా చల్లారాల్సి. "ఐస్" అన్ని
పూళ్ళలో దొరకదు. అందుచేత ఒక గ్లాసు
చల్లని నీరు వేసి బాగా తిరగ బోయ్యాలి.
రెండు ఏలకులు మెత్తగా నూరి పాలలో
కలపాలి. ఒక చిటికెడు "రోజారంగుపొడి"
కరోజ్ ఎసన్సు" రెండు మూడు చుక్కలు
వెయ్యాలి. మొత్తానికి చల్లని నీటికంటే
ఐస్ వేస్తే బాగుంటుంది.

యం. రాగమణి, (ఉరవకొండ)

ఇంకేముంది - గోదావరి ఉద్ధృతానికి -
 అవ్యవించి (త్రోవయ్యెనైన మట్టిగట్టులా -
 ప్రారంభితమ సమయంలో మంత్రిగారు
 'బో' చేసిన రిప్పను లా - ఎదుగునుడా
 కొత్త మారంనుంచి రిప్పను వారి కాళ్ళపై

పీడుతో మట్టి గేదెలనుకాచి బాణండు
వాళ్ళు చెల్లొడ్డుకు వదిలివారు.
అంకమునుచూచి తొలగించే కర్తవ్యాలా
బాణండువాళ్ళు తప్పుకోగా- రంగసలపై
ఉన్న నటుడొక్క ప్రేక్షకుల్ని చూచే పదక
కొకము లభించినట్లు- రామబాణాలా దూను
కొచ్చేనున్న గేదెలను అభ్యాయాధులైన కార
పులుకాచి- గారి వినుకుకు గడిమేటులా
వడి కట్ట చెమ్మగిరి- ప్పుచాతేప్పి వడి
పోయారు.

తోడేలును జూచిన గొట్టెలగుంపులా-
రమారమి వందనగట్టాల చెల్లె చెదరయి
పోయాయి. తెప్ప పాటులో జరిగిపోయిం
దిదంతా.

మళ్ళీ కొన్ని జేట్లు పేల్చును. ఇక్కడ
జరిగేది, ఆ పేల్చేవారికి కనిపించదుగా!
ఎదుటి గండుగోళించూచి-వెనుకనుంచి
తనన్న మందుకుండు ప్రేలుకు కబ్బానికి-
మరీ జడిసిపోయి, 'వెనుదిరిగి పోవటం ఏలో
చిత్తలక్షణం' కొందరి అనుకోన్న వి
కావాలి-సంబంధం వేసే పరుగు లంఘం
చాయగేదెలు-అరవియా గుట్టాలా.

"ఏం గున్నయ్యా! ఎవరెవో గేదెల
పందారేకారట్రాఫిక్ చావిట్లోకి గంలేసి
అన్నాడు కర్ణణం. "నిజమే నే నూ
బాబయ్యా!" క్షుద్రి కలిపాడు పాలేరు. వారి
దాను-చూయముల హంగుమాచి-వార
వార' అంటూ పరుగు తీశాడు, పంచెదీసి-
యజ్ఞశాలలో ప్రవేశించిన ప్రముఖ గజాల్ని
చూచిన దత్తప్రజాపతిలా.

వెనుకఉన్న రథాలు (బండ్లు) చుక్కాని
లేనిపక్షాల్లా సుక్కు తిరిగాయి.

"చచ్చాము బాబోయ్" అంటూ వేస
బలో వీటలు వేసిన ప్రంట పాలాలా నోళ్ళు
తెరిచి-అతీచారు, వేపదారులు. కొప్ప
ఎగతెన్ని కుప్పలా కుంటి పోయారు నటకులు.

కెవ్రుమన్నార పాలయాండు. నర్త
కులలా కుదించుకు పోయారు. కొందరు
వోలి బహుమానము పొందుదామని పరుగు
పందెలో పరుగిడే మగరాయళ్ళ మాదిరి
తలకావైపు దాడు తీశారు. ఇదే తరుణ
మన్నట్లు-రసికులు కొందరు సాగుతున్న
ఉద్యమానికి మగ్గల దాపురించిన అభివృద్ధి
విశోధక కెక్కులా వాళ్ళను ఢీ కొంటున్నారు.
కొయవాండు తరయ కుయ మంటు
కాకులా ఎగిరిపోయాక.

సంబరాన్ని చీల్చి కుమారుకొచ్చే తన సహ
చరులను, మహిషము పొంతంగా చూచింది.
"అండ! నేనూ వస్తున్నా" అన్నట్లు
ఒక్క దూకు దూకింది. ఆ ఊపుతో-మన
యముడు-కుమార సుంధి వములోని,
యముడువలె-ఆ దున్న పోతు మీద
వేలాడుతున్నాడు.

ఇక...సంబరాన్ని పరివారపడుతూ చూచే
ప్రజలు భయంతో-తామరాకుపైనపడ్డ
నీటి బొట్లలా వారి కండ్లు అల్లలాడి పూస

భ్రంశం పొంది-కంటి గుడు రాలిపడి
పోతున్నాయేమో! అనిపించింది. వాళ్ళ
ప్రాణాలు పైపై నే గాలిలో పిక్కాడకు
బయలుదేరుతున్నాయేమో! అన్నట్లు స్ఫురిం
చింది. ప్రజలు యిళ్ళకి దారితీశారు.

వలెప్రజల ఆరదనములు మిన్నం
టాయి. మిన్నంటిన కబ్బాల్లో-చూరిదానును

అత్రాకోడళ్ళ పోరు

(18-వ పేజీ తరువాయి)

దడమల్లా వున్నాడు. పెళ్ళాన్ని అంతలా
కరివేపాకు వేపినట్లు వేపుకుంటుంటే
కన్నతల్లిని కాస్తంతయినా గడమా
యించడే-అయినా యంతకూ చేత
గాని చకట సన్నాసికూలేలే మాత్రం
ఒపట్టాన ఆ భూతం వింటుంది గనకా!
వాడేనయినా తప్పి వారి చెప్పేందుకు
వెళ్ళాడే అనుకోండి. వాణ్ని కూడా యెడా-
పెడా నాలుగంటించి ఒక మూలని కట్టి
వడేసుంది.

కానీ మనసులో వున్నదో మర్రం
లేకుండా చెప్పేయ్యాలిగా మరి!-పాపం
ఆ యింటి కోడలిపేసి-అమె తాలాకు
చేతగాని మొగుడిపేసి నా కందుకో మహా
జారి-దయా వుట్టుకొచ్చింది. ఆ కోడలి
వంటి మహాలక్ష్మిదేవి యీ కాలంలో యే
మాటికో-కోటికో యొక్కడో వుంటుంది.
పొద్దుట లేచింది లగాయకు రాత్రి కన్ను
మాసేపాకూ యెన్ని తిట్టూ-యెన్ని
చీవాట్లూ!-ఆ హాహా-అంతయినా ఆ
అమ్మాయి పాపం కిక్కురుమనదుగదా!
అంత వోహూ- అంతకొంతం ఈ రోజులో
వయసులోవున్న యే అమ్మాయి కుంటుంది
చెప్పండి. తనేచిటి- తన పనిపాటే
చిటి, అంటే- పెళ్ళెప్పు అంత గయ్యాలి
అత్తగారికి తనే ముడకూడు తినిపిసుకుంటే
నమ్మండి. అచిడకి అడ్డమన చాకిరి
చేసుంది. ఆహా! అలాటి అడ్డకూతురి
మొహం చూసే చాలు. పుట్టెడు పుణ్యం
మాటగట్టుకోవచ్చు. జన్మతరించిపోతుంది."

కెరత్ బాబు యీ పెరిబాగుల కోడలికథ
చెబుతూ చెబుతూ ఆ గుంపులో అత్రా-
కోడళ్ళ తాలాకు అవతారా రెలామాడు
న్నాయో ఒకంట కనిపెడ్డానే వున్నాడు.
అ తలంతా ఆముదం తాగిన మొహాలుపెట్టు
కుని ఆయన వేపు మింగేసామన్నట్లు మహా
వుక్కుకోవంగా మానున్నాడు. కోడ
ళ్ళంతా కొత్తెక్కి మొహాలు చేటలంటేసి
చేసుకుని, అ తీర్చి పెణుగు జాటీనట్లు జాతె
ద్దామా అన్నంత గజాగా మానున్నాడు.

కెరత్ బాబు మళ్ళీ కథ మొదలేట్టాడు.
"అమ్మను ఒకనా వేమయిందీ మండు
వాలో సేనటూ యిటూ పచ్చాడు చేస్తున్నా.
అదే సమయానికిల్లా పొరుగింటి అత్తగారు

దూషించిన వాక్కాలు. కనించిన కాపక
కబ్బాలు-నిఘంటువులో కనిపించని 'తిట్టు'
పదాలు-అదే పోసుకున్న విక్రమార్కు
మాటలు-చూరిదాను ఎంత పని చేశాడని
అపార్థం చేసుకున్న వడ్రాదయ్యాగాలు,
కొన్ని...చూరిదానును వక్కిరిస్తున్నట్లు
ప్రతిస్పందించాయి.

తిట్టద సరాలు తిరగేసి చెవులు గొలుసుని
పిస్తోంది. 'అయ్యా - నీ పెంపరం బండలు
కాను - నీ బదాయి తంపటె య్యా
నీమొహం యాడ్డా-నా కొడుకుని లోబుట్టు
కున్న నంగనాచి' అంటూ ఏక దిగిని ఒకపాటే
రావడాగోల! - అవేగ వోలేం బాగాలేను.
పొద్దుట లేవ గానే రాట్నిం కానేవు
వోడకాను.

పాపం ■ అమాయకురాలిపేని మళ్ళా
పికుగులవర్షం పడటంతో అవేగ యేడలా
వున్నా ■ గందరగోళ మేనిటో స్వయంగా
కల్లారా చూడాలనివులుటలు పడ్డాను. అంకు
కని పక్కనన్న ప్రహరీగోడవారకల్లొకొన్ని
యిటుకల్ని ఒకదానిపై నింకొనాటి చేర్చి
నింపాడిగా దానిపైకెక్కి నిలబడ్డాను. అలా
నుంచుని ■ యింటివేపు మొహంపై టి
భూధనుగదా! ఒక్కసారే భూమి-అకా
శం గిర్రన తిరిగిపోతున్నట్లుపిసింది. కట్ట
చీకట్లు కమ్మాయి. కాళ్ళు వట్టు తప్పి
పోయాయి. అంతవరకూ నేననుకుంటున్న
వన్నీ గాలిగుమ్మటాలా పై కెగిరిపోయాయి.
నా తలంపులన్నీ తలకెందులై పోయాయి.

ఇంతకూ ఆ యింటోయేం చూశానను
కున్నాడు! అప్పటికింకా ఆ యింటో
ఇంకోరెవ్వరూ లేవలేను. వాకిట్లో అత్రా
కోడళ్ళు మాత్రం అవుపించారు. కోడలేమో
వలెట్టు మాటకూడా అనడంలేదు. కాని
మగ్గలమగ్గల ఆ మె అత్రవేపు చీపురు
రూడిస్తూ వోళ్ళు చీరేస్తూ నన్నట్లు
గుడుగుముతూ చూస్తోంది. "వాగర్త,
కబడార్" అంటున్నట్లు పెగలతో దాబులా
కోడ్తోంది. ఆమె యెంత అణకువగలిగిన
అమ్మాయను కున్నానో-అంత రాకాసిపిల్లను
కునే చేపలన్నీ చేస్తాందంటే నమ్మండి.
ఒక్కోసారి కిక్కుగుమనకుండానే అత్తపేని
అపపాదపాచి చీపురుకట్టతో వడిస్తోంది
కూడాను;- ఇక ఆమెగారి అదిరింపులూ-
వెదిరింపులూ చెప్పదాని కలనిగాదంటే
నమ్మండి. పాపం సిగ్గుపడి కుమిలిపోతున్న
ఆ అత్తగారు వుండుండే వుండబల్లలేక ఒక్క
సారి కోడలిని గబగబా తిలకిస్తోంది."

కెరత్ చంగుడి కథకానా పూత
యింది. అంతవరకూ గోజాపువ్వలూ కిల
కిల మని నవ్వుతూన్న కోడళ్ళ మొహాలన్నీ
దీంతో వెలవెలమని కొయ్యలవారి పోయాయి.
రాచ్చిప్పు మొహాలు పెట్టుకున్న అ తలంతా
ఆనందంతో పకపకలా, వికవికలా ప్రాగం
భించారు.

బాల సాహిత్య

గుట్టపునాడు

పూర్వం ఒక ఊళ్లో చెంగయ్య అనే ధనవంతుడైన వర్తకుడుండేవాడు. అతడు చాలా లోభి. ఎవరికీ ఒక్కకానీ ఇవ్వడు. అంత ప్రాణాంతకమని తోస్తేనే తప్ప ఏ ఖర్చు చేసేవాడుకాదు. సంపాదించిన ధనమంతా వడ్డీవ్యాపారాలలోనూ, నగల వ్యాపారంలోనూ తిప్పకూ యుక్తిగా లాభాలు సంపాదిస్తూ ఉంటాడు.

చెంగయ్యగారి పెరట్లో పశువుల తోపాటు ఒక గుట్టంకూడా ఉండేది. ఏదేనా ఊరు పెళ్లవలసి వస్తే ఆ గుట్టం మీద పెళ్లవాడు చెంగయ్య అంచేత కాని మూత్రం కొంత పుష్టిగానే

వెంచుతూ వచ్చేడు.

ఒకనాడు చెంగయ్య ముప్పయి క్రోసుల దూరంలో ఉన్న సిరిపుర మనే ఊరు పెళ్లవలసి వచ్చింది. డబ్బు బాకీ ఉన్నవాళ్లు ఆనాటికి రమ్మని చెప్పేరు. చెంగయ్య ప్రొద్దున్నే లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చు

సి. నాగదాసావజురవు

కొని గుట్టంమీద బయలుదేరేడు.

సిరిపురం వెళ్లి అక్కడ వస్తు నాలుగూ చక్కబెట్టుకు బయలుదేర బోయేసరికి మధ్యాహ్నం. రెండు గంటలు కావచ్చింది. చెంగయ్య ఒక వ్రతం దగ్గర ఆగి కాసిన్ని నీళ్లు

త్రాగి, అక్కడున్న కుట్టాడితో తన గుట్టానికి నీళ్లు పట్టించుకుని చెప్పేడు. వాడు గుట్టాన్ని తనతో తీసుకు వెళ్లేడు.

చెంగయ్య వస్తూలైన డబ్బంతా మరోసారి లెక్కచూచుకొని, నందీ బాగ్రతగా అంగీకారం వాచుకున్నాడు. అంతలో కుట్టాడు గుట్టానికి నీళ్లు పట్టి తీసుకువచ్చేడు. చెంగయ్య వాడిచేతిలో ఒక అణా పడేసి, 'మరి వెళ్లు' అన్నాడు.

"బాబూ, ఈ గుట్టం కాలి నాడకు ఒకమేకు ఊడిపోయింది." అన్నాడు ఆ కుట్టాడు, "వెయ్య మంటే ఒక చిటికెలో వేసేస్తాను."

'ఇప్పుడింకో భేదో పావలో' తేస్తుంటాడు కాబోలూను రాబాబూ' అనుకుని చెంగయ్య "పర్యా లేదులే, ఒక్కమేకు పోతే ఏమయింది." అంటూ గుట్టంమీదికెక్కి బయలుదేరేడు.

అలా కొంతదూరం వెళ్లి చెంగయ్య గుట్టందిగి ప్రక్కనున్న చెట్టునీడలో ఒక చీకటి విశ్రాంతి కోసం కూర్చున్నాడు. అంతలో గుట్టపునాడులు వేసేవాడు ఒకడు ఆ ప్రోవంట వచ్చేడు. వాడు చెంగయ్య గుట్టాన్ని చూసి "బాబూ నాళ్లు వేయిస్తారా?" అంటూ గుట్టం కాళ్లు పట్టి డెక్కలు తనిఫ్ మొదలెట్టేడు.

"ఏ నాళ్లు ఒడ్డు, పెళ్లవయ్యా" అన్నాడు చెంగయ్య చిరాగ్గా.
(48-వ పేజీ చూడండి)

పావ్యల బాలలు

పువ్వుల బాలలు
నవ్వుకు వచ్చే
రవ్వరి కోసమురా?
చకచక నవ్వే
పాలబుగ్గలా
పావకోసమేరా!

నీలపు మబ్బుల
మాలలు నేలకు
వల వచ్చినవిరా?
కన్నుల, నీలపు
మిన్నులు మెరిసే
చిన్న పావ కయిరా!

రంగుల రంగుల
బంగారు అంచుల
పావడ ఎవరికిరా?
చెంగున ఎగురుతు
దొంగటాడే
బంగారు పావకురా!

క్రీకల లాడే
చిలకలన్ని వ
బాల కోసమయిరా?
పలుకుల ముత్యా
లొలకబోయి మన
పావకోసమయిరా!

వి. నారాయణరవు

పాపానంతరము

పి. దక్షిణామూర్తి

(గతవారం తరువాయి)

ఒక సీసాని తూచి చూచి బరువెంతో రాసుకుని, తరవాత దాన్ని వేడిచేసి తూనే బరువు తగ్గినట్లు తెలుసుంది. వేడిచెయ్యగానే సీసాలోగారి వేయించిన అటుకులూ ఉబ్బిపోయి, చోటుచాలక బయటికి పోయిందన్నమాట. మిగిలిన కాస్త గారీ, చుట్టూ ఉన్నదానికన్న తేలికగాదా. అంచేత అది తేలిపోవాలని చూస్తుంది. సీసాలో ఉండిపోబట్టి, దాన్ని కూడా ఎత్తలేక ఉరుకుంటుందనగా.

సిక్కిలో రాయి పడేసే, బుగుంసున మునిగిపోతుంది. చెక్కముక్కవేసే పెక తేలిపోతుంది. ఎంచేత అంటే దానికి చాలా కఠం ఉందనగా. సిక్కిన్న బరువు కాబట్టి రాయి మునిగిందనీ, తేలిక కాబట్టి చెక్క తేలిందనీ చెప్పకుంటే చాలు. మీ తమ్ముడి నాన్నగారు ఇట్టే ఎరుకుంటాడు. ఎగరేసి అడిస్తారు. మరి మీ తమ్ముడు మీ నాన్న గారిని అలా ఎరుకు ఎగరెయ్యగలడా?

గారికూడా అంతే. తినకన్న తేలికనది ఉంటే పెక ఎత్తేస్తుంది. అయితే ఇంకో గుం ఉంది. బరువైనది బలమైనది అడునిల బడలే మన కెందుకని తప్పుకుపోదు. దాన్ని గట్టిగా తోనేస్తుంది. ఈ గుట్టు కనిపెట్టే గోచారిమీదా, ఇంకా కాలవలమీదా పడ బలవాళ్ళు తెచ్చు చెయ్యడం మానేసి తెర చాపలు ఎత్తుకున్నారని చాలాకోకాల్పించి.

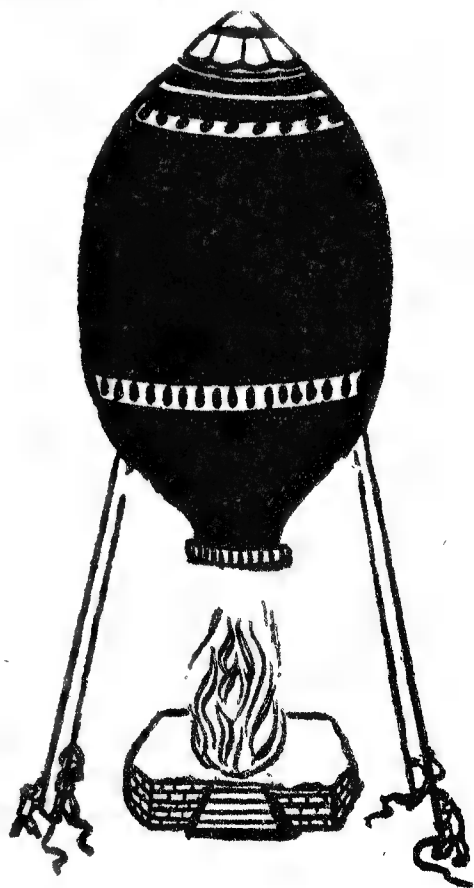
170 ఏళ్ళ క్రితం రెక్కలు తగిలించుకుని గట్టిలలా ఎగరిపోయినవాళ్ళంతా దబుకూ దబుకూ కిందపడడంచూసి, ఇద్దరు ఫ్రెంచి వాళ్ళు పేటు తిరగేసి కొత్త పద్ధతి ఆలోచించారు. మనం ఎగరడం సంగతి దేవుడైన నునూ, ముందర మనం ఎగరేసేదేమైనా పెకెళ్ళుందా అని ఆలోచించారు. గాలికన్న తేలికనది తేలిపోతుంది అని తెలుసుగా, అందుకని వాళ్ళు కాగితంతో ఒక పెద్ద బుట్ట తయారుచేశారు. ఈ బొమ్మ చూడు అదంత పెద్దదో తెలుస్తుంది. ఆ బుట్టని తిరగే కాస్త ఎత్తున కట్టారు. కప్పిటా అవీకట్టి తిప్పులుపడి ఉంటారటే. దానికింద మంటపెట్టారు. పొగ బయల్దేరింది. అదంతా బుట్టమూతలోంచి (తెలకెందులుగా

ఉందిగా) లోపలికి దూరింది. మంట వేడికి బుట్ట, అందులో గాలీ వేడెక్కిపోయాయి. గాలీ విసరించి చోటు చాలా ఇతరలకి వచ్చేసింది. ఇంకలోపలేముందికి కొద్దిగా వేడిగారి, వాగాను. ఇది మామూలు గాలీ కన్న తేలికగా. తేలికని తేలిపోతాయిగా. చుట్టూవున్న గాలీ బుట్టని లోతువకట్టి పెకె ఎత్తేసింది. దాన్ని సేలకట్టి పెట్టిన తాళం కూడా బలగానే తెగిపోయాయి. అంత పెద్ద బుట్ట ఒక్కసారిగా బాణంలా రాకెట్ లా రిప్పుమని ఆకాశంలోకి ఎగిరి పోయింది. ఇదంతాచేసిన ఫ్రెంచివాళ్ళిద్దరూ కైకై అని గంతువేసి ఇప్పట్లు కొట్టారు. ఇది భలేగా ఉందనకున్నారు. ఈ బుట్ట ఎరుకున్నప్పుడు దీన్ని పట్టుకుంటే మనం కూడా ఆకాశంలోకి ఎగిరిపోవచ్చు గదా అనుకున్నారు ఆ యిద్దరు అన్నదమ్ములు. అన్న పేరు జోసెఫ్ మాంట్ గాఫీయర్, తమ్ముడి పేరుఎటియర్. కొన్నాళ్ళ తరవాత ఈ అన్నదమ్ములిద్దరూ, గుడ్డతి ఒకబుట్ట తయారుచేశారు. గాలిపడక మనం బాణం కట్టం? అలాగే వెదురు ఫుల్లంతో చుట్టకట్టానికి విగించారు. ఒకోజాన ఉరందరినీ అద్భుతం చూపింపనగా అని దండోరా వేసి మరీ పిలిచారు. ఉరి చివర అంతా సిద్దంచేశారు. గుడ్డతోచేసిన ఆబుట్టమీద దక్కని బొమ్మలా వేసి అందంగా తయారు చేశారు.

అది 1783 క సంవత్సరం. నెల జూన్. తేదీ 5. ఉరివారంతా చుట్టూచేరి ఉండి విగబట్టి చూస్తున్నారు. అన్నదమ్ములిద్దరూ బుట్టకింద మంటపెట్టేశారు. పొగలేచింది. కొద్దివిమూషలలో బుట్ట, తాళం ఉండలాక్కుని పైకేలేచింది. అలా ఆకాశంలో ఎరుకిపోయింది.

విమానాలు కనిపెట్టడానికి పడిన తిప్పులలో ఇది చాలా గొప్పదని గుర్తించుకో. సరే ఆ బుట్టపెక్కిపోయి ఏమైంది తెలుసా? గాలీ ఎటు పడిమంటే అటుపోయింది. పొగ గూరు పడ అందిగాలి. సరే అంది బుట్ట, రెండుమెళ్ళ దూరంలోవున్న పక్కపల్లెటూరుకి వెళ్ళే. బుట్టలోకి చిల్ గాలీ మెరిగాదూరింది. అంచేత అది బయటికి ఆఫ్లోగ్ మెరిగా దిగింది. అక్కడి వాళ్ళకి ఇది బుట్ట అనీ, పొగ గూళ్ళో

ఎవరో ఎగరారని తెలియగా. ఇదిమిటో ఆకాశంలోంచి దిగుతూంది అనుకున్నారు. భూతంతరి భయపడారు. అవటా ఈ పెటా ట్రెలా పట్టుకొచ్చి అది దిగుతూవుండగానే దానిమీదకి ఈ పెటా విసిరి, కాళ్ళు దువ్వి తూటూటూటూ పొడిచేశారు. కిందపడగానే చీల్చిచెండాడి చింపిపోసుకుపోసి అమ్మయ్యా భూతందచ్చింది అనుకున్నారు. తరవాత మెరిగా తెలిసింది. ఇది మనుషులు చేసిన అని. వాళ్ళకేకాదు దళిల్ అందరికీ తెలిసింది. ఎగరాలి అని ఆశపడుతూ అవసరమైన తున్న వాళ్ళందరికీ ఇది విశ్వాసాన్ని తెచ్చింది. ఇంకాస్త పెద్దబుట్టకడితే మనిషికూడా దాంతో కలసి ఆకాశంలో పోవచ్చునని నమ్మకం కలిగింది.

ఇది ఇలా ఉండు. ఇది జరగడానికి పది పాత్రలేర్పితమే ఇంకో మంచిసంగతి కనిపెట్టడోకాదు. గాలికన్నా ప్రాద్రోజన్ చాలా తేలిక అని. గాలి బరువుతో అది నువ్వులు పద్మాలతోపాటు ఉంటుంది. ఈ సంగతి బయటపడ్డ కొన్నాళ్ళకి దాని బాక అనే ఇంగ్లీషు పదమును పెద్దగుమ్మలం ఒకటికట్టి బాంట్లో ప్రాద్రోజన్ ఎక్కిస్తే అది తేలుతుంది అన్నాడు. అలా అని ప్రయత్నం కూడా చేశాడు కాని అయిన కట్టిన గుమ్మటాలు మరి ఎక్కువ బరువై పండువల్ల, ప్రాద్రోజన్ ఎంత తేలిక అయినా అది పైకి ఎగిరలేకపోయాయి.

తరవాత కొన్నాళ్ళకి కావల్సో అనే ఇంకో ఆయన ఒకకోణ ఇంట్లో కూర్చుని వీరి పనిలేక సబ్బునీటితో బుడగలు ఊదాడు. ఇప్పుడు మనకి ఆట అనుకో. బుడగలు అలా పైకిలేలి మాగుడి అంటిపెట్టుకు పోయే సరికి ఆయనకూడా అంత ఎత్తుకి ఎగిరి గంతే కాదు. ఇలా గాలికన్నా తేలికైనదాన్ని తెలూన్ లో నింపితే పైకి వెళుతుందని అనుకున్నాడు.

అలాటికే, ప్రాన్సులో చార్లెస్ అనే ఒకాయన అంతిమనీ చేసి ఊరుకున్నాడు. ఆయన నిల్కతో గుమ్మటంచేసి అందులో ప్రాద్రోజన్ ఎక్కించేసరికి అది నిజంగానే ఎగిరింది. ఇండాక చెప్పిన మాంటీ గాఫీయర్ కాగితంబుల (వేడిగాలివల) 1783 జూన్ 5 న ఎగిరితే, ఈ ప్రాద్రోజన్ తెలూన్ అనే సంవత్సరంలో ఆగస్టు 27 న పైకి వెళ్ళింది.

ఇప్పుడు మామూలు చిన్న తెలూన్ కానికి ఒకటిస్తే, ప్రాద్రోజన్ తెలూను అంతాకీ ఇస్తారుగదా, అది మాతాపుగా. దారంతటి పట్టుకుంటే నిలబడుగా పైకి ఎగిరి నిలబడుతుంది. దారం వదిలేస్తే పడి పడలగానే నువ్వు అడుక్కోడానికి పోయినట్లు యిట్టే ఎగిరిపోతుంది ఆకాశంమీద.

సరే ఈ సంగతి తెలియగానే ఇంకా చాలామంది ఇలా పెద్ద పెద్ద ప్రాద్రోజన్ తెలూన్లు చేసి ఎగిరవెళ్ళడం మొదలు పెట్టారు. అయితే ఎవరినీ చేసినా, గొక్కలు తిగిలించుకుని నోజుకుని పడుతూ లేస్తూ కాకుండా, హాయిగా నిమిరంగా కూర్చుని ఆకాశంలో ప్రయాణంచేయడం మొట్టమొదట మాంటీ గాఫీయర్ పొగ గుమ్మటాలలోనే జరిగింది. (వాళ్లు ఎగిరలేదని చెప్పాడుగా) అయితే అది తేలికైన ఇంకో యిద్దరు ఫ్రెంచివాళ్లు చచ్చిపోతే చచ్చిపోతామని ధైర్యం చేసి ఎగిరారు. ఒకరిని పేరు జీన్ ఫ్రె

లేటర్ డి రోజయర్; ఇంకో అరెస్ మాస్కెన్ డి ఆరాంజే.

1788 నవంబరు 21 న, మాంటీ గాఫీయర్ పొగబుట్టి ఇంకో తట్టకట్టి వాళ్లు పైకి ఎగిరారు. అక్కడినుంచి అది గాలిదెవుడి ఇద్దానువారం విడుదలై పిక్కాచిపోయి బుట్టలో గాలి బలబడక కిందికి దిగింది.

అక్కడితో ప్రాన్సులోనే కాక యూరప్ లోని ఇతర దేశాలన్నిటా ఈ తెలూన్ల పిచ్చి బాగా పట్టింది. చాలామంది ఇది తియారచేశారు. వారిలో చాలామంది ధైర్యంతో వాటిని పట్టుకుని ఆకాశంలోకి ఎగిరారు.

అక్కడితో ఆగలేదు. సరదాలు అటుంచి, ఎక్కువమంది మానీ తెలుసుకోతగిన సంగతులు తెలుసుకున్నారు. వాళ్ళి ఊరు, అక్కడి కొండలూ గట్టలూ, నదులూ కొవలూ పెరించి మానే ఎలా ఉంటాయో గుర్తించుకున్నారు. పొమ్మలు వేశారు. తండ్రి సంవత్సరాలు గడిచేసరికి ఈ తెలూన్లనే యుద్ధాలలోకూడా వాడడం మొదలుపెట్టారు. యుద్ధాలంటే, ఇప్పటికీ మల్లే నిమాసంమించి బాంబులు పడేయడంకాదు. అప్పుడు నేల మీదనే యుద్ధాలు జరిగేవి. అందులో క్రైతువుల సైన్యం ఎక్కువ ఉంది. ఎలా ఉంది. ఎంత ఉంది. ఎటు వెళ్ళింది? ఇలాంటి సంగతులు తెలుసుకోవాలనుకో. క్రైతురాజుకి ఉత్తరం రానీ, అడిగితే చెబుతాడా. ఇప్పుడు గదా. పోనీ మనకు వెళ్ళి పిహారీ మాసాద్దాం అన్నా పిలేరు కదా. అందుచేత ఇవరిరివాళ్లు ఈ తెలూన్లకట్టి, దాంతో ఎగిరి అలా క్రైతు సైన్యాలన్నీ చోట మీదకివెళ్ళి వాళ్ళసంగతి అంతా తెలుసుకు చక్కా తచ్చేవారు. ఫ్రెంచి వాళ్ళు 1790 లో పిటికోసం బాగా పెట్టు ఖర్చుపెట్టి, యుద్ధంలో ఇలా వాడేవారు.

మీ పూరి శివాలయం అంత ఎక్కువ పెద్ద గుమ్మటం—పట్టుబట్టతో తియారు చెయ్యడము అంటే మాటలో పవాకి పూరిగా డబ్బుతో పని, నిల్కచోక్కాకుట్టించుకుంటే పది రూపాయలు అవుతుంది గదా.

పోనీ చక్కా ములతో చెయ్యకూడదా అంటారేమో. పట్టుకున్నంత బలం గట్టితనం ముఖి ఉండెను. అదీ సంగతి.

అంతే ఇలాటివాటికి డబ్బున్న వాళ్లు కూడా ఖర్చు పెట్టారు. లాభం వస్తుందని ఆశ ఉన్నా, అంతాపోతే వస్తుందా అని ధయ పడతారు. ఇలాటి పెద్దపనులకు ప్రభుత్వమే కందాలి.

ఈ తెలూన్లు యుద్ధాలలో క్రైతుల

మధ్య దేకేలో...
బూలో కూర్చుని చాలా సీసాలు ఖాళీ చేసిన తర్వాత ఒక తాగుబోతు ఇంకో తాగుబోతుతో:—

“భాయీ! ఇక చాల్లే, తాగబోకు. ఇప్పటికే నీ మొహం మనక మనగ్గా అయిపోతోంది!”

టెలివిజ్ఞుడు

“విజ్ఞానం కలిగించటంలో టెలివిజన్ ను మించినది లేదని నా నమ్మకం. ఎవరన్నా టెలివిజన్ ట్యూన్ చేసినవ్వడల్లా, ఇంకో గదిలోకిపోయి పుస్తకం చదువుకుంటూ కూర్చుంటాను.”

—చాన్యనలుకు గ్రూప్ మార్కుస్.

రవాహ్యలు తెలుసుకుని గలుచుకోడానికి పనికొస్తామని తెలియగానే, ఫ్రెంచిగవర్నమెంటు చాలా పెట్టు ఖర్చుపెట్టింది. తిరువతి ఇతరదేశాలు కూడా బాగా ఖర్చు పెట్టారు.

అసహనం గాని యుద్ధాలవల ప్రాణ నష్టం జరిగినా, వాటిమూలకే కొత్త కొత్త సదుపాయాలన్నీ కనిపెట్టడంజరిగింది. అందుకోసమని యుద్ధాలు రావాలని అసలంలేడ్డనుమా. ఇదివరకు జరిగింది ఇది. యుద్ధంలో గలవాలన్న ఆశోద్ధి గవర్నమెంటువాళ్ళు డబ్బుపోనీ, కాస్త్రాల్లను తొందరిపెట్టి, బతిమాలి, బలవంతపెట్టి అనేక కొత్త కొత్త సాధనాలు తియారు చేయించారు. గాలి గుమ్మటాలూ, ఆ తరవాత విమానాలూ, హెలికాప్టర్లూ, జెట్ లూ, రాకెట్లూ గవగవ వచ్చేయాయి. కుపాకులూ, మరకంపాకులూ, ఫిరంగులూ, బాంబులూ, చెతిబాంబులూ, ఆటంబాంబులు, ఇప్పుడు ప్రాద్రోజన్ బాంబులూ ఇవన్నీ తియారబోయాయి.

ఇవన్నీ గొప్పవైనా సంతోషం కలిగించేవి కావు. పిటివల కూడా మంచినలులు చేయడానికి నిలున్నా ఎక్కువగా చెజే జరిగింది. లక్షలకొద్దీ మనుషులను ఇవి చంపేయాయి. అణుకే ఉండనుకో. దానివల ఎంత మంచినలులు చేయవచ్చునో అంత చెడపని చేయవచ్చు. ఆటంబాంబులు ఉన్న వాళ్ళు తొందరపడి వాటిని పెట్టేస్తే, ఎంతోనా నష్టం ఉంది.

ఇంతకీ అసలు కథకి వద్దాం. తెలూన్లు కనిపెట్టిన కొత్తలోనే ఒక గొప్ప చిక్క ఎదురైంది. (ఇంకా వుంది)

బాలల సంఘం కొందరు సభ్యుల పేర్లు

మహమ్మద్ హుజూర్ (కరీంనాగర్, మహబూబ్ నగర్ జిల్లా) తేల ప్రాంతం (కొకినాడ) గరికిపాటి వీరయ్య (పడమటలంక కృష్ణ జిల్లా) డి. వెంకట రంగారెడ్డి (చందుపల్లి నల్లగొండ జిల్లా) పొత్తా ప్రగడ సుబ్బారావు (కొకినాడ) చింతల పాటి బాలసుందరి (బెల్లారి) ఎమ్. వరదాచార్యులు (విలూరు) వి. వి. వి. జగదీశ్వరరావు (అహిలా) ఎస్. శ్రీధర్ రావు (సిద్దిపేట మేదక్ జిల్లా) వెంప రాల్ వెంకట రామలక్ష్మి (లక్ష్మీనరసు పేట శ్రీకాకుళం జిల్లా) థిల్లీ లక్ష్మీనరసమ్మ (ధర్మపురం గంజాం జిల్లా) నీలి శ్యామసుందరి (విశాఖపట్నం) ఎస్. విజయవరశంకర్ ప్రసాద్ (ఎరుకలపూడి గుంటూరు జిల్లా) శ్రీపాద సుబ్బారావు (విశాఖ పట్నం).
 పంగా శివరామిరెడ్డి (నల్లభాపురం గుంటూరు జిల్లా) పి. సంజీవ్ రావు (వరంగల్లు) నూగంపల్లి లక్ష్మి (విజయనగరం) పి. రమా దేవి (వరంగల్లు) కాసరబాడ సచ్చిగానంద బాబు (వినుకొండ గుంటూరు జిల్లా) పోలి శెట్టి సీతారత్నం (విశాఖపట్నం) ధవళేశ్వరపు రామకుమారి బాబ్బిలి (శ్రీకాకుళం జిల్లా) గంధి ఉమావెంకట రత్నం (విశాఖపట్నం) గొల్లపూడి సీతా సుకుమార్ (గుంటూరు) ముడియం వెంకటేశ్వర్లు (నెల్ల వోదనం కల్వూరు జిల్లా) పి. వసంత (హైదరాబాద్) శేరిరెడ్డి సీంహాదలం నాయుడు (నాగూరు, శ్రీకాకుళం జిల్లా) యర్రమిల్లి హోయితి కుమార్ రాయ్ (జంషెడ్ పూర్) టి. శంకర్ ప్రసాద్ గెడ్డి (ఉరంగూరు చిత్తూరు జిల్లా) మాచిపూడి చిట్టమ్మ (సికింద్రాబాద్) మాచిపూడి రమణారావు (సికింద్రాబాద్) కలవరిగి నాగధూర్ డి. రావు (నెల్లూరు) గుండ్లపాటి మేఘమాల (చిత్తూరుపల్లి శ్రీకాకుళం జిల్లా) గోరుగంతుల సత్యనారాయణ మూర్తి (కొకినాడ) వంశీపురం విజయ కుమార్ (నెల్లూరు).
 కాంధిల్లి వెంకటరమణి (విశాఖపట్నం) సత్యవోలు నూర్యకుమారి (జంషెడ్ పూర్) రమ్య సుబ్బారావు (అనకాపల్లి విశాఖ జిల్లా) కాంధి పూడి దమయంతిదేవి (మద్రాసు) క్షుడించి రాజగోపాల్ (తిరుపతి చిత్తూరు జిల్లా) బాలాడి రాజేంద్రవరప్రసాదరావు (గుంటూరు) కాశీ సోమకూజాల సర్వశ్రీ దేవి (ఎలమంచిలి విశాఖ జిల్లా) గోపేటి సోమేశ్వరరావు (రాజంపేట కడప జిల్లా) తిగుమల శెట్టి శకుంతల (వెంకటగిరిటవున్ నెల్లూరు జిల్లా) పొత్తా ప్రగడ నూర్యకుమారి (కొకినాడ) ఎఱుకలపూడి ముగర్షన్ సాయి

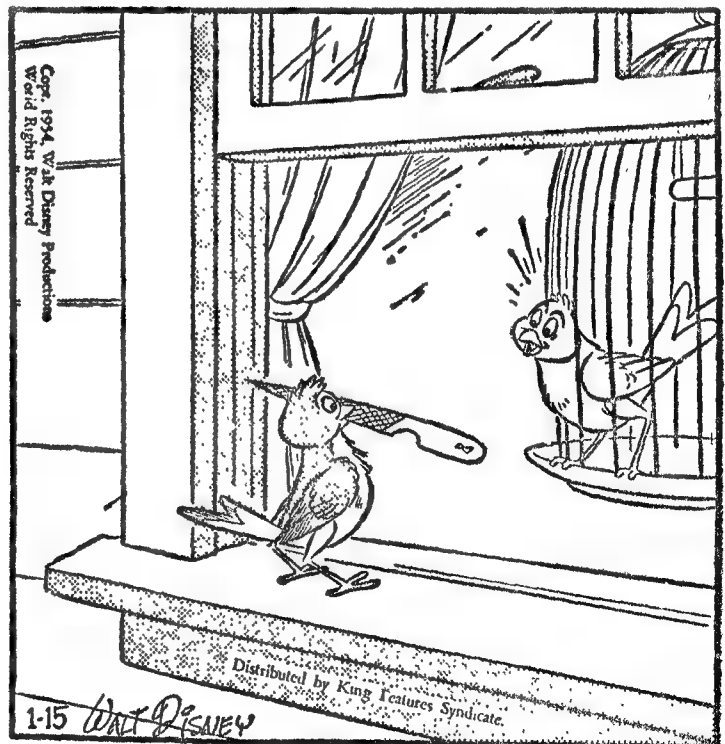
సాధరావు (ఎఱుకలపూడి గుంటూరు జిల్లా) రాయమారు మాధవబాబు (కల్వారాదుర్తిం అనంతపురం జిల్లా) పొన్నలూరి జానకిదేవి (బాపట్ల గుంటూరు జిల్లా) వి. చేన్నా (కృష్ణా రెడ్డి (చిల బసాయపల్లె కడప జిల్లా) మాగంటి వెంకటస్వామి (గుంటూరు గుంటూరు జిల్లా) కాద లక్ష్మీదేవి (పాలకొల్లు ప. గో. జిల్లా) గురికొండ పుణ్యవతి (పాలకొల్లు ప. గో. జిల్లా) పి. మోహన్ కుమార్ (బాలాడి గుంటూరు జిల్లా) ఘోరి శివ గామ కృష్ణ ప్రసాద్ (విలూరు) సముద్రాల సుబ్రహ్మణ్యం (సికింద్రాబాద్).
 వారణాసి మోహన్ రావు (పార్వతీపురం శ్రీకాకుళం జిల్లా) రోణంకి శివ రావు (పొంపేట శ్రీకాకుళం జిల్లా) మారక్క వెంకటమాచిరాజు (వరంగల్లు గంజాం జిల్లా)

ఆర్. రవింద్రనాథ్ రెడ్డి (హైదరాబాద్) మురళీ మనోహర్ రావు (బోధి అదిలాబాద్ జిల్లా) లక్ష్మణ్ మోహన్ రెడ్డి (నిర్మల్ అదిలాబాద్ జిల్లా) టి. అబ్దుల్ రావు (హైదరాబాద్) టి. సంపత్ కుమార్ (హనుమకొండ వరంగల్ జిల్లా) ఆర్థిలూరి రామారావు (ఈమిని గుంటూరు జిల్లా) ధర్మ వరపు గౌరీశంకర నారాయణశర్మ (నరస రావుపేట గుంటూరు జిల్లా) ఎమ్. బాబూ రాజేంద్రప్రసాద్ (చాట్రగడ్డ గుంటూరు జిల్లా) కోడెబోయిన నాగభూషన్ రావు (గురజాడ కృష్ణా జిల్లా) ఎల్. లోక నాథశర్మ (విజయవాడ) కొండుభట్ల గోపాల కృష్ణయ్య (నరసరావుపేట గుంటూరు జిల్లా) బొమ్మ రెడ్డి విజయకుమారి (పామర కృష్ణా జిల్లా) పి. గీతావిశ్వనాథం (మద్రాసు) నంబూరు మంగపతిరావు (విజయవాడ) పాటి లా సోమసుందర రాజశేఖర రెడ్డి (ఉరవకొండ అనంతపురం జిల్లా) చుక్కపల్లి తిగుమలరావు (తెనాలి గుంటూరు జిల్లా) 800 కొమ్మ రెడ్డి శ్రీనివాసరావు (హైదరాబాద్).

రంగులరాట్నం-11.

వార్తడిస్నీ

“నాకోసం ఇంత శ్రమపడినందుకు చాలా సంతోషం. కానినాకు బయటికి రావాలని లేదు నీ స్త్రం!”

అవంతి హస్త్యాలు

శ్రీ ఆచార్య

[హస్త శాస్త్రంలో తెనాలి రాజు లింగమ, వీరబలేగలనే వీనాదేశలో అవంతి అనే విదూషకుడుండేవాడు. అతని విచిత్రచర్యలు, విచిత్రమైన జవాబులు కొన్ని ప్రాచీన ప్రాయ బడి ఉన్నాయి, వివరించి.]

దొంగకు స్వాగతం

ఒకరోజు ఒక దొంగ అవంతి యింట్లో నొకరిద్దాడు. అతన్ని చూడగానే అవంతి జలమరాలో చాక్కిన్నాడు. దొంగ యిల్లంతా గాలించాడు. సామాను లన్ని కొల్లించాడు. అయితే ఏమీ దొరకలా. అఖిరికి అవంతి వ్రుంజే అబమారా తిరిచాడు. అందులో అవంతిని చూడ గానే దొంగ అడిగాడు. “నీవు యీ అబమారాలో ఏం చేస్తున్నావు?” అని.

అవంతి చాల వినయంతో మెత్తగా బదులు చెప్పాడు: “అయ్యా, మీరు నా యింట్లో శరీరబతుకాడగా చూశాను. అయితే మీకు స్వాగతం యివ్వటానికి తగిన వస్తు వేదీ మా యింట్లో లేదుకదా అని సిగ్గుపడ్డాను. అందువని యీ అబమారాలో చాక్కిన్నా కండి!” ఇది విని దొంగ తలవంచికొని పారిపోయాడు.

దప్పిగల జేబు

ఒకతూరి అవంతి ఒక పెండ్లి పెల్లాడు. భోజనసమయంలో అతనితో మనిషిని చూశాడు. ఆ మనిషి భలహారాలు తింటూతింటూ చాటుగా తన జేబునిండా భలహారాలు నింపు కొన్నాడు. అది అవంతిచూచి లేచి ఒక గుడ్డుపట్టు తెచ్చి అతని జేబులో వేసింది. అప్పుడు కోపంతో అవం

తిని అడిగాడు. “ఏమయ్యా, నా జేబు నీతో ఏం పట్టుటకు వచ్చింది? ఎందు కనిదాంట్లో నీళ్లు పోశా”వని. అవంతి అన్నాడు: “అన్నా, కోప్పడకు. మీరు జేబునిండా భలహారాలు నింపు తుంటే చూశా. ఇంక భలహారం తిన్నాక, నీజేబుకు దప్పిగా వ్రుంటుం దని దాహ మిప్పించా” నన్నాడు.

గుడ్లగూబ ఏమంటున్నది?

అవంతికి పట్టుల భావ కూడా వచ్చును. ఒక రాజు వేటై పోతున్నాడు. అతను తిమాహాలాను కోవడానికి, పక్షులమాటల్ని తెలపటానికి, అవంతిని కూడా తిమక పెల్లాడు. దారిలో ఒక శిథిలగృహం కనిపించింది. అది ఒక కాలంలో కోటగా వ్రుండేది. దానిమీద ఒక గుడ్లగూబ కూర్చుని యేదో అరిచింది. కొంతదూరం సాగిపోయినాక అది యేం చెబుతున్నదని రాజు అవంతిని అడిగాడు.

అవంతి చెప్పాడు: “అది యేం చెబుతున్నదంటే, రాజయినవాడు తన ప్రజల్ని మోసం చేయటం, ఏమార్చటం మానుకోకపోతే, అతని రాజ్యానికి కూడా యీ కోటకే పట్టుతుందని, అది తనకు శాపస్థాన మవుతుందని చెబుతున్నది దేవరా!” అన్నాడు.

భూమి ఒరిగిపోతుంది

ఒకదినం అవంతిని అతని స్నేహితు డడిగాడు. “ఏమయ్యా, తెల్లవార గానే జనాలు యిటుకొందరు, అటు కొందరు పోతూ, వస్తూవుంటారే యెందుకని?”

అలోచించకుండానే అవంతి జవాబు చెప్పాడు: “ఒరే, యిది అందరికీ తెలిసిన విషయమేగా?” నీకే తెలియదు. ఈ జనాలు నలుకైపులా పోకుండా ఒక కైపుపోతే నేల ఒరిగి పోతూ!”

గుర్తునాడా

[44-వ పేజీ తరువాయి]

“ఈ కాలునాడా ఎక్కడో రాలి పోయింది బాబూ. బేడ ఇట్టించండి వేసేస్తాను.” అన్నాడు వాడు.

బేడ ఖర్చుచెయ్యడం చెంగయ్య కిష్టం లేకపోయింది. “ఒక్క నాడా పోతే ఏం ముం చు కు పోయింది; నీదారిని వెళ్లిపో” అన్నాడు. లేచి తిరిగి గుట్టంమీదబయలు చేరేడు. ఓ ఏడెనిమిది మైళ్లు దాడుతినేసరికి గుట్టం కుంటడం మొదలుపెట్టింది. కొంతసేపట్లో వేగం పూర్తిగా తగ్గిపోయింది.

అప్పుడప్పుడే చెంగయ్య ఒక చిట్టడ విలోకి ప్రవేశించేడు; కూర్చుడు పడమటికొండ వెనుకకు ప్రవేశించేడు. గుట్టం తిన్నగా నడవ లేకపోతున్నాది. చెంగయ్య కు మనసులో దిగులుపట్టకొంది—గుట్టం మీంచి దిగేడు; తను ఆ అడవి ఎలా దాటడం—తనదగ్గర అంత పైకముంది గదా, ఎవరైనా దొంగలు మొత్తేస్తే ఏం చెయ్యాలో తెలిలేదు. గుట్టాన్ని మెల్లిగా నడిపించుకు వెళుతున్నాడు.

ఇంతలో చీకట్లు దట్టంగా అల్లు కున్నాయి—రాత్రి సగంపై గా గడిచింది. ఎటుపోవాలో తెలియక చెంగయ్య తికమక పడుతున్నాడు—అంతట్లో! ఎక్కడనుంచో ఇద్దరు దొంగలు వచ్చేరు. చెంగయ్యమీద పడి కాళ్ళూ, చేతులూ విరుగకట్టి, దబ్బుమూట పట్టుకు పోయేరు. చెంగయ్య నిస్సహాయుడై, గుట్టపు నాడా వేయించక పోయినందువల్ల కదా ఈ కీడు మూడిందని విచారిస్తూ అలా పడిపోయాడు.

అప్పుడు, తెల్లవారేక, సరి పురంబించి వస్తున్న బాటసారులు చెంగయ్య పడిఉండడం చూసి, గుర్తు పట్టి, కట్టుదిట్ట ఇంటికి తరలెళ్ళారు. ★

సినిమా

బొంబాయిలేబు

నేటి మేటి నటులూ ఒకప్పుడు కొత్తవాళ్ళే

మైనప్ప మెహరా

శెంకర్, జెకిషన్ల సంగీతం, సహాయ నటి నిషీ నిరుపమాన కృషి గురుహజర ఉంటే, వర్మా పిక్చర్స్ వారి 'మైనప్ప మెహరా' చిత్రం అమందానందదాయకం అయిఉండేదికాదు.

కథ, డాక్యుమెంట్ లు వలువలా మహా పల్కుగా, అనుభవహీనుడి నటనలా నిర్మలంగా, భయముడి అభిప్రాయంలా శైల వంగా ఉంది. కొగా శ్రీమతి లీలావతీమనీ గారు, భారతీయ చిత్రాలలో క్రాష్, సెక్స్ లు ప్రతిమిరిపోతున్నాయనిదుమ్య

బతుకూ ఒక ప్రకటన చేయడానికి ఈ కథ కొంత వాహనం చేసిందనికూడా అనుమానించాల్సి ఉంది. ఇదీ కథ. అయితే, ఇందులో ముందు చెప్పిన రెండూ కోక, మెచ్చతగ్గని మరి రెండు అంశాలున్నాయి. ఒకటి హాలెన్స్ దాన్యు. రెండవది యువస్వగుడు సరేష్ సైల్ కథన శిల్పం. ఇతనిలో చెప్పదలచిన సంగతి ధీమాగా ధాటిగా చెప్పగల సామర్థ్యం ఉంది. ఇది అతన్ని త్వరలో శ్రీ అగ్ర శ్రేణి దర్శకుల మధ్య కూర్చో చెబుతుండడానికి సందేహం లేదు. దర్శకత్వం సమర్థంగాఉన్నా, చిత్రం తృప్తికరంగా

లేదంటే, కథ అటువేపుకి ఎంత బలంగా లాగిందో ఊహించవచ్చు. చలనచిత్రంలో ఎంతటి హీమా హీమిలున్నా, అది రాణించడానికి కథ ముఖ్యం అన్న వాదానికి కోక వాదం. ఇందులో హీమా - రాజ్ కలూర్, హీమా-మాలాసిన్హా. ఇంతటి వాళ్ళు దినికి ఆటే నాయం చెయ్యలేక పోయాను. వాళ్ళు ఇందులో ఇలావాదడం దంపక అనిపించింది.

కథనం బాగానే సాగినా, పాటలను చొప్పించడంలో దర్శకుడు శ్రద్ధ తీసుకోలేదు. 'కిస్మీ నరీ సీ న జరీ' అనే మనోహర మైన సంగీతం ఒకటి, మాగుతినోట వినిపించడంవల్ల సగం చెబ్బి తింది. అయినా బాగుంది. పాటలో 'సరీస్' అనే పాట ఉన్నందువల్ల రాజ్ కలూర్ దాన్ని తననోట పలకనన్నాడనీ అందువల్ల ఈ అన్యాయానికి వదిగట్టాననీ ఒకపుకారు. నిజమే, ఇది మరి అన్యాయం...

మొత్తానికి 'మైనప్ప మెహరా' సంగీతం కోసమన్నా చూడతగ్గ చిత్రం.

కరన్ దివాన్ 50 వ చిత్రం

ఈ చిత్రంతో విశుదలఅయిన మరి మూడు చిత్రాలు: జాగీర్, బాజీగర్, మధు: ఈమూడు, చూడడం ఏడలేదుగాని, ఉన్న వాటిలో రెండవది ఎన్నతగ్గదని చూచిన వారు అంటున్నారు. చిత్రసృష్ట సంగీతం ప్రశంసకొకర్తలు.

జాగీర్, మధుచిత్రాలు రెండిటానాయక్ మినాకుమారి కొవడమే వాటి గురించి క ముఖ్యవిశేషం. 'మధు' చిత్రంలో మూడింట రెండువంతులు కీ. కే. గాడ్సన్ (కిస్మత్, సర్వమ్) ముఖర్జీ దర్శకత్వంలో తయారైంది.

రజతోత్సవాలూ స్వర్ణోత్సవాలూ జరుపుకున్న అనేక చిత్రాల నాయకుడు కరన్

'గొప్పింటి అమ్మాయి'లో ఎస్. ఎస్. రాజేంద్రన్, రాజసులోచన

సంగీత వార్తలు

‘ఇల్లరికం’లో కేలంగి, విజయలక్ష్మి, రమణారెడ్డి, నాగేశ్వరరావు

★ పొంబాయి లేఖ ★

దివాన్ ఇంగులో ముఖ్యపాత్ర ధరించాడు. ఆయనకిది 50వ చిత్రం.

కరన్ దివాన్ ఈ చిత్రానికి ముగ్గు కొన్నాళ్లుగా తెలుసుకున్న పడిపోయాడు. అతని చిత్రాలలో రజతోత్సవం జగపు కొన్న తొలిచిత్రం ‘భాయిజాన్’ (1944). తరనాతిరతన్, జీనకీ వచ్చాయి కాంతారాం చిత్రం ‘దహేజ్’ ఎ.వి.ఎం. వారి ‘బహారీ’ కూడా జూబిలీ చిత్రాలే. బహుశా స్టూట్ లైట్ తన వెనుక పక్కకి జరుగుతుందా అని ఆశపడినా, తననిబట్టి అది కదలకపోతే నానివంటి తమ పరుగెత్తడం చేర్చుకుని ఉండవలసివల్ల నే—ఇన్ని హిట్ చిత్రాల హిట్ అయినా—వెనకబడి ఉండాలి.

కరన్ ప్రస్తుతం నాలుగు చిత్రాలలో నటిస్తున్నాడు. ‘పెట్రోల్ పంప్’, ‘సాల్యా’, ‘జాయ్ హౌస్’ అయినా, అప్పా పరాయా. వీటిలో కనక విజయలక్ష్మి జూబిలీ హిట్ అయినా చాలా, అహోకృతుమార్లా కరన్ దివాన్ నటించితిరకటం మళ్ళీ టాప్ గేస్ లో పడి ఉత్సాహంగా ముందుకుపోతుంది.

నేటి ‘మేటి’ ఒకనాటి కుర్రవాడే

దర్శక నిర్మాత హెచ్. ఎన్. కృష్ణారావు మొన్న తన కొత్త చిత్రం ‘అనా’ నుంచి మాట్లాడుతూ తండ్రులో హిట్ పాత్రను కొత్త నటుడు కెవన్ కుమార్ కు ఇచ్చినందు వల్ల డిస్ట్రిబ్యూటర్లు కొందరు తమ దమ్ము

వాపసు ఇచ్చిన పేచీపెనుకున్నట్లు వెల్లడించారు. అతను జనానికి నచ్చడట.

ఈమాట అన్యాయమని, విన్నవారూ, చాలా అన్యాయమని కెవన్ కుమార్ ను చూపినవారూ అంటూక.

ఇక తగాదా మాడాలి. ‘అనా’ లో మూడు బాక్సీఫీసు పేరున్నాయి. నటి మినాకుమారి, రచయిత ముఖే రామ్మేశ్వర్, సంగీతదర్శకుడు సలీల్ చౌదరి. అలాటి హేమా శామియంటిగా కొత్త హిమావల్ల చిత్రం దెబ్బతింటుందనడం ఆ ముగ్గురి ప్రజ్ఞకి అనమానికాదా?

నేటి మేటి నటులంతా ఒకనాటి ‘కొత్త నటులేనని మర్చిపోతే ఎలా. దిలీప్ కుమార్, రాజ్ కపూర్, నేహనంద్, రాజేంద్ర కుమార్, మధుబాల, మినాకుమారి, నూతన్ బిళ్ళంరా నన్నటి నూతనలేగదా. కొత్త నాళ్ళు రావాలని కొనసాగి పులికలలో ప్రకటనలు చేసేవాళ్ళు, ఉపన్యాసాలిచ్చే వాళ్ళూ తీరా వారొచ్చాక తగ్గిపోవడం నటించుకొను.

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు ఈ వెఖరి అవలంబించడంలో ‘అర్పి’ ఉంటే ఉండవచ్చుగాని న్యాయంలేను. కొత్తనాళ్ళు రావడానికి ఇది పెద్ద అవకాశంలాటిది. కృష్ణారావు తన చిత్రంమీద ఇప్పటికీ చాదాపు లక్ష రూపా

(55-వ పేజీ చూడండి)

రవ్యన్ పారస్వతిమంతా గోగోల్ ‘కొలు’ వాక్యాలొంచి పుట్టినట్లు, ఆధునిక లలిత సంగీతబాణాలు ఆ నేకం బజేలూమాలీఖా, కరింఖాన్ వంటి స్వరనిధుల ‘సరిగమకాల’ గోంచి ప్రవహిస్తున్న వరిపిస్తుంది.

ముఖ్యంగా ఆ తిరాది సినిమాపాటల బాణాలను విదానించి మా నే ఖాన్ సాహెబ్ కుమ్రాలలో ఒక చిన్న షి కారెస్ నురుకు వస్తుంది. ఖాన్ సాహెబ్ ఒక వరస స్వరం కీ నే ఆందులో పది హిట్ పాటలకు సరిపడ వరసలు దొరుకుతాయి.

ఖాన్ సర్

గత వారం రాత్రి ఉత్తరాది నుండి ఇద్దరు దిగ్గరితులు వచ్చారు. ఒకరు సితార విద్వాంసుడు రవిశంకర్. మరొకరు ఖాన్ సాహెబ్ బజేలూమాలీఖా.

తమిళ నటుడు కివాజీ గజేన్ తమ సోదరుడి వివాహం జరిపిన సందర్భంలో ఈ ‘ఖాన్ సర్’ ఏర్పాటు చేశారు.

అంతకు ముందే, ప్రసిద్ధ వెజీకుడు బాల చందర్ కచ్చేరీ, తరువాతి కేమలాలక్ష్మి శృతిశ్రి ప్రదర్శనం జరిగాయి. ఖాన్ సాహెబ్ పాట రాత్రిపంపుర నుండి ఒంటి గంటంపాపు వరకూ జరిగింది. సంగీత దర్శకులు రాజేశ్వరరావు, ఘంటసాల, హుస్సేన్, కొత్త మంగళం సీను, బాలచందర్ కమలా లక్ష్మి, నటులు సావిత్రి, ఎం. ఎన్. రాజం, జైమినీ వజ్రేశ్వర్, ఎన్. వి. రంగారావు, నుమ్మడి, తంగి వెలు మొదలగు వారంతా హాజరయ్యారు. ఖాన్ సాహెబ్, ముటూ పరకాయించి మానో కివాజీ కహాహో? అన్నారు. పెరి పెద్దను పిలిపించి, ‘మీకు తిరిగితే ఎలా? మోగ్గుని వివరించే అన్నారు. కివాజీ గజేన్ కిరసా విహించి మోగ్గున్నారు.

మూడు ఖ్యాల్ లో, మూడు కుమ్రాలూ పాడారు. ఖాన్ సాహెబ్. ప్రయాణం బడి తిక చేత మనిషి కొంచెం సరిగిపోయినందు వల్ల, ఆరోజు పాట, ఎప్పుడూ ఉండేటంతి ధాటిగా తేకపోయినా, కొత్తలు అంతా మూడుగంటలపేరూ ముగ్గురిపోయారు. అనన్య పాన్యంబినా నిరాదంబరమనిపించే ఖాన్ సాహెబ్ హండిత్య ప్రకర్ష, ‘కోతలంపరికి విడివిడిగా వినిపిస్తున్నట్లు వివరిస్తున్నట్లు స్వరకల్పనచే ఆయన మనోహరశిల్పం మృదయాలపై చిరముద్రలు వేశాయి.

ఖాన్ సాహెబ్, ఎప్పుడు ముద్రాను వచ్చినా ఒకేటోట బసచేసారు. ఈ సారి ఆక్కడే—ఘంటసాల వంకరేశ్వరరావు గారిగృహం.

సర రాక్షసి

గోరెన్ నుడియూలో రికార్డులను జరుగు తోంది. ఒక గాయకుడు పాటలో ఒక చిరునా

గాంధారి గర్వభంగం

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రథమోధ్యాయః షష్ఠాః శ్లోకః

జ్ఞాగరిత జగతిలోంచి నుపావస్థలోనికి 'మేలుకొరికే' మధురమైన బాలసరస్వతి పాటతో ఆరంభమవుతుంది. 'గాంధారి గర్వభంగం' (శ్రీకృష్ణ పాయ ఫీరింగ్) చిత్రం. ఆపాటూ, అది అలంబనంగా ఉదయసంస్కృత చిత్రాన్ని దర్శకుడు, ఛాయాగ్రహణ దర్శకుడూ చేసిన రూఢిలైన ఈ చిత్రానికి అలంకారపాయాలు.

తనవాతంతో ఈ అండుతో అఖండమైన సంబంధంలేని వ్యవహారం. భారతంలోని పాత్రలను పరాభవించడం దీని వృత్తాంతం. కథకూడా అలాటిదే. పాండవులు తన విడ్డూక స్వభావాలనిపించుకుంటున్నారన్న స్వప్నంతో గాంధారి, కుంతీనీని, ఆమె విషలనూ పరాభవించబోయి భంగపడడం ఇతివృత్తం. కుంతిని అతనూనిందానికి ఆమె గజగోరీతరం తల పెడతూంది. బలం ఉన్న ఆమె బడలు ముట్టితో కొండంత వినుగును చేసి, దానిపై తలీని ఊరించి ఉద్యాపన చేయటాని కుంతికూడా అలాగే తరం చేయకపోతే కులక్షయం అని భయపెడతాడు. అప్పుడు భీముడు, ముట్టి వినుగును చేయబోయి, పెద్ద పెద్ద ముట్టి ఉండలు విసిరి హస్తినాపురిని ధ్వంసం చేసినంతి పనిచేస్తాడు. అరుగుడు విరాటతాళ్ళే దివినుండి భువికి రెడ్దా మంటాడు. అతను స్వరానికి వేసిన అమృత నిచ్చిన ఎక్కి చర్మ భీముడు విరాటతాళ్ళి తెచ్చి తరిచేత తరం పూరిచేయటాడు. భారతంలో మనుషులు కొండంతవాళ్ళు.

వాటికి నేటికీ ఎన్నికచ్చినా ఏ పాత్రా మహా భార తీయాలంటి తేవిగా ఎత్తుగా నిండుగా నిలబడలేదు. భీముడూ అరుగుడూ ఎంతటి ఘనకార్యంచేసినా, అది పాశ్వర్యా అని ఆలోచించే అనివేళ ఉండదు గాని జీకేవారీ సినిమా నేతలను పాండవులను కొరవులను మానే రకరకాల అపహాయిలు కలుగుతాయి. ఈ చిత్రంలో పాండవుల్ని మానే వరీను, ఇంగులో కథాకాలంవాటికి పాండవులు పడవారు పడిపోతు సంతర్పించాల ఈడువాళ్ళు అయి ఉండాలి. సిని పాండవులూ కొరవులూ పడి పన్నెండ్లకేపుకు

దగ్గర గమకం పలుకుతున్నాడు. సంగీత దర్శకుడు ఇంటిదగ్గర కట్టుకువచ్చిన కరసలా ముడియోలో గాయకుడినోటని వేసరికి లోపం వోచింది.

ఆగమని, వ్యకాలు సరిమానుకుని, సరి చేసుకుని, 'అక్కడ 'ప..ని.' మానేసి 'సరిగా' పాడండే' అన్నాడు.

పని మానేస్తే ఇంకాపాడడం ఏమిటండే అని చిమక్కిరించాడు ఆర్కెస్ట్రాలో

మించదు. పన్నెండ్లకేపు అయితా భారతీ కాలంలో మృగాశ్వు కాన పుష్టిగా ధాటిగా, ఇంకో వాలుగు పిడికెళ్ళు ఎత్తుగా ఉంటారనుకోవడం మనసుకు తృప్తినిస్తుంది. మరీ 1959 మార్చు మృగకౌగ ఆర్యకులు అయి ఉండరు. ఈ దృష్టితో రెక్కవేస్తే చిత్రంలో పాండవుల కొరవుల మొత్తం వసుస్సు పన్నెండ్లకేపు ఉంటుందనాలి. వాళ్ళి హాహాహూ, బుద్ధులూ మాటలూ కూడా ఆ వయసులోనే ఉన్నాయి. పాత్రలకు ఎక్కడ మగవీరి అబ్బుతుందోనన్న భయంతో పాండవులకు పాత్రధారులుగా ఆడపిల్లలనే ఎన్నుకునేసి పాయచేతుండా చూశాడు. గృతిరామ్మోదూ, భీష్ముడూ, ద్రోణుడూ, పాపం పిగుగడూ తదితరులూ కూడా ఎక్కడ అప్రత్యుతి పలుకుతుందోనని పిల్లల స్థాయిలోనే కనిపించారు.

అంగువల అవగనగా దృతరాష్ట్రుడను ఒక రాజాగలవనీ, వానికి నూర్లు పుత్రులనీ కుంతీ అనే ఒకామెను పాండవులు అని పిడుగును కొడుకునీ వాళ్ళకి డబ్బుండే విశ్వకీ రేసందు వల, బీదవాళ్ళ గొప్పవాళ్ళు అని భవిష్యు చెడ్డవాళ్ళనీ... ఇలా అనుకుని ఈ చిత్రం.

తయారయ్యింది శ్రీ శివాజీకేజెన్ జూన్ 17 న తమ సోపనం చి. వి. సి. మల్లుఖంబు, చి. సా. టి. కళుంకలను ఇచ్చి వివాహం జరిగించారు. వహువరులను అభినందించి కానుకలు భరివిస్తున్న నటి శ్రీమతి సావిత్రి

మానే చక్కని చిన్నకథ. అందమైన సెట్లూ, మృగకౌగ మాటలూ, సమర్థమైన చిత్రణ, ఓ మాస్తరు నటన, అగ్నుతీమైన బ్రిక్ ఫాటోగ్రఫీ, మంచి మంచి పాటలూ మొదలగువాటితో, వినుగ తీకుండా పాసీగా కరవేగంలో అరవేగంలో సాగిపోయే చిత్రమని చెప్పకోవచ్చు. ఇవన్నీ మానే ఆనందించవచ్చు.

పాటలు దాదాపు అన్నీ వివదానికీ హాయిగా ఉన్నాయి. బాలసరస్వతి, ఘంట పాల, పి. ఎస్. (అకాశవాణి) వైద్యుని, రాణి పాడారు. అన్నదిగా వాయికలనూ చిత్రాన్ని కూర్చిన వాట్లొకరికీ నేహిపాడిన పాట చాలా బాగుంది. సంగీత దర్శకుడూ పామరీ రాగమాలికలో దీనికి కరసలా కూర్చారు. ఉన్న అన్నటిలోకి ఉత్తమం అవరిగడి' మానవుడిలమహాభావం' అన్నది. శ్రీశ్రీ గారు, ఇప్పటికే సులిచెన్నా వ్రాసిన ఈ గేయం మానవుడి అంత ఎత్తుగా నిలబడి మానవుడి విశ్వరూపాన్ని మనేహరంగా మరోసారి అభివర్ణించింది. ఆనందోద్యమ భరితమైన ఘంటపాలకం అంతగొప్పగానూ ఈ సుతిని గానంచేసింది. చిత్రణకూడా పాటకు తగ్గస్థాయిలో (భీముడి విగ్రహం నిలవ) ఒప్పింది. ఈ సన్నివేశాన్ని కని విని ఆనందించడానికై నా చూడవలసిన చిత్రం. ★

యక్షప్రశ్నలు

సుకుమారి

3

(గతవారం తరువాయి)

“మన తిరచితం ఒకటి ఏ వ్రాళ్ళో ఎన్నో రీతిజంటే జనం మోసపడతారు వెంటనే చూట్టానికి. బందాండి— అందులోనూ వోలేడంతి డబ్బు పట్టి నీటికి ఒక్క పెట్టి భారాభారీన పెట్టవేసి, వోరా వోరీగా పారాటాలు పెట్టిచీతం అని ప్రేక్షకులకు తెలిసేలాగా పేరికలో రాయిం చిన చీతం బలే మరీ ఇది. ప్రతీవాడూ మొదటిరోజునే చూసి తీరేద్దామనే ఉత్సాహం కలిగివుంటాడు. ఈ ప్రతీవాడుగాడు ఆ వ్రాళ్ళో రీతిజయిన మీద చెప్పిన చీతం గురించి అటువంటి ఉత్సాహమే చూపించాడు. ప్రతీవానికి ఒక సం దేశం వచ్చింది. అది శిష్టభూతం అంతదన్నమాట. ఏమిటంటే...”

“త్యరగా చెప్పరయ్య—ఫలానా”

అన్నాడు చిరాగ్గా యక్షేశ్వరరావు కోజప్ప కొమ్మ.

“నాపేగు ఫలానా అని చెప్పాను. బలే ఫలానా కాగులేండి. ఫలానా ధర్మయ్య అని నా వుద్దేశం.”

“ఫలానా ఇంటిపేరుగలవాళ్ళు మా బంధువులున్నట్టు స్టూపకం.”

ధర్మయ్య గారు చిరాకుపడ్డాడు. అంతలోనే కాగ్యర్ ఆక్టర్ కు మలే ఎక్స్ ప్రెషన్ మార్చేసి, కాంతిం చూపించాడు కళ్ళలో.

“మీది చిత్రస్వభావం. అందుకే చిత్ర లోకంలో వున్నారనుకుంటా. తమమగా మెసకూ కాలికి వేసి మాటాడటం మీ స్వభావ లక్షణాలలో ఒక లక్షణం”

“క్షణంలో కనిపెట్టేకావే - అన్నట్టు ప్రారీకే డ్రాగ్ చేస్తూ చెప్పక ఆ ప్రశ్నకు త్యరగా సమాధానం చెప్ప. నువ్వు చెప్పిన దాంట్లో ఫసుహాఫ్ డ్రాగ్ గావుంది. జనాలకు

వచ్చును. లేటర్ హాఫ్ లో చకచకా ఎడిట్ చేసుకుపో” అన్నాడు డిస్ట్రిబ్యూటరు.

“మొదటిరోజు చీతం చూడటానికి చాలా మందికి ఇవం అనికదూ అన్నాను. అందుకని ఆరోజు జనాలు ఎక్కువయిపోతారు. టిక్కెట్లు దొంగవు. బాక్సాఫీసు రూము బద్దలయ్యేంత జనం. పోటాటలు, పోరీసులు. లోపల సినిమాలో గోల్. క్లమక్కు విని పించుకు. వినిపి నే అర్థంకాదు అసలే అర్థం కాని డెలాగులు కొన్ని వుంటాయికదా ఇవి అప్పలే అర్థంకావు అందుకని జనాలంతా విసుసుకున్నారంటే, ఫసుకే వెళ్ళటంకల రమ్మ ఎక్కువైపోతుందీ - సిక్స్ విక్టో గ్యాంగంటికీ దా—ముచ్చటయిన మూడోవారం చిక్లోలోనో, నాగ్గమైన నాలుగోవారం ముగ్గులోనూ వెళ్ళి చూడొచ్చు అనకున్నాడు. వచ్చిన చిక్కెమిటంటే వ్రాళ్ళోవున్న ప్రతీవాడూ, ఇట్టివిధంగానే భావించాడు. అందుకూ ఎవళ్ళకువారే ‘ఫసుడేరవ’ అని వెళ్ళటం చూసే కారు. ఇదికథ, వివరీతమైన పల్లి నీటి తల వచ్చిన ముప్పు” అన్నాడు ధర్మయ్య గారు వెదవి విడుసు.

“భేషా. అదే సమాధానం. అవునుగాని— నీకేమయినా కర్ల పికాచి వుండా బుదర్?” అన్నాడు మామూలుగా యక్షేశ్వరరావు. ధర్మయ్య గారు ‘హెచ్చా హెచ్చా’ అని నవ్వాడు, తన గొప్పతనానికి ముగ్గు.

“లేదండి” అన్నాడు ధీమాగా. టిప్పట్లొచ్చిన కుర్రాడు బలమీద పెట్టేసి, వెళ్ళిపోయి మళ్ళీవచ్చి ‘యోకో వండిర్ కార్’ అన్నాడు.

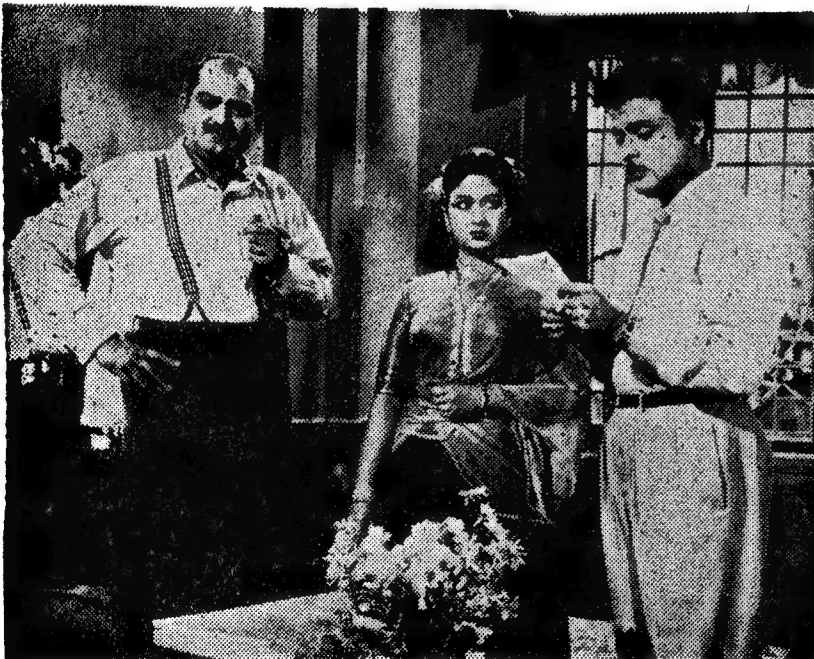
“మారది?” అన్నాడు యక్షేశ్వరరావు ‘యారవో’ వాడికి తెలిస్తే ‘యోగో’ అనే మాట అని వుండడనే విచక్షణాహీనత దూరమే. కుర్రాడు పిలవటానికి వెళ్ళాడు.

“మీరు మాటాడింది తమిళంకదూ!” అన్నాడు ధర్మయ్య గారు.

“హస్, టమిర్”

“నాకు అర్థంకాలేను ఆ మాటలు. తెలుగు లోకి డిజ్ చేస్తారు?” అన్నాడు సవినయ సయనకాంతులు వెదజలుతూ.

“డబ్బింగ్ ఇబ్బందిలేదా, వుండా?”

అంధావిలింస్ వారి ‘లవ్ మారేజ్’ లో రంగారావు, సావిత్రి, జెమినీగజేతన్

“ఉప్పండిశముండు తొరల ఖర్బు మేకక ఖర్బు నెల్ల ఖర్బు లేకుండా వున్నదిమరి— నుంచి పద్ధతేగా. దానికి లక్షలక్షన్నర అవుతుందట”

“డబ్బు చేసి డబ్బు చేసుకో అని కానినాదం ఒకటివుందిలే. చిత్ర పరిశ్రమ లోకి దిగివాడు, దిగుతూనే స్ట్రెయిట్ చిత్రం తీసేకంటే, డబ్బింగ్ చేయాలి. మవ్వపని చెయ్యనా?”

“ఏమిటో, డబ్బింగ్ భాష అగంతాదు చూరే. ఈమధ్య ఒక స్నేహితుడొకడు ‘తమిళ చిత్రాన్ని తెలుగులో డబ్ చేసి విడుదల చేసేకంటే, ఆటామిల్ పిక్చర్ అటారిటీకి చేసే బాగా అరం అవుతుంది’ అని వ్యక్త పరిచాడు—నిజం అనుకుంటాను”

ఒకాయన వచ్చాడు. మాచన్నాడు.

“వాటికే ది స్టోరీ?” అన్నాడు యతేశ్వరావు.

“స్టోరీ ఇంకా డ్రెస్ లెక్ కాలేదండి. వస్తున్నాననుకోండి. డ్రెస్ లెక్ కారులు ఒకటి అంటాడు, కవిగాడుకొంటాడు. మ్యూజిక్ డ్రెస్ లెక్ కారు ఇంకోలాయితే బావుంటుందంటాడు, ఇదేదీ పనికిరాదంటాడు—బ్రాడ్ లీ మేనేజరు. అఖిరి కాకొరడైతరును మూజా కథనవ్యలేదట, మార్చునుంటున్నాడు. తీరామిరే అంటారోనని...” అని గొణిగాడు వచ్చినాయన.

భోతుమని నవ్వాడు యతేశ్వరావు, ఆ నవ్వుతో వగ్గనూ వేగ్గాడు.

“అది కావయ్యా నావుద్దేశం. ‘మేకక’ అని అడిగాను. అంటే ఏమి అర్థమి?”

అని. ముగ్ధుడై అంతా మెదలెట్టావ్. టీ తీసుకోండి ధర్మయ్యగారూ—” అన్నాడు యతేశ్వరావు.

“టీ పడదు”

“మీరు తీసుకోండి” అన్నాడు. వచ్చినాయన చల్లగా అయిపోయి తేనీటిని గడగడా నీవించాడు. సిగరెట్లు తీసి వాళ్ల మా ఇచ్చాడు. ధర్మన్నగారు కాల్పుటానికి సంతయించాడు కొని, ఫిల్మ్ ఇంజనీర్ లో వుంటూ సిగరెట్లు కాల్పుకపోలే నామామీ కావట్టి, వుచ్చుకున్నాడు. యతేశ్వరావు అగ్గివుల గీసి తను పరిగించుకుని, వాల్చివరికి మాడా అందించి వుల్ల పోరెసి, నిట్టూర్చి. స్టోమాన్ నలో పొగ పొదులూ “చిత్రం ప్లాప్” అన్నాడు, రెలకొట్టుకుని.

“ఎవరిది బాబూ ఎవరిది?” అని ఎగిరి వడ్డాడు వచ్చినాయన.

“ఎవరిది బాబూ ఎవరిది?” అని లేచి నిలచున్నాడు ధర్మన్నగారు.

“మీవి కావులేండి. ఒకానొక సంఘటన జరిగినందువల్ల అన్నాను. ఏమిటా శంభుటనకి ఎందుకొచ్చిత్రం ప్లాప్?” అన్నాడు ధర్మన్నగారు.

ధర్మన్నగారికి మళ్ళీ ప్రశ్న ఎదురయ్యింది: తీరాలోచన చేశాడు.

“మీ రెండుకన్నానో నాకర్థమయింది.” అన్నాడు కాన్సెప్టు ‘నెలన్స్ ప్లీజ్’ లో వది.

“వెళ్ళుకురి త్వరగా”

“నునం ఒక్క అగ్గివులతో మాడు సిగరెట్లు అంటించాను. మాడు సిగరెట్లు ఒక్క.

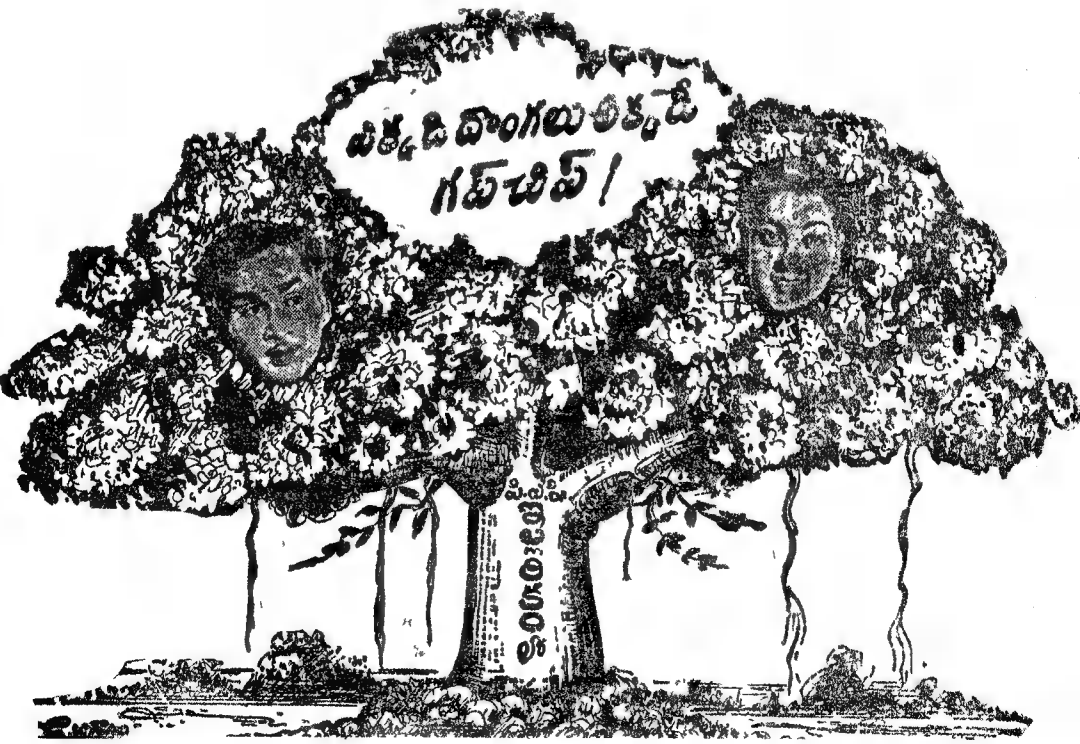
ఇటీవల సుదీపాక్షలో ముద్రించిన చరిత్ర కథాకారుడు యతేశ్వరావుగారు

అగ్గివుల తో పరిగించటం యాంటీ సంటు మెంటుకా—యాంటీ సంటు మెంటు వుంటే, చిత్రం ప్లాప్ కదా—” అన్నాడు గుడి కొక్కలో ధర్మన్నగారు చివరన చిరు నవ్వు వచ్చితూ.

వచ్చినాయనకు అర్థంకాలేదు. అ గమ్యంగా చూశాడు.

“ఈయన ధర్మన్నగారు. ఆ నమానానం వివరించి ఆయన చాలే చెప్పిస్తాడు.” అన్నాడు యతేశ్వరావు.

(వచ్చేవారం వెళ్ళివచ్చు)

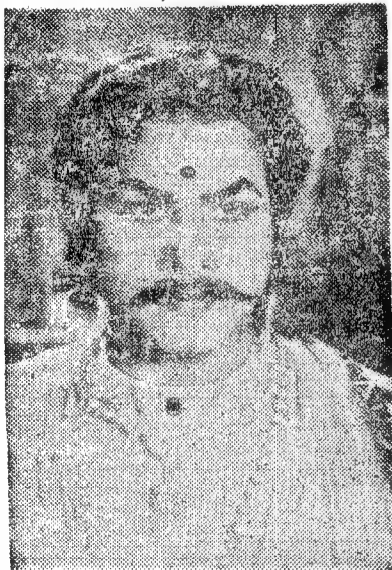

వార్తావరణం

'లవ్ మా రేజ్'లో సరోజాదేవి

'రేణుకామాహాత్మ్యం'లో మిక్కిలి నేని.

రౌతూ పిక్చర్స్ వారి తొలిచిత్రం 'నిత్య కల్యాణం, పద్మతోరణం' నిర్మాణం ఆరంభమైంది. శుక్కుడి, సి. ఎన్. ఆర్. కృష్ణకుమారి, చలం, రమణారెడ్డి, మార్య కాంతిం, హేమలతి, సంద్య అలరామ లింగయ్య, కేకటి, నల్ల రామమూర్తి మొదలగువారు పాల్గొంటున్నారు. రామ కృష్ణ అవే కొత్త యువనటుడిగా జ్యోతి అనే అమ్మాయిని ఇందులో పరిచయం చేస్తున్నారు. ఈ చిత్రానికి రచన, తొలి సారిగా దిరకత్వం పివిశెట్టి శ్రీరామమూర్తి నిర్వహిస్తున్నారు. సంగీతం పెండ్యాల వింశతి కే. కృష్ణమూర్తి.

* * * రచన, దర్శకత్వంతోపాటు నిర్మాణం కూడా నిర్వహిస్తున్న కొండెముది గోపాలరాయశర్మ భవానీ ప్రొడక్షన్స్ తలపెట్టిన చిత్రం శ్రీశైల మల్లికార్జున మాహాత్మ్యం నిర్మాణం వాహిదీలో సాగు తోంది. నాలుగుపాటలు రికార్డుచేశారు. జమన, హేమలతి, లక్ష్మీకాంతమ్మ జయలక్ష్మి, నాగయ్య, రమణారెడ్డి, సి.ఎన్. ఆర్, మిక్కిలి నేని, కాంతాగౌతమ్, చంద్ర శేఖర్ చేర్చి చంద్రకళ, మాస్టర్ నాగరాజు ఇందులో పాల్గొంటున్నారు. సంగీతం మోహన్ దాస్.

* * * ఆంగ్లలో కొంట్రాక్టు నాటకాలు ముమ్మరంగా ఆడిన నాడు కూడా ఇక్కడ చాలా ఏకాగ్రతగా నాటకాల తీరబడి సినిమాకు మరల నాటక రంగాలకు ఆడిన సందర్భాలు లేవు. తిమిళనాడులో మలుకు ఇది పరిపాటి. మద్రాసులో తిరుమలశై ఆర్కాడ్, రామాయణం, ఇలంకేశ్వరన్ కల్ప బొమ్మనంటే కొంట్రాక్టు నాటకాలు, రక్త కన్నీగువంటి సాంఘిక నాటకాల తీరబడి ఒకే థియేటర్ లో ఆడాయి. సవాల్ రాజు మాణిక్యంపేట, టి. కె. వజ్రుఖం, భగవతి, శివాజీ శేషన్ ఇక్కడ పెప్పేరు నాటక ప్రదర్శనంకూడా సాంకేతికంగా అద్భుతం అనవచ్చునాయుగా ఉంటుంది. ఈ కల్పంలో ముఖ్యంకేం తెలిపిన తరువాత నాటకం ముగిసినా మళ్ళీ విరామం (సగం లో ఇంటర్వల్ తప్ప) ఉండకపోవడం. సరిగ్గా తెలుగు నాటకాలలో చిరకాలంగా ఉన్న లోపం ఇదే. ప్రతి రెండంకాకూ మధ్య విసుగ్గ తింటే విరామం—కొండోవో అక్కడ హాస్యము, వగైరాలు ఉండడం మామూలు.

'మాయింటి మహాలక్ష్మి'లో జమున

తెలుగుసినిమా, రంగస్థల నటుడు సి. నాగ భూషణం ఈ అంశం గురించి చాలా అలోచించి, దీనిలోపంపి నాటకం ఆడితే ప్రేక్షకులు అదరిస్తారన్న నమ్మకంతో ఆ పని ఆరంభించాడు. తిమిళనాడులో బహుళజనాదరణ పొందిన నాటకం 'రక్త కన్నీరు'ను పాలనమ్మి పద్మరాజు గాగా అనువదించాడు. మామూలు నాటకంలా కాక, ఇందులో దృశ్యాల అరచే డైలెక్టుగా ఉంటాయి. దృశ్యం మారినపుడేలా విరామం లేకుండా హంగులు సమకూర్చుకొని, నాగ భూషణం బృందం (రవి ఆర్ థియేటర్స్) వారు ఆంగ్లదేశంలో పర్యటన ఆరంభించారు. ఆంగ్లకు సంబంధించి సంతకాకూ అప్రూవ్మెంట్ తగ్గ ఆదరణను సంపాదించుకొన్నారు. ఈ నాటకం కృష్ణ, శుంటూగు ఉభయ గోదావరలలో మొత్తం 71 సార్లు ప్రదర్శించబడింది. కాకినాడలో వరుసగా 2 వారాలు ఆడింది.

* * * వేళకు నటులు వచ్చిరాకా, వచ్చినా రానికాల్సి తీర్చి ఉండే నాటకాలు అభాగ్యులు అయ్యే స్థితి గలించాక, పరివర్తుల సీజన్ ఆరంభమైంది. పరివర్తులలో ఆడే నాటకాలు ప్రత్యేకం ఉత్సాహానికి పరిమితం అవుతున్నాయి తప్ప ప్రజలలోకి ఎక్కి స్పష్టతంగా నిలబడి డెబ్బు గడించలేకపోతున్నాయన్న విమర్శ చింటునే ఉన్నాం.

సజీవమైన నాటకరంగం పుట్టి పెరగాలన్న ఆశ గుర్రాకొదనీ, కట్టుదిట్టంగా బాధ్యతాయుతంగా, కొత్త పద్ధతులలో ప్రదర్శిస్తే వ్యాపారస్థాయిలో నాటకాలు రాణిస్తాయని ధైర్యం చెబుతుంది నాగ భూషణం బృందం సాధించిన విజయం.

ఇంగుపు రవి ఆర్ థియేటర్స్ అభినందనీయులు.

చిత్ర లేఖలు

ఆర్యా, హిందీవాళ్ళూ, తమిళులూ, ఇంకా ఎవరూ పెడతేవాట తాములేనే చిత్రాలలో సాగ్యమైనన్ని ప్రోత్సలకు పెద్ద పెద్ద బిరిగడాలూ, జహంగీరు మీసాలూ అమర్చగలగనీ నా ప్రార్థన. అవి ఉంటే డబ్బింగుకు చాలా హాయిగా సమపాకుంగా ఉంది.

పూర్వం మనదేశంలో అందరికీ గడాలు ఉండేవిట. అందునల్ల పనిలో పనిగా సంప్రదాయాన్ని పోషించినవారముకూడా అవుతాము.

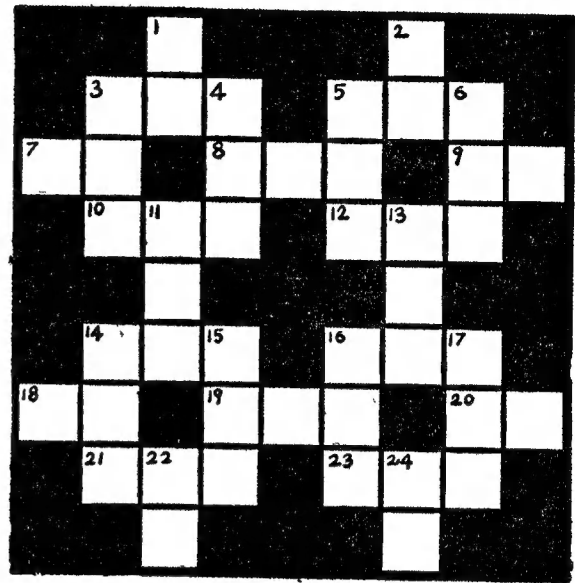
డబ్బింగీస్ జనుడు.

ఆరుద్రగర్జనుడి కట్టు 7

అధారాలు

అడ్డం

8. ఎవరి వైరివాళ్ళకి.....
9. 8 అడానికి వ్యతిరేకం.
7. చీడలంటితే; కలమీద సాధారణంగా ఉంటుంది.
8. మధ్యలో అందుచేత నది స్వంతం అనకొవచ్చు.
9. అంగద రాయబారంలో వెంట తీసుకెళ్ళిన ఆయుధం.
10. అవరకర్మ చేసేరోజు. ఆ మాటకొస్తే ఏ రోజేనా కావచ్చు.
12. తోక తెగిన యముడు అలాంటి కనివి మధ్య కలుపుకొని తెచ్చిపెట్టే కిరీ.
14. కానివి చెల్లచెనురెనాయి.
16. ఆకారం మొదటచాల్చిన పంతోపం జడ్డు జడ్డు!
18. భూమి ఖరీదు.
19. పరుసవేది కచ్చితంగా ఎక్కడికంటే.
20. (శ్రీ శ్రీ చెప్పినట్లు) ఒకడు, ఇంకొకడు.
21. 8 అడానికి పర్యాయపదం.
28. తుమ్మెదకోసం వెంగపెట్టుకొని మధ్య పరుచుమైనపువ్వు.

6-వ సుడిగట్టుకు జవాబులు

	జ	య	ప	జ	య	ము	లు	
5	రా		మం	దు			ము	స
8	మ	ని		గు	రు	తు		హ
13	క	న్న	వా	రు		ది	వ	మే
	ర		చ		ర			వ
	ణ		వి	ని		వా	ద	హ
21	ము	ప్పు		శ	బ	రి		మా
	లు		రా		జా	న		తి
		మా	ట	రా	రి	త	న	ము

నిలువు

1. నాగానందంలో సంగీతం.
2. వాచాత్వం బయటపడేది ఇలాగే.
తప్ప మరొకలాగ అసాధ్యం.
8. శ్రీ తాడలేనిది.
9. రెండోతిథి.
6. స్థలము. వాడుకప్రకారం అంకములో ఉంటేది.
11. మృగానిని మధ్యన కలిపి రలకొడితే కలుపువ్వు.

18. కరకములోనుంచి గణనకొచ్చే కాలం.

14. భారవి సంసారంలో, తాడు మా రైవా ప్రణయం వికారంగా ఉంటుంది!
15. ఇందుకా? వేపంలో ద్వేషం!
16. మిన్ను.
17. మధ్యలో తాగుమార్తెనందున పండుగ దండాలలో ఉద్దేశం వ్యర్థం!
22. వెనుకనుంచేది, చేనితో కలిపితే మధ్య నుంటుంది?
24. మురిపెం పురి విప్పితే అందులో శే కృద్ధి

బొంబాయి లైఖ

(50 వ పేజీ తరువాయి)

యలు కిచ్చు పెట్టికొంతభాగంమాట్ చేశాడు. డిస్ట్రిబ్యూటర్ కి కిషన్ మహర్ మొహం నచ్చ లేదని ఇల్లుకు తోస్తే, తీసిన ఫలిమంతా ఏం కావ ?

ఆరు కామెరాలతో

భావా అనామద అప్పాస్ తన కొత్త చిత్రం 'చార్ డిల్ చార్ రహే'లో సతాక నన్ని వేలాన్ని మొన్న అగణితాలలోంచి ఆరు కామెరాలతో చిత్రించాడు. ఇది క్లయిమాక్సులో ఒకభాగమే. బొంబాయికి వందమెళ్ళి దూరంలో ఉన్న అందమైన ప్రాంతంలో నిల్పిన దామద్గర్ మాట్రింగ్ ఆరిగింది. వాదాల్ని విడువేలమంది

అచ్చు క్లిం లో పాల్గొన్నాడు. 50 బ్రక్కులూ, వంద ఎడ్లుబండ్లూ తెచ్చాడు. 50 వేల రూపాయల ఖర్చుతో రంగులలో తీసిన ఈ పన్ని వేళం తెరమీద ఒక నిమిషం కనిపిస్తుందట. ఈ పనికన్న ఆరు కామెరాల తీసిన ఫిల్ములు చూసే ఎడిట్ చేయడం ఎక్కువ కష్టమని అప్పాస్ అన్నాడు.

ఆషిక్

వజీరఖానం దర్శకత్వంలో ఎం. వి. (కాంబ, హోటీ తేహాన్) ప్రసాద్, నిత్రాం లిక్త కాక్కిల విల్పినందువల్ల, నిర్మాతలు బున్దురా తేన్ విజయ్ కిషన్ దూచేలు తమ చిత్రం 'ఆషిక్' దర్శకత్వాన్ని వ్యాపీ కేక్ (అనాద్) ముఖికి కప్పగించాడు. ఈ చిత్రంలో రాజ్ కపూర్, వద్దిని, నంద, అభి, మొన్నటివాకా తేనీనాజ్ అని మనం పిలుచుకున్న ఒక నవయువనటి,

జోకర్ జానీవాకర్, లీలా చిట్టిన్, రాజ్ మెహ్రా, అచలా సన్ దేవ్, నానా పత్నీ కర్, ముక్తి పాల్గొంటున్నాడు. సంగీత దర్శకులు కింకర్, కై కిషన్లు.

ఎథెల్ బారి మోర్ మృతి

నలు ప్రపంచంలో మకుటం లేని చిత్ర కరులుగా వెలిగిన బారి మోర్ మకుటంబీకులు ముస్లింలోనూ నటి ఎథెల్ బారి మోర్ జూన్ 18 వ మృత్యువ్రోగంవల్ల మృతి చెందింది. ఆమె వయసు 79 ఏళ్ళు. ఆమె అన్నదమ్ములు జాన్ బారిమోర్, లయో నెల్ బారిమోర్ లు కొంతకాలం క్రితం గతించారు. ఎథెల్ బారిమోర్ 1894 లో బ్రాజ్స్ రంగస్థలం అధిరోపించింది. ఆమె తొలి చిత్రం 'ది నైటింగేర్'.

పుస్తక సమీక్ష

తెరవెరుగులు

కాటికల సంపుటి. పుస్తకాలు దొరికి
కోటు : కోభా ప్రచురణలు, విజయనగరం

SSLC!

శ్రీ వెంకటేశ్వర - ఆంధ్ర - మద్రాస్
1960 ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి.

రివ్ కో

తెలుగు నోటు

తద్య, కద్య, వ్యాకరణ, అనువాద,
వ్యాస రచనలకు నోటు, నమూనా
ప్రశ్న పత్రము, ఇతర ప్రశ్నలు, వానికి
జవాబులతోను, పరిపూర్ణమైన నోటు.

ధర రు. 3/-

రివ్ కో

ఇంగ్లీషు నోటు

కాయిటి, ప్రాస్, గ్రామర్, కాంప్ర
హెవెన్, లెటర్-రైటింగ్, మాడల్
ప్రశ్న పత్రములు వర్గరాలతోను,
ప్రశ్నలు, జవాబులతోను పూర్తి నోటు.

ధర రు. 3/-

THE LITTLE FLOWER CO
Madras-17, Damodaram Co., Appah
Bldgs, Madras 1; Venkatrama & Co.,
Vijayawada & Branches; and Hig.
ginbothams' Rly Stalls

నీటి; వల రు. 1-50 నుండి; కేజీలు 186.

ఇందులో రావి కొండలరావు, పోతు
మాచి పాంబలివరావు, హితక్రి, కొండముడి
క్రి, రామచంద్రమూర్తి, అంకర మూర్తి రావు
గారు రాసిన కాటికలన్నయ. ఈ కాటిక
లన్న కొత్త ఫక్ట్ లో వున్నయ. అంటే ఒక
పిల్లవాడు ఒక పిల్లడి అక స్వాత్మగా ఎక్కడో
కలుగుకోవడం, తిరువాతి ప్రేమించుకోవడం,
వివాహం కావడమే లేక తప్పిపోవడమే
లాగా. అంకర మూర్తి రావు గారి స్త్రీలకు
ప్రత్యేకం అనేది చదవడానికి సరాగా
వుంటుంది. అందులో, రంగమృగారి సంభా
షణలు ఇంపుగా వున్నయ. 'మక్కపిల్ల
దొరికింది'లో మక్కపిల్లనిగాని, పిల్లినిగాని
అంటే ఇంట్లో తిరిగే జంతువులను పెంచితే
వాటిమీద ప్రేమ వివిధంగా పరిణమిస్తుందో
చక్కగా దిద్దిరావారు. సీనుకు ప్రత్యేక
వ్యక్తిత్వం వుంది ఇందులో.

'దొంగ' కాటికను తేలికగా చదవచ్చు
గాని 'తెరమరుగునడలు' 'తెల్లవారింది'
ఇవి కాస్త టీడీఎస్ గా వుంటయ. కాని
మొత్తంమీద కాటికలన్న 'బకటకా' చదవా
లనిపిస్తుంది. సంభాషణలు చిన్నవి. భావ
సరళంగావుంది. ఢిల్లీ, కలకత్తా వర్గరాలలో
వుంటే ఆంధ్ర సంస్థలవారికి ఇటుకంటి చిన్న
చిన్న కాటికలు కీర్ నిమిషాల్లో మీటింగు
లప్పుడు అడుగు వేంగుకు వాగుంటయ.

రచయితలపరిచయం చివర పేజీలో
రావారు. ఇందలి కాటికలను ప్రదర్శించు
టకు ఆయా రచయితల అనుమతి అవసరం.
వారి చిహ్నావాలకు రచయితల పరిచయం
చూపండి అనిరావారు. రచయితల పరిచయం
మొదట్లోనే లేక వారి వారి కథల మొదట్లోనే
చూపిస్తే బాగుండేదేమో! చదివే వ్యక్తి
ఈ విషయంలో ఖంగారుపడటానికి అక
కాకాలు వున్నయ.

'రాధ'

'కూలినవంతెన'

రచయిత : ధారన్ బన్ వెల్లర్. అను
వాదం : శ్రీ మదూరి విల్. ప్రచురణ -
నేలకవిత్తామండలి, విజయవాడ (దక్షిణ
భారతపుస్తకసంస్థ సహకారమున ప్రకటి

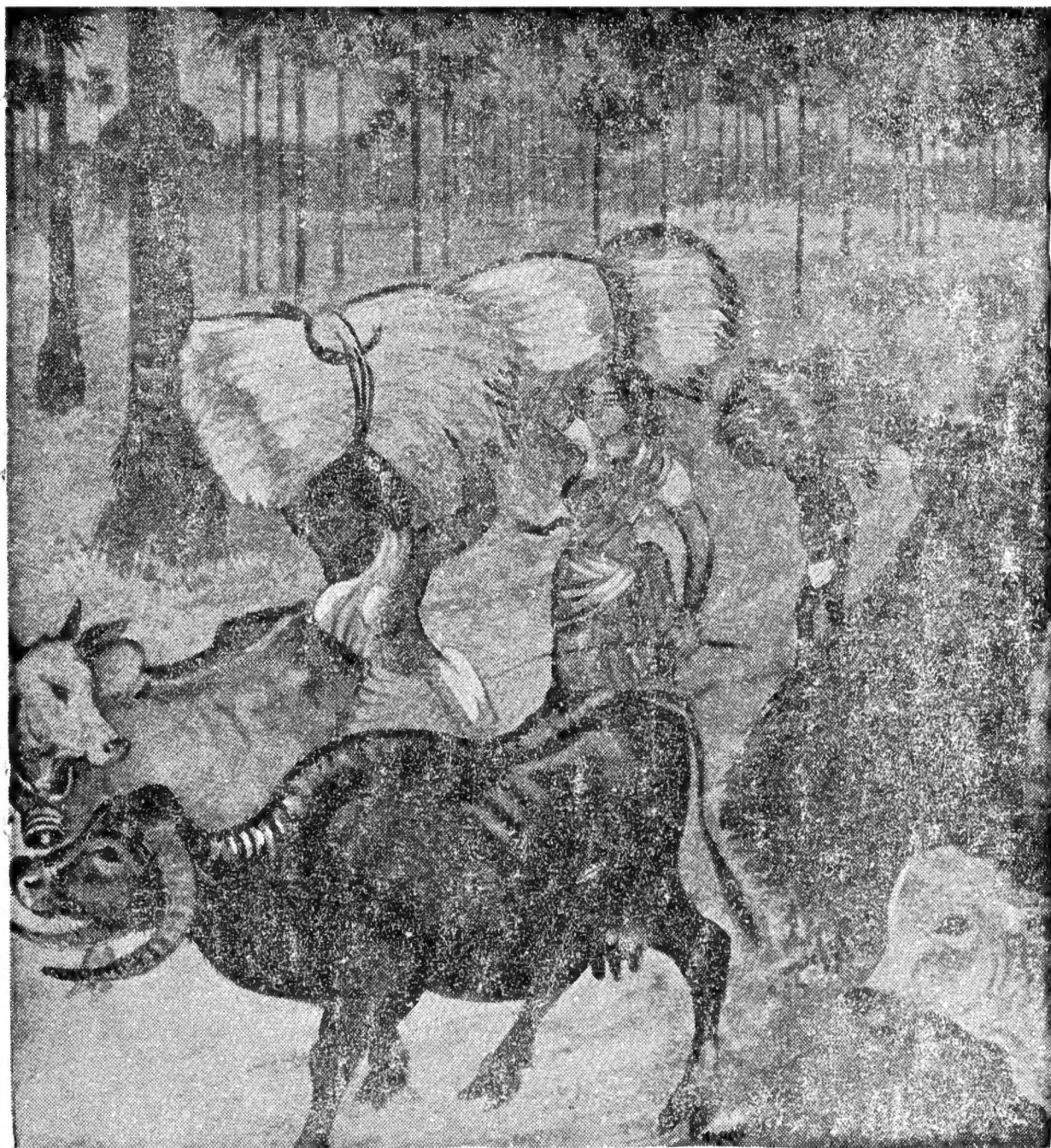
తము. ప్రాప్తిసామము : ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో
డిస్ట్రిబ్యూటర్స్, సికింద్రాబాదు.)

1714 వ సంవత్సరంలో కేరళలో ఒక
వంశవంశానికి పోయి అయిదుగురు చనిపోతారు.
ఇద్దరు చిన్న పిల్లలు, ఇద్దరు వడివయస్సు
వారు. అయిదువందల ఒక యువకుడు.

ప్రత్యేకం ఈ అయిదుగురికీ ఈ ప్రమాదం
ఎంగుకు జరిగి ఉండాలి అని భావించి ఒక
'ఫాన్సీస్కన్' మత ప్రచారకుడు వారి
జీవితచరిత్రలను సేకరించి ఒక గ్రంథంగా
తయారు చేస్తాడు. దానిలో ప్రతిపాదించిన
పిదాంతాలవల్ల ఇతనికి మరణదండన విధించ
బడుతుంది. అసలు "సత్యాన్ని" తెలుసు
కొనగలిగిన వ్యక్తి ఈ ప్రమాదంలో చని
పోయిన వారందరికీ తెలిసిన ఒక
మతాన్వేషి రాలు (Abess) మాడ్రెమారి
యాడెల్ పిల్గర్. ఈ కథలోని అయిదు
గురూ, ఎవరికీవాడు తాము ప్రేమించిన
వారికి ఎడమయిపోతూ ఉంటారు. వారి
మధ్య ఒక "అగాధం" ఏర్పడుతుంది. మాటల
వల్ల, చేపలవల్ల వారు తమ ప్రేమను వ్యక్తం
చేయబోయి మున్ను కలతచెంది బాధ
పడుతూ ఉంటారు. చివరకు "ప్రమాదవ
కాస్త," ఒక్కొక్కరూ తమ వేదన అనక
సరమని గ్రహించి మరొక వ్యక్తితో కలిగిన
సాన్నిహిత్యంవల్ల కాంతిని పొందగలిగి
వెంటనే మరణిస్తారు. కాని జ్ఞానోదయానికి
కారణమయిన ఈ శ్రద్ధాభాంధవ్యమే కాకకా
మైనదని, అనే జీవితానికి మరణానికి మధ్య
ఉన్న "వంతెన" అని మాడ్రెమారి-యా భావి
స్తుంది. సాధారణంగా మనుష్యుల మధ్య
ఏర్పడే భాంధవ్యాలు (మాటలవల్ల, తక్కిన
లోక సామాన్యమయిన వ్యాపారాలవల్ల మనస్సు
తెలిసేవి) కూలిపోయిన వంశవంశానికి.

ఈ కథను పునబట్టి మూలంలో కేలి ఎంత
ముఖ్యమయి ఉండాలో ఊహించవచ్చు.
కాని మూలాన్ని చదివినవారికి అనువాదం
కొంచెం అసంతృప్తికరంగా ఉంటుంది.
మూలంలోని కున్నితమయిన వ్యంగ్యం
కునం చూచుట కథలలో, కొంచెం
తక్కువరకం కరెక్ట్ నవలలో చదివే
"అర్ధగతి"గా మారిపోయినదనిపిస్తుంది. ఉదా
హరణకు - పెరికోల్ మా రెక్లెస్సాను
క్షమాపణ కొరినప్పుడు ఆమె (మా రెక్లెస్సా)
ఆశ్చర్యాన్ని, నిస్సహాయతను చిత్రించ
డానికి వైల్డర్ వాడిన పదాలన్నిటినీ
(Maudlin, loquacious) చదివి "అర్ధగతి"
మని కొట్టిపెడతా అనువాదకులు. ఇటు
వంటి చాహురణలు ఎన్నో ఉన్నా మొత్తానికి
ఈ అనువాదం, మూలం చదవాలనే ఆసక్తి
పాఠకులలో కలిగిస్తుంది.

‘ఇ ప ట క’

చిత్రకారుడు: కె. శేషగిరిరావు (హైదరాబాద్)

అత్యంత సొగసు

మీరు "హేజల్ లైన్ స్నో" వాడుతుంటే అత్యంత
ప్రాంతపు ఎండ, గాలి లేక వర్షము మీ సొగసును
కళంక వర్షజలంబు, చర్మ పొందర్పమును
గరిగించుటకు దివ్యమైన "హేజల్ లైన్ స్నో"
మీ చర్మమును మృదువుగాను సొగసుగాను వుండును,
ఇది చోర-నిరోధక ప్యాకింగుతో వచ్చుచున్నది

"HAZELINE' SNOW"

"హేజల్ లైన్ స్నో"

(రేడ్ మార్కు)

బి.రో.ఎస్. వెల్ కెమ్. టెక్నో.ల్లి.